

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — poverjenišvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in tisk: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za izposojnino 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebej. Polt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112

Gospodarsko prosvetno delo učiteljstva.

Zakonodajalec šolskega zakona je poskušal, da je mogoče uspešno širjenje prosvete le potom oseb, ki žive stalno med ljudstvom, poznajo njegove navade, življenje, delo, težnje in potrebe. Iz tega vidika je določil ravno učiteljstvu obširne naloge. Marsikatero teh nalog pa mu bodo narekemale še krajeve potrebe.

Večina učiteljstva je vršila v večji ali manjši meri vse te naloge, preden jim jih je odkazal zakon. Upamo, da smo z zakonitvijo našega prosvetnega dela tudi vsestransko pridobili, saj bomo tudi po zakonu zaščiteni in podpirani, med tem ko smo bili v minulih časih čestokrat baš za prosvetno delo med narodom preganjani.

Malo je učiteljev, ki bi se branili dela. Vsak je poprijel, kjer je mogel in kjer je znal in to požrtvovalno in nesebično. Žal pa, da se ga je poleg vsega dela kaj rado odričalo, priznanje je bilo določeno največkrat drugim. Učitelj je moral nositi breme dela, funkcije so bile določene drugim. Bili so časi, ko so učiteljstvo prezirali in omalovaževali.

Pri vsej zapostavljenosti bodisi v moralnem kakor v gospodarskem oziru, pa učitelj v najtežjih časih ni klonil. Zelja, da pomore svoji ljudstvu, volja do podviga svojega soseda je bila vsikdar jača, zato je zastavljal svoje moči za kulturni in gospodarski dvig ljudstva.

Vkljub takemu položaju in vkljub borni plači se je marsikatera hranilnica in marsikatero društvo razvilo iz inicijative učiteljstva in z njegovim delom. Tako je prikladal v življenje »Sadjarsko in vrtnarsko društvo«, ki šteje danes 9000 članov, učitelj M. Humek; prišel je izdajati iz lastnih sredstev »Slovenskega sadjarja«, in to v času, ko je bil glavar, v katerega okraju je služboval, zagrižen nemški nacionalist in mu je namignil, naj opusti misel na izdajanje slovenskega sadjarskega glasila. Zasluga, da se je zbudilo zanimanje za sadjarstvo in se razširilo po vsej banovini, je po večini Humekova in — učiteljska. Danes je sadjarstvo ena najdobitkaj nosnejših panog, ki se mirno zre v bodočnost, ko večino panog gloye kriza.

Zasluga, da se je čebelarstvo razširilo in da so se naši ljudje oprijeli umnega čebelarstva in že povsod vplivanih »žnidarščev«, je zopet tovariša učitelja čebelarja Rojine, ki je s svojim »Slov. čebelarjem« utiral pot umnemu čebelarstvu, oral trdo, a lepo ledino s svojimi pomočniki, ponajveč učitelji.

Duša »Hmeljarskemu društvu« je zopet učitelj.

V novejšem času je zbudil zanimanje za rejo plemenitih pasem kunccev zopet tovariš učitelj Inkret v Senkovem turnu.

Mnoge podružnice prepotrebne »Kmetijske družbe« so našle v učiteljih vedno delavne in pobornike, največkrat vešine in požrtvovalne tajnike, ki so držali in poživljali podružnice. Ne vem, zakaj je bilo treba zaradi ljube »kravice« dati tem delavcem slovo. Če je bilo to potrebno, ne vem, vem pa, da koristno to ni bilo. Delavci, ki je vselej in nesebično delal, se ne odslovi tako. Sedaj pa naj sploh še prosjaki, če sme opravljati kako funkcijo v odborih »Kmetijske družbe«.

V zadnjem času se je premostrivalo vprašanje enotnega glasila za vse gospodarske panoge. To vprašanje ni sicer novo, pojavilo se je že večkrat. A pokazalo se je tudi, da je, kakor je misel lepa, prav tako težko izvedljiva. Težko je misliti, da bi moglo s pridom eno glasilo ustrezati vsem zahtevam raznih panog v polni meri. Z izgubo samostojnosti ne bodo mogle razne panoge tako prosperati kakor sedaj in kakor je želiti. Društveno življenje potrebuje samostojnosti in nekega impulsa, ki podžiga delavnost, razmišljanje in pogona k produktivnemu delu in samozavesti.

V društvih, katera smo prej navedli, se udeležujejo ponajveč gospodarsko mali ljudje, v njih so zastopani skoraj vsi stanovi v medsebojnem zdravem tekmovanju. V svo-

je revije pišejo lastna doživetja in dajejo potrebne napotke, vzbujajo veselje mladim in pobudo nevesnim začetnikom. To je vesel pojav, to so pogoji napredka. Ti dopisniki so najboljši propagatorji in poborniki za povzdigo svojih panog.

Revije, ki so vzbudile samovzgojo, so gotovo vredne treh kilogramov jabolk, polruga gega kilograma medu ali malo hmelja — toliko pa seveda za celo leto. Ta denar povrnejo društva članom nešteto krat, ko jim rešijo cente blaga.

Ali ne plača sadjar nešteto krat društva nega davka pri enem samem slabem drevescu, ki ga kupi na sejmu. In teh se kupi največ tam, kjer ni podružnic »Sadjarskega in vrtnarskega društva«. Ali ni vreden učinek ogleda sadne razstave tudi toliko, kolikor znaša članarina, ko vidi vsakdo jasno svoje grehe. Ali ne pridobi čebelar tega davka samo z nabavo blaga pri centrali, tem več pa še s stalno pobudo. Isto je drugod.

Res je težko danes za denar, a brez žrtve ni napredka in razmaha. Pa ne zadržimo si oči pred resnico. Morda tudi nas zadene. Poglejmo, koliko se pri nas zapije, zakadi in drugače razmeče denarja. Ali tega ni škoda? In kaj nam vse to hasne, kakšne dobičke nam donaja?

Pa pogledimo še drugo stran! Vsa razna društva so nastala iz potrebe po napredku. Vsako društvo ima svoj delo, krog in ga čaka še mnogo dela, pa tudi mnogo uspehov, ako bo vršilo vestno svoje delo v prosep svojih panog.

Kakor sem omenil, družijo ta društva male ljudi, kmete, meščane, delavce in inteligente pri istem delu. Zakaj bi ne gradili tega mostu dalje. Naj se vsi uče spoštovati in ljubiti našo zemljo, naj se naučita tudi meščan in inteligent spoštovati večno delo v prosti naravi, ki je enako spoštovanja vredno kot njihovo.

Pa še nekaj! Koliko naših družin razjeda in uničuje alkohol. Koliko se dela za abstinenco, pa vse zaman. Povem vam istino: dokler ne bomo dali našemu delavcu, meščanu pa tudi inteligentu nadomestila in razvedrila v kakem delu, bo vse naše prizadevanje zaman. In kje naj najdemo lepše nadomestilo za gostilno, kakor je vrt, sadovnjak in čebelnjak. Tu se uči treznosti in dela!

To sem hotel omeniti le mimogrede.

Kdor želi uspeha, mora napraviti najprej skušnjo pri ljudeh samih, potem ga bodo šele poslušali in šele tedaj jih bo smel spodbujati k delu. Ko sem bil prvo leto na svojem sedanjem mestu, sem moral pogoltniti marsikatero pikro opazko in marsikateri pomilovalen pogled je osvrknil moj vrtiček, češ: »Kaj boš ti? Knjige so knjige. Kaj veš iz izkušnje o kmetijstvu.«

Domače življenje in pogovori doma se odražajo pri otrocih v šoli. Tudi ti so sprejemali z rezervjo, kar sem jim povedal o kmetijstvu, saj sem bil zanje meščan, ki hoče boljše vedeti, kako naj se dela kot oni, ki delajo. Ljudstvo je skrajno nezaupljivo, dokler kdo v istini ne dokaže, kaj zna; ko si pa pridobi zaupanje, mora paziti, da ga ne zapravi s kako nepremišljenostjo. Potrpel sem, delal in kar je važno, nisem jim vsiljeval svojih misli, ampak jih poslušal in prepričeval.

Občino, ki ima učitelja, vnetega sadjarja, cvetličarja, vrtnarja, čebelarja ali kuncereja, se takoj spozna, če le malo pogledamo okoli. V kmetijskih domovih je videti, kaj da in v kakšno smer vodi gospodinjstvo nadaljevalna šola v kraju. Vsaka dobra stvar pa zahteva časa, zato ne smemo prehitro pričakovati vidnih uspehov. Če kdo to zahteva, greši, ker ne pozna ljudske duše.

Šola je pa tudi kraj, odkoder se raznese vse, kar goji učitelj, po občini.

Bodoče »Kmetijske zbornice« naj bi upoštevale zastopnike društev vseh panog našega gospodarstva. Predsedniki teh društev so gotovo najbolj informirani o stanju panog in o potrebah za njen dvig, njim bo tudi najbolj pri srcu napredek v njihovi panogi. Dokazali so pa tudi, da delajo, ker bi drugače ne bila ta društva tako močna in bi ne mogla pokazati takega napredka.

V kmetijske zbornice spadajo vsi najzmožnejši, to so poleg drugih tudi zastopniki panog, da se bodo njihove želje zadostno upoštevale, da bo mogoče čim hitrejši in čim večji podvig celotnega kmetijskega gospodarstva.

Pa še nekaj! Od nas se zahteva, da naj bi bili vsevedeži. Vsak je ustvarjen enostranski, vsak ima svojo interesno sfero, zato se tudi posveti vsak najbolj le tistemu, kar ga najbolj zanima. Dostikrat ni za marsikako izpopolnitev ne denarja in morda tudi časa ne. Marsikatero naše delo se ne smatra kot delo.

Ne izmikamo se delu nikjer, če ga le moremo obvladati, zase zahtevamo le prav malo, da se nas upošteva povsod kot zaslužimo in pri presoji naj odločuje le delo, ne oseba.

Ivo Hrovat.

Naši prosvetni domovi.



(Jutro).

Stara in nova narodna in meščanska šola v Senovem pri Rajhenburgu.

Solo je dvignila potreba zaradi naselitve delavstva pri premogovnem rudniku. Dograjena je bila leta 1929. Stavbne načrte je izdelal gradbeno podjetje ing. Dukič in drug.

Učilnica je 13, ki so vse zračne in svetle. Šola ima tudi zdravniško sobo, ki se pa trenutno uporablja v druge namene. Kopalnica je urejena v sistemu prh ter ima tudi eno kadno kopel. Za kopalnico je posebna toploводna naprava. Kabineti so trije. Z učili je šola precej dobro preskrbljena.

V šoli sta dve stanovanji za poročene učitelje s kuhinjo, tremi sobami in pritlikami ter kopalnico. Trenutno se uporablja tudi hišnikovo stanovanje za enega poročenega učitelja. V podstrešju so prirejene sobe za samske učitelje s kopalnico.

Pisarna je opremljena z modernim pohištvom. Zbornica je velika in zračna ter mo-

derno opremljena. Šolska oprava je razen klopi moderna — katedri so lični, table moderne obstenske na skripece, omare velike in s to posebnostjo, da so v zidnih votlinah. Daje se v razredih posebne moderne naprave za obešanje zemljevidov in slik.

Kurjava je centralna. V šoli je vodovod, v razredih so moderni vodovodni umivalniki, na hodnikih pa higijenske pitne naprave.

Telovadnica, ki je obenem dvorana za šolske svečanosti, je 9 x 16 m velika ter ima stalen šolski oder. Opremljena je z modernim telovadnim orodjem trdke Oražem v Ribnici.

Vse z opravo vred je stalo okoli 450.000 Din, vendar še ni točno ugotovljeno.

Šolska občina šteje približno 2900 prebivalcev.

V šolski občini je letos 450 šoloobveznih otrok.

Moralni položaj učiteljskega stanu na deželi in vzroki nevzdržnega stanja.

Od vseh stanov, kar jih je pri nas, oziroma kar jih je iste kategorije v naši državi, stoji brez dvoma naš učiteljski na najslabši materialni podlagi. Če pogledamo preteklo desetletje nazaj in se za hipec ustavimo pri raznih zakonih, ki so v tem času izšli, n. pr. sodniški, srednješolski itd., moramo brez nadaljnega ugotoviti, da se v vseh teh zakonih govori o osebnih dokladah, ki imenovanim vsaj za malenkost omogočajo boljše materialno stanje. To je seveda pravilno, ker so bili z nami vred dotlej slabo plačani.

Zato pa je tudi naš stan z upanjem in z neko zrelo gotovostjo pričakoval, kakor človeštvo obljubljenega odrešenja, novi zakon o narodnih solah, zlasti še sedaj, ko so nastale nove, povsem drugačne razmere, kot so bile nekdaj razmere pred 6. januarjem 1929.

Po prvem navdušenju, ki ga je bil novi šolski zakon vtil v učiteljska srca, je prišlo osobito po njega praktičnem izvrševanju do velikih malodušij.

Na eni strani nam je predpisano obvezno izvenšolsko delo, kar dotlej ni bilo in se je vsak učitelj žrtvoval iz lastnega nagiba z idealizmom. Na drugi strani pa smo postali nenadoma materialno zapostavljeni in na slabšem. Najhuje je pa naše moralno trpljenje.

Čez noč smo se pojavili pred narodom, ki za naše šibko denarno stanje niti ni vedel in tudi ni nikoli razmišljal, kot nekaki milošinarji. Na občinska vrata moramo trkati in prositi, da nam plača — itak revna občina — stanarino in drva ter v mnogih slučajih ne moremo priti niti do tega, kar nam po zakonu pripada.

Temu zadnjemu je treba pripisovati velik psihološki pomen posebno za deželo. »Petica da ime sloveče« in če ti nekoga še tako spoštuješ, da bi mu iz lastnega nagiba ne vem kaj vse dal, pa ti tisti tvoj spoštovanec nekega dne reče, da mu plačaj nekaj, bo ta tvoj spoštovanca vreden človek pred tabo v trenutku izgubil svojo vrednost, čegar se ti morda niti ne zavedaš, ali je že podzavestno v tebi.

Nam pripadajo sicer občinske dobavke po zakonu, na katerega se v tej sili tudi moreš in moraš opirati, a preprosti človek se zakona ne zaveda in gleda drugače! Celo občinskim odbornikom, ki veljajo za najpametnejše, se može iz občine in jih kot takšne ljudstvo tudi smatra, moraš na debelo in drobno

dokazovati posamezne člene in naredbe, pa jih kljub temu, da veljajo za najpametnejše občinarje, ne pojmiš, godrnjaš — proti komu? Proti učiteljstvu in šoli, proti osebam, kakopak!

Tako se je pač moglo pripetiti ono žalostno dejstvo, da je moralo poseči v razmere celo ministrstvo prosvete z znanim odlokom na občine v Dravski banovini, da iste ne izvršujejo obveznosti, postavljene z zakonom o narodnih solah, in jim celo grozilo s kaznijo, ako bi se takšne in slične stvari še naprej dogajale.

Tista ugodnost, namreč drva, je takšna, da se bojiš z njimi kuriti, toliko ti jih vsakdo, ki ga srečaš, pa bodisi na cesti, v gostilni, avtobusu ali v vlaku, oponaša in očituje. Še v cerkvi te tako nekako postrani pogleda.

Po stanarino hodiš od Poncija do Pilata in preden jo dobiš, bi te že davno vrgli iz stanovanja, da nisi o prvem založil zanje svojega

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36337/25, in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v zemljepisnem pouku

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvastih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnčiču, Kovačeviću in Kruslinu.

Znižana cena Din 296.—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obeši na zid. — Poleg tega, da so lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 440/2/26 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadran.

Nudite otrokom pri nazornem pouku užitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosego ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Naročila se pošiljajo na:

Trž. pov. Nakladna knjižara, šolski odio, v Zagrebu, Ilica 52

Šematizem učiteljstva,

državnih in privatnih osnovnih in meščanskih šol, razvrščen po banovinah in v abecednem redu (označuje ime in priimek, položaj in kraj službovanja ter zadnjo pošto priobčuje zajedno točno:

„Prosnetni koledar“

za leto 1931, knjiga I, ki vsebuje tudi vse zakone, uredbe, pravila in pravilnike, tičeče se učiteljstva in šol. Naročnina v znesku Din 40.— všteti poštnino, naj se pošlje na

Drž. pov. Nakladna knjižara

školski odio — Zagreb, Ilica br. 52

denarja in plačal ž njim. In ko jo prejmeš od občine, prejmeš ž njo toliko tožba in žalost njih oči, da bi najraje, ko bi le imel, tistim 150 dinarjem prišlo sam še toliko zraven in vse skupaj vrnil žalostnim tožbam in obupanin očem. Če pa dobiš občinsko stanovanje, sigurno ni ponekod vredno niti petih dinarjev na mesec, a kaj šele 150 Din, ki jih v takšnem slučaju faktično plačuješ. Pa hočeš živeti svojemu človeškemu dostojanstvu primerno!

Neka tovarišica, učiteljica, mi je pripovedovala, da se ne more vseliti v svoje stanovanje zato, ker tisto »stanovanje« ni primer no človeka, kvečjemu bi bilo za perutnino ali drva. Okno na gnojišče, spodaj hlev, mimo okna »hodnik«, koder se sprehajajo hlapci in dekle. Komentarja, mislim ni treba.

Zakaj sem te reči omenjal?

Zato, da dokazem, kako je naše žitje in bitje v depresiji — tako rekoč v duhovni krizi.

Gibanje jugoslovenskega pokreta, ki je zidano v prvi vrsti na učitelju, pa se zna baš

tu ustaviti, ker vsakega idealizma je konec ob izčrpanosti materialnih virov. Bogme, s tisočakom v žepu na mesec je težko živeti še težje pa od tega žrtvovati v razne namene in potrebe, ki so nujno v zvezi z udejstvovanjem pri prosvetnem delu.

Drugič sem omenjal gornje zato, da prikažem z domačo besedo, kako težko je v današnjih časih biti učitelj, posebno zunaj, kjer si na milost ali nemilost predan dostikrat zelo čudnim in zavozlanim nazorom in razmeram.

Tretjič, ker je treba ugotoviti da stoji javnost našemu gmotnemu stremljenju osobito v določenih krogih ob strani in da smo prepuščeni le sebi samemu.

Moralno mnogo trpi učiteljski stan. Poleg materialnega trpljenja je duševno in moralno mnogo večje in treba je, da se to pred očmi merodajnim činiteljem, ker sicer bo učiteljski stan omagal, z njim bo pa oškodovana šola in prosveta naroda.

A. P.

Naša „Učiteljska domova“.

Razmišljanja za sejo širšega sosveta 1. februarja 1931.

Nedavno smo čitali v dnevnem časopisu o otvoritvi Trgovskega doma v Ljubljani ter gledali sliko stavbe, na katero je lahko ponosen trgovski stan, ki mu je namenjena. Se nam je lebdela pred očmi ta slika z vsemi smotreno urejenimi prostori, že je prineslo časopisje vest, da je že pod streho stavba Grafičnega doma v Ljubljani. Po priobitni sliki soditi je to prav impozantno poslopje.

Pri čitanju teh vesti je odjeknilo v meni in v srcu še marsikatero drugega tovariša in tovarišice prav trpkovo čuvstvo. Nehote smo se spomnili naših domov v Ljubljani in Mariboru, za katere zbiramo že tako dolgo dobo in vendar še danes ne moremo misliti na uresničenje te lepe ideje. Saj bo ljubljanski Učiteljski dom, za katerega je zbiralo vse slovensko učiteljstvo trideset let, praznoval v kratkem svoj štiridesetletni jubilej, če se ne motim. Mariborski pa stopa v deveto leto svojega obstanka. Po premoženju pa sta si oba precej enaka. Tako le okrog pol milijončka se suče pri vsakem. Razlika je le v tem, da ima ljubljanski vse premoženje v denarju, mariborski pa dobro četrtino tudi v blagu.

Človeka mora iskreno veseliti, če si razni stanovi odpirajo svoje domove. Saj so namenjeni potrebam in koristim dotičnega stanu. Obenem so pa tudi živa priča stanovske zavestnosti in požrtvovalnosti za skupno stvar vsega stanu. Zato so stanovi, ki so si dogradili svoje skupne domove, lahko upravičeno ponosni na te institucije in pa tudi na sebe.

Naša organizacija velja čisto v javnosti in med drugimi stanovskimi organizacijami za vzor. Marsikdo nas je zavidal za njo in nas zavidal še danes. V idejnem oziru je mor da upravičeno to mnenje. Če pa pogledamo materialno plat, vidimo, da stojimo še daleč za drugimi stanovskimi organizacijami, ki so manjše po številu pripadnikov pa tudi mlajše po obstoju let. To nam kažeta zbirki za naša domova, to nam pravijo domovi drugih stanovskih organizacij. V tem pogledu stoji slovensko učiteljstvo tudi daleč zadaj za srbskim in hrvatskim učiteljstvom, ker ima oboje že več svojih domov, mi pa kljub štiridesetletnemu zbiranju še nobenega. Ta dejstva povedo sama dovolj brez komentarjev.

Kje je iskati vzrokov?

Preteklost je za nami, zato ne bomo brskali po njej, da si tudi ona krije vsaj nekatere. Prejšnje generacije so storile svoje, v marsikaterem slučaju celo več, kakor sedanja. Prišnje so stavile temelje, mi bi pa morali zidati dalje. In vendar ne zidamo. Če pa že zidamo, zidamo prepočasno tako, da se stavba ne dvigne od tal. Zato moramo predvsem vprašati sebe: Kaj in koliko smo storili za svoj dom vsak posameznik, društva in cela

nine. Kvarni instinkti so si ga vsega osvojili. Najprej pogleda z zavistnim očesom sosedovo njivo in mu sree zaigra šele ko vidi, da je sosedova manj vredna. Ali mu hoče sebičnost ublažiti z ustvarjanjem nove? Podlež bi jo. Samo pametno delo — abstraktno — delo ki vpliva na čuvstvo in nima ničesar skupnega z materijo — le tako delo bo naše ljudstvo prevzgojilo. Da prevzgojilo!

»Hm! je zamahnil France z roko, kar me je zelo užalilo. Obrnil sem se k tretjemu tovarišu, Tonetu, ki je ves čas molčal.

»No, razsodi ti! Kdo ima prav!

»Obo! je dejal Tone.

»Ne boš!« sva zavpila ostala dva. »Ne boš igral dvojne igre. Aut-aut. Odloči se, ali belo ali črno!

»Belo in črno!« je mirno odgovoril Tone.

»Vsako delo med narodom je lahko uspešno, lahko pa tudi neuspešno!

»Sofist!« je udaril France po mizi.

»Dokaži!« sem se Francetu pridružil še jaz.

»Bom!« je odgovoril Tone in povedal:

»Komaj leto dni je tega, da sem se poslovil od zadnjega svojega službenega kraja. Na poslovilnem večeru pri napitnicah sem spoznal kako težko me bodo pogrešali, našli so vse moje zasluge na kulturnem polju — in rečem vama: ni jih bilo malo. S težkim srcem sem se poslovil, zakaj bil sem mnenja, da moja kulturna misija v tem kraju še ni bila zaključena, če tudi sem delal in deloval neumorno. Da, neumorno. Ustanovil sem dramatiški odsek, režiral igre in sam nastopal v naj-

O nujni potrebi naših domov menda ni potreba več razpravljati. Razmere se razvijajo v takem pravcu, da si danes ne delamo več iluzij, da bi takih socialnih ustanov, kakršnim sta namenjena naša domova, ne potrebovali. Dobiti jih moramo čimprej. Domova bosta pripadnikom našega stanu v gmočno oporo. Za bodočnost in razvoj našega stanu v moralnem oziru pa bosta naravnost neprecenljive in danes že neshitene koristi.

Kdaj in kako pridemo do njih?

Vsekakor preje, nego si danes misli in pričakuje večina učiteljstva, ki je že skoro izgubila vero, da jih — zlasti ljubljanskega — sploh kdaj dočaka. Zakaj do danes zbrani kapital predstavlja že čedno vsoto, ki bi se z intenzivnim sodelovanjem učiteljstva že v kratkih letih ne samo podvojila, ampak celo

Češkoslovaški učitelji so prejeli za Božič 70% doklado k svoji plači.

Češkoslovaško ministrstvo prosvete je v zvezi s finančnim ministrstvom izdalo poseben zakon, ki predvideva učiteljstvu narodnih šol posebne doklade za Božič, oziroma Novo leto.

Ta zakon je izšel dne 14. oktobra 1930.

Točka 144. imenovanega zakona pravi, da dobi vsak učitelj za Božič 70% priboljška od svoje redne plače.

Poglejmo si sedaj, koliko ima tamkajšnje učiteljstvo mesečnih prejemkov v češkoslovaških kronah, ki sem jih v drugi koloni prevedel na našo dinarsko valuto, koliko je dobilo božičnega priboljška in koliko isti znaša v dinarjih. (Kakor bo vsakomur jasno je razpredelnica urejena po položajni stopnji).

Plača:	70% doklada:
750 Kč 1275 Din	525 Kč 890 Din
900 „ 1530 „	630 „ 1070 „

potrojala. Samo par let smotrenega organiziranega dela nas vseh brez vsake izjeme pa bomo imeli oba domova.

Nekateri menijo, da bi se s sedanjim premoženjem obeh domov, že lahko pričelo z zidanjem prvega. A pri današnjih razmerah ni misliti na tako združitev kapitala in bi se tudi ne moglo doseči. Zakaj prvi bi se moral zidati v Ljubljani. Ta pa ne more dati pri sedanjih razmerah nobene zadostne garancije, da bi bilo mogoče postaviti še v doglednem času dom tudi v Mariboru, kjer je prav tako in v marsikaterem oziru celo bolj potreben kakor v Ljubljani.

Vsekakor je pa le odobravati, da bode zadevo naših domov razpravljaj širši sosvet. Dolžnost predsednikov pa je, da se v to vprašanje poglobijo ter iščejo potov, ki nas čimprej privedejo do cilja.

—ski.

1050 Kč	1785 Din	735 Kč	1240 Din
1200 „	2040 „	840 „	1420 „
1350 „	2295 „	945 „	1500 „
1500 „	2550 „	1050 „	1750 „
1650 „	2800 „	1155 „	1960 „
1800 „	3000 „	1260 „	2100 „
1950 „	3300 „	1365 „	2300 „
2100 „	3500 „	1470 „	2450 „
2300 „	3900 „	1610 „	2700 „

Opomniti moram, da upravitelji niso bili zadovoljni s tem priboljškom, marveč so zahtevali večje bonitete od učiteljstva. Končno so se pa le zadovoljili, ker upajo, da jim bo njihova zahteva drugo leto uspeša. Tudi učiteljstvo III. kategorije je dobilo priboljšek in to od 450 Kč (750 Din) nadalje.

»Češki učitelj«, štev. 17. — V Pragi, dne 4. decembra 1930.

Upajmo, da se bomo za prihodnji božič radovali skupno s češkoslovaškimi tovariši!

Splošne vesti.

— Naša križeva pot. Zahteve naroda in države, katerim mora danes učitelj(ica) zadostiti, so se malo da ne podvojile v primeru s preteklostjo. Nekdaj, ko si dovršil svoje ure v učilnici, si bil prost, le da si se pripravil za pouk prihodnjega dne in popravil spisne naloge. Nikdo te ni vezal na kako izvenšolsko udejstvovanje, ako nisi tega storil po svoji popolnoma prosti volji ali iz nagona, koristiti dobri narodni stvari ali iz želje po razvedrilu. Geslo je bilo: Učitelj(ica) posvečuj vse svoje sile šoli, torej vzgoji in pouku. Časi so se izpremenili, z njimi obraz in dih sveta in naloga učitelja(ice) je postala isto: važna skoro da izven šole, kakor v učilnici. Danes te smatrajo nekako za mrtvo vejo, ako ne sodeluješ ponajveč še kot iniciator, oziroma pobornik pri tem ali onem društvu. O izvenšolskem delovanju učiteljstva morajo voditi nadzorniki celo posebno rubriko, oziroma v kvalifikacijski poli. Ne najdeš drugega stanu, ki bi bil enako vprežen in v službi skoro dan in noč. Popolnoma priznamo in uvidimo nujno potrebo, da žrtvuje učitelj(ica) svoje moči in sposobnosti tudi izven šole v duševni in gospodarski podvig naroda in države posebno na kmetih, ko mnogokje ni od drugih strani nobene tomerne pomoči, dasi ne bo nikdo zanikal, da je predpogoj učiteljevega uspeha v učilnici mir in zbranost duha. Priznati je tudi treba, da je danes v lastni samostojni državi vsako prosvetno delo eminentno nacionalno delo za državo, ker čimbolj dvignemo nivo poedincev, tem višji bo nivo države. Da pa ohrani učitelj(ica) tudi ob sodobnih izvenšolskih obremenitvah prepotrebno dušno ravnovesje, je nujno potrebna uvidevnost in opora merodajnih činiteljev. Brez varne potne palice v oporo lahko omaga in obupa. Prosim, vsi priznamo eminentni domovinski pomen prosvetnega

dela. To je ščit svetosti žara domovinske ljubezni in obrambne moči, pa narodno bratskega spoznavanja, strpnosti in sloge. Učiteljstvo se tega dobro zaveda in mu posveča rade volje svoje sile v jasni polet. Ali pomagajte učiteljstvu, da ne omaga in ne obupa. Ne zahtevamo nič drugega, kakor da se nas pri prejemkih ne zapostavlja, ampak da se nas enakoupoštevajo, kakor druge stanove z enakoletnim študijem. Prosim, poslušajte, ker vse delo med narodom nas sili, da trosimo denar, ki bi ga sicer ne: Poslušal sem zasebno posvetovanje učiteljice mladih Sokolice. Nekatere so se pripravljale v sokolski vadi teljski tečaj. »Kroj si je treba nabaviti. Stal bo precej denarja.« Druga: »Pa telovadni je tudi potreben; moj Bog, šla bo plača in še več. Treba je napraviti, puf, ne pomagaj nič!« In učiteljice Sokolice so se razleže žalostnih obrazov v zavesti svoje pičle mesečne plače, od katere vzame polovico kosilo in večerja »brez kruha«, gostilna, poleg tega pa se je treba zadovoljiti za zajtrk in južino z — nič... Seve smo učitelji še na slabšem, ker nas življenje še bolj prične k izvenšolskemu delu, za kar poleg dela moramo trošiti čisto lasten denar. — Obdravski učitelj.

— Članek »Narodni učitelj«, ki ga je napisal tovariš v božični številki dnevnika »Jugoslovane«, je zbudil v meni nebroj spominov. Čakal sem, g. urednik, da se morda kdo drugi oglasi, a ker se ne, dovolite meni, da podam par spominov, ki mi jih je vzbudil članek. Četudi je že pozno, je prav, da jih vzbudimo: Narodni učitelj, kdaj se je že prebudi! v naših sreih, v sreih našega stanu! Z narodom je raste slovenski narodni učitelj! Bil je ubog, teptan, lačen in zaničevan, kot je bil njegov narod v tuji državi. Vse je pretrpel s svojim narodom, vse preživel z njim, bil mu je pravi učitelj, pravi vzgojitelj. Narodni učitelj, koliko se je zahtevalo od tebe! V časih, ko so vsi stanovi z mažimi izjemami klonili in se hote ali nehoti udingali mačehovski Germaniji, si ti stal z narodom ramo ob ramo, širil si v njem narodno zavest, boril se z njim, pehal in stradal... Vse nadloge, vse boje, tudi strankarske si boril in dobojeval s svojim narodom. V dobi ko je narod najbolj potreboval svojega učitelja, je bil ta njegov učitelj najbolj preganjan in ponižan. Bivša Kranjska, ki je bila tedaj edina kompaktna slovenska pokrajina, je najslabše plačevala svojega učitelja — od tedanjih Avstro-Ogrskih pokrajin. Materialnim udarcem, so seveda sledili še moralni, tako silni, da jim je edino pravi narodni učitelj mogel biti kos. Boril se je in zmagal! S svojim narodom je učal dan osvobođenja, dan odrešenja v svoji lastni državi. Zalpa! da so se v svobodi pojavili ljudje, »voditelji naroda«, neodgovorni sebi in narodu, ki niso dali narodu, kar je pričakoval. Deset let tavanja, deset let brezplodne borbe, deset let slepomišljenja je moral prenašati naš življenj in z njim njegov narodni učitelj. Vse je prenašal, vse pretrpel, ker je upal na boljšo bodočnost. Z veseljem smo pozdravili vsi narodni učitelji prelom z zabloda mi, pričakujoč, da je z njim dana boljša bodočnost našemu narodu. Brez poziva smo se že davno odzvali vsi, veliki misli dela in delu z narodom za narod, v slogi za skupen dobrobit velike naše domovine. Z radostjo in vso požrtvovalnostjo bomo delali v novem pravcu in programu. Veliko dela nas še čaka, a vsemu temu delu bomo kos, ker smo pričani, da bomo z njim koristili narodu in državi. Vemo, da je v tem naša bodočnost in da si priborimo le tem potom mesto in položaj, kot ga je naš stan že davno zaslužil v naši domovini. — Narodni učitelj.

J. Ribičič.

LISTEK.

Disharmonija.

Sedeli smo nekega večera trije tovariši, pri litru vina. Če sede trije tovariši pri litru, se kar sama od sebe prične debata. Pri prvem litru se debata suče okrog šole in šolskega upravitelja, ki nikoli ni na mestu in bi mi, tovariši, znali vse bolje. Pri po drugem litru preidejo naše misli na organizacijo, ki bi delala čudeže, če bi mi sedeli na njenem vodstvu. Ko se pa izpraznuje drugi liter, sežejo naše misli med narod in se debata prične o koristi in potrebi narodnega izobraževanja, ali kakor sedaj pravijo »prosvetevanja«. No, trije tovariši smo sedeli pri mizi in debatirali o narodnem izobraževanju.

»Napak!« je dejal France. »Vse napak, kar delamo. Učitelj se je vrgel z vso silo na abstraktno kulturno izobraževalno polje, ki ne donaja nikakih koristí!

»In na kaj naj bi se učitelj vrgel, da bi donajalo koristi?« sem izzival jaz.

»Na kaj?« Glej ga, naivnež! Na kaj, sprašuje!« se je zasmejal France. »Na konkretna polja vendar! Ustanavljaš zadrage, posojilnice, konsumna društva — in sploh — na vse, kar donaja gospodarske koristi!...«

»Napak! Vse napak, kar trdiš!« sem se razvnel. »Preprosto ljudstvo je že itak preveč navezano na materijo. Le poglej kmeta. Zvezan je z zemljo, kakor da so mu noge kore-

1. februarja 1931. v vseh prostorih Trgovskega doma I. UČITELJSKI ZABAVNI VEČER.

denarja in plačal ž njim. In ko jo prejmeš od občine, prejmeš ž njo toliko tožba in žalost njih oči, da bi najraje, ko bi le imel, tistim 150 dinarjem prišlo sam še toliko zraven in vse skupaj vrnil žalostnim tožbam in obupanin očem. Če pa dobiš občinsko stanovanje, sigurno ni ponekod vredno niti petih dinarjev na mesec, a kaj šele 150 Din, ki jih v takšnem slučaju faktično plačuješ. Pa hočeš živeti svojemu človeškemu dostojanstvu primerno!

Neka tovarišica, učiteljica, mi je pripovedovala, da se ne more vseliti v svoje stanovanje zato, ker tisto »stanovanje« ni primer no človeka, kvečjemu bi bilo za perutnino ali drva. Okno na gnojišče, spodaj hlev, mimo okna »hodnik«, koder se sprehajajo hlapci in dekle. Komentarja, mislim ni treba.

Zakaj sem te reči omenjal?

Zato, da dokazem, kako je naše žitje in bitje v depresiji — tako rekoč v duhovni krizi.

Gibanje jugoslovenskega pokreta, ki je zidano v prvi vrsti na učitelju, pa se zna baš

tu ustaviti, ker vsakega idealizma je konec ob izčrpanosti materialnih virov. Bogme, s tisočakom v žepu na mesec je težko živeti še težje pa od tega žrtvovati v razne namene in potrebe, ki so nujno v zvezi z udejstvovanjem pri prosvetnem delu.

Drugič sem omenjal gornje zato, da prikažem z domačo besedo, kako težko je v današnjih časih biti učitelj, posebno zunaj, kjer si na milost ali nemilost predan dostikrat zelo čudnim in zavozlanim nazorom in razmeram.

Tretjič, ker je treba ugotoviti da stoji javnost našemu gmotnemu stremljenju osobito v določenih krogih ob strani in da smo prepuščeni le sebi samemu.

Moralno mnogo trpi učiteljski stan. Poleg materialnega trpljenja je duševno in moralno mnogo večje in treba je, da se to pred očmi merodajnim činiteljem, ker sicer bo učiteljski stan omagal, z njim bo pa oškodovana šola in prosveta naroda.

A. P.

Naša „Učiteljska domova“.

Razmišljanja za sejo širšega sosveta 1. februarja 1931.

Nedavno smo čitali v dnevnem časopisju o otvoritvi Trgovskega doma v Ljubljani ter gledali sliko stavbe, na katero je lahko ponosen trgovski stan, ki mu je namenjena. Se nam je lebdela pred očmi ta slika z vsemi smotreno urejenimi prostori, že je prineslo časopisje vest, da je že pod streho stavba Grafičnega doma v Ljubljani. Po priobitni sliki soditi je to prav impozantno poslopje.

Pri čitanju teh vesti je odjeknilo v meni in v srcu še marsikatero drugega tovariša in tovarišice prav trpkovo čuvstvo. Nehote smo se spomnili naših domov v Ljubljani in Mariboru, za katere zbiramo že tako dolgo dobo in vendar še danes ne moremo misliti na uresničenje te lepe ideje. Saj bo ljubljanski Učiteljski dom, za katerega je zbiralo vse slovensko učiteljstvo trideset let, praznoval v kratkem svoj štiridesetletni jubilej, če se ne motim. Mariborski pa stopa v deveto leto svojega obstanka. Po premoženju pa sta si oba precej enaka. Tako le okrog pol milijončka se suče pri vsakem. Razlika je le v tem, da ima ljubljanski vse premoženje v denarju, mariborski pa dobro četrtino tudi v blagu.

Človeka mora iskreno veseliti, če si razni stanovi odpirajo svoje domove. Saj so namenjeni potrebam in koristim dotičnega stanu. Obenem so pa tudi živa priča stanovske zavestnosti in požrtvovalnosti za skupno stvar vsega stanu. Zato so stanovi, ki so si dogradili svoje skupne domove, lahko upravičeno ponosni na te institucije in pa tudi na sebe.

Naša organizacija velja čisto v javnosti in med drugimi stanovskimi organizacijami za vzor. Marsikdo nas je zavidal za njo in nas zavidal še danes. V idejnem oziru je mor da upravičeno to mnenje. Če pa pogledamo materialno plat, vidimo, da stojimo še daleč za drugimi stanovskimi organizacijami, ki so manjše po številu pripadnikov pa tudi mlajše po obstoju let. To nam kažeta zbirki za naša domova, to nam pravijo domovi drugih stanovskih organizacij. V tem pogledu stoji slovensko učiteljstvo tudi daleč zadaj za srbskim in hrvatskim učiteljstvom, ker ima oboje že več svojih domov, mi pa kljub štiridesetletnemu zbiranju še nobenega. Ta dejstva povedo sama dovolj brez komentarjev.

Kje je iskati vzrokov?

Preteklost je za nami, zato ne bomo brskali po njej, da si tudi ona krije vsaj nekatere. Prejšnje generacije so storile svoje, v marsikaterem slučaju celo več, kakor sedanja. Prišnje so stavile temelje, mi bi pa morali zidati dalje. In vendar ne zidamo. Če pa že zidamo, zidamo prepočasno tako, da se stavba ne dvigne od tal. Zato moramo predvsem vprašati sebe: Kaj in koliko smo storili za svoj dom vsak posameznik, društva in cela

nine. Kvarni instinkti so si ga vsega osvojili. Najprej pogleda z zavistnim očesom sosedovo njivo in mu sree zaigra šele ko vidi, da je sosedova manj vredna. Ali mu hoče sebičnost ublažiti z ustvarjanjem nove? Podlež bi jo. Samo pametno delo — abstraktno — delo ki vpliva na čuvstvo in nima ničesar skupnega z materijo — le tako delo bo naše ljudstvo prevzgojilo. Da prevzgojilo!

»Hm! je zamahnil France z roko, kar me je zelo užalilo. Obrnil sem se k tretjemu tovarišu, Tonetu, ki je ves čas molčal.

»No, razsodi ti! Kdo ima prav!

»O! je dejal Tone.

»Ne boš!« sva zavpila ostala dva. »Ne boš igral dvojne igre. Aut-aut. Odloči se, ali belo ali črno!

»Belo in črno!« je mirno odgovoril Tone.

»Vsako delo med narodom je lahko uspešno, lahko pa tudi neuspešno!

»Sofist!« je udaril France po mizi.

»Dokaži!« sem se Francetu pridružil še jaz.

»Bom!« je odgovoril Tone in povedal:

»Komaj leto dni je tega, da sem se poslovlil od zadnjega svojega službenega kraja. Na poslovilnem večeru pri napitnicah sem spoznal kako težko me bodo pogrešali, našli so vse moje zasluge na kulturnem polju — in rečem vama: ni jih bilo malo. S težkim srcem sem se poslovil, zakaj bil sem mnenja, da mora kulturna misija v tem kraju še ni bila zaključena, če tudi sem delal in deloval neumorno. Da, neumorno. Ustanovil sem dramatiški odsek, režiral igre in sam nastopal v naj-

O nujni potrebi naših domov menda ni potreba več razpravljati. Razmere se razvijajo v takem pravcu, da si danes ne delamo več iluzij, da bi takih socialnih ustanov, kakršnim sta namenjena naša domova, ne potrebovali. Dobiti jih moramo čimprej. Domova bosta pripadnikom našega stanu v gmočno oporo. Za bodočnost in razvoj našega stanu v moralnem oziru pa bosta naravnost neprecenljive in danes že neshitene koristi.

Kdaj in kako pridemo do njih?

Vsekakor preje, nego si danes misli in pričakuje večina učiteljstva, ki je že skoro izgubila vero, da jih — zlasti ljubljanskega — sploh kdaj dočaka. Zakaj do danes zbrani kapital predstavlja že čedno vsoto, ki bi se z intenzivnim sodelovanjem učiteljstva že v kratkih letih ne samo podvojila, ampak celo

Češkoslovaški učitelji so prejeli za Božič 70% doklado k svoji plači.

Češkoslovaško ministrstvo prosvete je v zvezi s finančnim ministrstvom izdalo poseben zakon, ki predvideva učiteljstvu narodnih šol posebne doklade za Božič, oziroma Novo leto.

Ta zakon je izšel dne 14. oktobra 1930.

Točka 144. imenovanega zakona pravi, da dobi vsak učitelj za Božič 70% priboljška od svoje redne plače.

Poglejmo si sedaj, koliko ima tamkajšnje učiteljstvo mesečnih prejemkov v češkoslovaških kronah, ki sem jih v drugi koloni prevedel na našo dinarsko valuto, koliko je dobilo božičnega priboljška in koliko isti znaša v dinarjih. (Kakor bo vsakomur jasno je razpredelnica urejena po položajni stopnji).

Plača: 70% doklada:

750 Kč	1275 Din	525 Kč	890 Din
900 „	1530 „	630 „	1070 „

1050 Kč	1785 Din	735 Kč	1240 Din
1200 „	2040 „	840 „	1420 „
1350 „	2295 „	945 „	1500 „
1500 „	2550 „	1050 „	1750 „
1650 „	2800 „	1155 „	1960 „
1800 „	3000 „	1260 „	2100 „
1950 „	3300 „	1365 „	2300 „
2100 „	3500 „	1470 „	2450 „
2300 „	3900 „	1610 „	2700 „

Opomniti moram, da upravitelji niso bili zadovoljni s tem priboljškom, marveč so zahtevali večje bonitete od učiteljstva. Končno so se pa le zadovoljili, ker upajo, da jim bo njihova zahteva drugo leto uspeša. Tudi učiteljstvo III. kategorije je dobilo priboljšek in to od 450 Kč (750 Din) nadalje.

»Český učitel«, štev. 17. — V Prahi, dne 4. decembra 1930.

Upajmo, da se bomo za prihodnji božič radovali skupno s češkoslovaškimi tovariši!

Splošne vesti.

— Naša križeva pot. Zahteve naroda in države, katerim mora danes učitelj(ica) zadostiti, so se malo da ne podvojile v primeru s preteklostjo. Nekdaj, ko si dovršil svoje ure v učilnici, si bil prost, le da si se pripravil za pouk prihodnjega dne in popravil spisne naloge. Nikdo te ni vezal na kako izvenšolsko udejstvovanje, ako nisi tega storil po svoji popolnoma prosti volji ali iz nagona, koristiti dobri narodni stvari ali iz želje po razvedrilu. Geslo je bilo: Učitelj(ica) posvečuj vse svoje sile šoli, torej vzgoji in pouku. Časi so se izpremenili, z njimi obraz in dih sveta in naloga učitelja(ice) je postala isto: važna skoro da izven šole, kakor v učilnici. Danes te smatrajo nekako za mrtvo vejo, ako ne sodeluješ ponajveč še kot iniciator, oziroma pobornik pri tem ali onem društvu. O izvenšolskem delovanju učiteljstva morajo voditi nadzorniki celo posebno rubriko, oziroma v kvalifikacijski poli. Ne najdeš drugega stanu, ki bi bil enako vprežen in v službi skoro dan in noč. Popolnoma priznamo in uvidimo nujno potrebo, da žrtvuje učitelj(ica) svoje moči in sposobnosti tudi izven šole v duševni in gospodarski podvig naroda in države posebno na kmetih, ko mnogokje ni od drugih strani nobene tomerne pomoči, dasi ne bo nikdo zanikal, da je predpogoj učiteljevega uspeha v učilnici mir in zbranost duha. Priznati je tudi treba, da je danes v lastni samostojni državi vsako prosvetno delo eminentno nacionalno delo za državo, ker čimbolj dvignemo nivo poedincev, tem višji bo nivo države. Da pa ohrani učitelj(ica) tudi ob sodobnih izvenšolskih obremenitvah prepotrebno dušno ravnost, je nujno potrebna uvidenost in opora merodajnih činiteljev. Brez varne potne palice v oporo lahko omaga in obupa. Prosim, vsi priznamo eminentni domovinski pomen prosvetnega

dela. To je ščit svetosti žara domovinske ljubezni in obrambne moči, pa narodno bratskega spoznavanja, strpnosti in sloge. Učiteljstvo se tega dobro zaveda in mu posveča rade volje svoje sile v jasni polet. Ali pomagajte učiteljstvu, da ne omaga in ne obupa. Ne zahtevamo nič drugega, kakor da se nas pri prejemkih ne zapostavlja, ampak da se nas enakoupoštevajo, kakor druge stanove z enakoletnim študijem. Prosim, poslušajte, ker vse delo med narodom nas sili, da trosimo denar, ki bi ga sicer ne: Poslušal sem zasebno posvetovanje učiteljice mladih Sokolice. Nekatere so se pripravljale v sokolski vadi teljski tečaj. »Kroj si je treba nabaviti. Stal bo precej denarja.« Druga: »Pa telovadni je tudi potreben; moj Bog, šla bo plača in še več. Treba je napraviti, puf, ne pomagaj nič!« In učiteljice Sokolice so se razleže žalostnih obrazov v zavesti svoje pičle mesečne plače, od katere vzame polovico kosilo in večerja »brez kruha«, gostilna, poleg tega pa se je treba zadovoljiti za zajtrk in južino z — nič... Seve smo učitelji še na slabšem, ker nas življenje še bolj prične k izvenšolskemu delu, za kar poleg dela moramo trošiti čisto lasten denar. — Obdravski učitelj.

— Članek »Narodni učitelj«, ki ga je napisal tovariš v božični številki dnevnika »Jugoslovane«, je zbudil v meni nebroj spominov. Čakal sem, g. urednik, da se morda kdo drugi oglasi, a ker se ne, dovolite meni, da podam par spominov, ki mi jih je vzbudil članek. Četudi je že pozno, je prav, da jih vzbudimo: Narodni učitelj, kdaj se je že prebudi! v naših sreih, v sreih našega stanu! Z narodom je raste slovenski narodni učitelj! Bil je ubog, teptan, lačen in zaničevan, kot je bil njegov narod v tuji državi. Vse je pretrpel s svojim narodom, vse preživel z njim, bil mu je pravi učitelj, pravi vzgojitelj. Narodni učitelj, koliko se je zahtevalo od tebe! V časih, ko so vsi stanovi z mašimi izjemami klonili in se hote ali nehoti udingali mačehovski Germaniji, si ti stal z narodom ramo ob ramo, širil si v njem narodno zavest, boril se z njim, pehal in stradal... Vse nadloge, vse boje, tudi strankarske si boril in dobojeval s svojim narodom. V dobi ko je narod najbolj potreboval svojega učitelja, je bil ta njegov učitelj najbolj preganjan in ponižan. Bivša Kranjska, ki je bila tedaj edina kompaktna slovenska pokrajina, je najslabše plačevala svojega učitelja — od tedanjih Avstro-Ogrskih pokrajin. Materialnim udarcem, so seveda sledili še moralni, tako silni, da jim je edino pravi narodni učitelj mogel biti kos. Boril se je in zmagal! S svojim narodom je učal dan osvobodjenja, dan odrešenja v svoji lastni državi. Zalpa! da so se v svobodi pojavili ljudje, »voditelji naroda«, neodgovorni sebi in narodu, ki niso dali narodu, kar je pričakoval. Deset let tavanja, deset let brezplodne borbe, deset let slepomišljenja je moral prenašati naš življenj in z njim njegov narodni učitelj. Vse je prenašal, vse pretrpel, ker je upal na boljšo bodočnost. Z veseljem smo pozdravili vsi narodni učitelji prelom z zabloda mi, pričakujoč, da je z njim dana boljša bodočnost našemu narodu. Brez poziva smo se že davno odzvali vsi, veliki misli dela in delu z narodom za narod, v slogi za skupen dobrobit velike naše domovine. Z radostjo in vso požrtvovalnostjo bomo delali v novem pravcu in programu. Veliko dela nas še čaka, a vsemu temu delu bomo kos, ker smo pričani, da bomo z njim koristili narodu in državi. Vemo, da je v tem naša bodočnost in da si priborimo le tem potom mesto in položaj, kot ga je naš stan že davno zaslužil v naši domovini. — Narodni učitelj.

J. Ribičič.

LISTEK.

Dišharmonija.

Sedeli smo nekega večera trije tovariši, pri litru vina. Če sede trije tovariši pri litru, se kar sama od sebe prične debata. Pri prvem litru se debata suče okrog šole in šolskega upravitelja, ki nikoli ni na mestu in bi mi, tovariši, znali vse bolje. Pri po drugem litru preidejo naše misli na organizacijo, ki bi delala čudeže, če bi mi sedeli na njenem vodstvu. Ko se pa izpraznuje drugi liter, sežejo naše misli med narod in se debata prične o koristi in potrebi narodnega izobraževanja, ali kakor sedaj pravijo »prosvetevanja«. No, trije tovariši smo sedeli pri mizi in debatirali o narodnem izobraževanju.

»Napak!« je dejal France. »Vse napak, kar delamo. Učitelj se je vrgel z vso silo na abstraktno kulturno izobraževalno polje, ki ne donaja nikakih koristí!

»In na kaj naj bi se učitelj vrgel, da bi donajalo koristi?« sem izzival jaz.

»Na kaj?« Glej ga, naivnež! Na kaj, sprašuje! se je zasmejal France. »Na konkretna polja vendar! Ustanavljal zadruge, posojilnice, konsumna društva — in sploh — na vse, kar donaja gospodarske koristi!...«

»Napak! Vse napak, kar trdiš!« sem se razvnel. »Preprosto ljudstvo je že itak preveč navezano na materijo. Le poglej kmeta. Zvezan je z zemljo, kakor da so mu noge kore-

1. februarja 1931. v vseh prostorih Trgovskega doma I. UČITELJSKI ZABAVNI VEČER.

denarja in plačal ž njim. In ko jo prejmeš od občine, prejmeš ž njo toliko tožba in žalost njih oči, da bi najraje, ko bi le imel, tistim 150 dinarjem prišlo sam še toliko zraven in vse skupaj vrnil žalostnim tožbam in obupanin očem. Če pa dobiš občinsko stanovanje, sigurno ni ponekod vredno niti petih dinarjev na mesec, a kaj šele 150 Din, ki jih v takšnem slučaju faktično plačuješ. Pa hočeš živeti svojemu človeškemu dostojanstvu primerno!

Neka tovarišica, učiteljica, mi je pripovedovala, da se ne more vseliti v svoje stanovanje zato, ker tisto »stanovanje« ni primer no človeka, kvečjemu bi bilo za perutnino ali drva. Okno na gnojišče, spodaj hlev, mimo okna »hodnik«, koder se sprehajajo hlapi in dekle. Komentarja, mislim ni treba.

Zakaj sem te reči omenjal?

Zato, da dokazem, kako je naše žitje in bitje v depresiji — tako rekoč v duhovni krizi.

Gibanje jugoslovenskega pokreta, ki je zidano v prvi vrsti na učitelju, pa se zna baš

tu ustaviti, ker vsakega idealizma je konec ob izčrpanosti materialnih virov. Bogme, s tisočakom v žepu na mesec je težko živeti še težje pa od tega žrtvovati v razne namene in potrebe, ki so nujno v zvezi z udejstvovanjem pri prosvetnem delu.

Drugič sem omenjal gornje zato, da prikažem z domačo besedo, kako težko je v današnjih časih biti učitelj, posebno zunaj, kjer si na milost ali nemilost predan dostikrat zelo čudnim in zavozlanim nazorom in razmeram.

Tretjič, ker je treba ugotoviti da stoji javnost našemu gmotnemu stremljenju osobito v določenih krogih ob strani in da smo prepuščeni le sebi samemu.

Moralno mnogo trpi učiteljski stan. Poleg materialnega trpljenja je duševno in moralno mnogo večje in treba je, da se to pred očmi merodajnim činiteljem, ker sicer bo učiteljski stan omagal, z njim bo pa oškodovana šola in prosveta naroda.

A. P.

Naša „Učiteljska domova“.

Razmišljanja za sejo širšega sosveta 1. februarja 1931.

Nedavno smo čitali v dnevnem časopisju o otvoritvi Trgovskega doma v Ljubljani ter gledali sliko stavbe, na katero je lahko ponosen trgovski stan, ki mu je namenjena. Se nam je lebdela pred očmi ta slika z vsemi smotreno urejenimi prostori, že je prineslo časopisje vest, da je že pod streho stavba Grafičnega doma v Ljubljani. Po priobitni sliki soditi je to prav impozantno poslopje.

Pri čitanju teh vesti je odjeknilo v meni in v srcu še marsikatero drugega tovariša in tovarišice prav trpkovo čuvstvo. Nehote smo se spomnili naših domov v Ljubljani in Mariboru, za katere zbiramo že tako dolgo dobo in vendar še danes ne moremo misliti na uresničenje te lepe ideje. Saj bo ljubljanski Učiteljski dom, za katerega je zbiralo vse slovensko učiteljsko trideset let, praznoval v kratkem svoj štiridesetletni jubilej, če se ne motim. Mariborski pa stopa v deveto leto svojega obstanka. Po premoženju pa sta si oba precej enaka. Tako le okrog pol milijončka se suče pri vsakem. Razlika je le v tem, da ima ljubljanski vse premoženje v denarju, mariborski pa dobro četrtino tudi v blagu.

Človeka mora iskreno veseliti, če si razni stanovi odpirajo svoje domove. Saj so namenjeni potrebam in koristim dotičnega stanu. Obenem so pa tudi živa priča stanovske zavestnosti in požrtvovalnosti za skupno stvar vsega stanu. Zato so stanovi, ki so si dogradili svoje skupne domove, lahko upravičeno ponosni na te institucije in pa tudi na sebe.

Naša organizacija velja čisto v javnosti in med drugimi stanovskimi organizacijami za vzor. Marsikdo nas je zavidal za njo in nas zavidal še danes. V idejnem oziru je morda upravičeno to mnenje. Če pa pogledamo materialno plat, vidimo, da stojimo še daleč za drugimi stanovskimi organizacijami, ki so manjše po številu pripadnikov pa tudi mlajše po obstoju let. To nam kažeta zbirki za naša domova, to nam pravijo domovi drugih stanovskih organizacij. V tem pogledu stoji slovensko učiteljsvo tudi daleč zadaj za srbskim in hrvatskim učiteljsvom, ker ima oboje že več svojih domov, mi pa kljub štiridesetletnemu zbiranju še nobenega. Ta dejstva povedo sama dovolj brez komentarjev.

Kje je iskati vzrokov?

Preteklost je za nami, zato ne bomo brskali po njej, da si tudi ona krije vsaj nekatere. Prejšnje generacije so storile svoje, v marsikaterem slučaju celo več, kakor sedanja. Prišnje so stavile temelje, mi bi pa morali zidati dalje. In vendar ne zidamo. Če pa že zidamo, zidamo prepočasno tako, da se stavba ne dvigne od tal. Zato moramo predvsem vprašati sebe: Kaj in koliko smo storili za svoj dom vsak posameznik, društva in cela

nine. Kvarni instinkti so si ga vsega osvojili. Najprej pogleda z zavistnim očesom sosedo vo njivo in mu sree zaigra šele ko vidi, da je sosedova manj vredna. Ali mu hoče sebičnost ublažiti z ustvarjanjem nove? Podlež bi jo. Samo pametno delo — abstraktno — delo ki vpliva na čuvstvo in nima ničesar skupnega z materijo — le tako delo bo naše ljudstvo prevzgojilo. Da prevzgojilo!

»Hm! je zamahnil France z roko, kar me je zelo užalilo. Obrnil sem se k tretjemu tovarišu, Tonetu, ki je ves čas molčal.

»No, razsodi ti! Kdo ima prav!

»O! je dejal Tone.

»Ne boš!« sva zavpila ostala dva. »Ne boš igral dvojne igre. Aut-aut. Odloči se, ali belo ali črno!

»Belo in črno!« je mirno odgovoril Tone.

»Vsako delo med narodom je lahko uspešno, lahko pa tudi neuspešno!

»Sofist!« je udaril France po mizi.

»Dokazil!« sem se Francetu pridružil še jaz.

»Bom!« je odgovoril Tone in povedal:

»Komaj leto dni je tega, da sem se poslovlil od zadnjega svojega službenega kraja. Na poslovilnem večeru pri napitnicah sem spoznal kako težko me bodo pogrešali, našli so vse moje zasluge na kulturnem polju — in rečem vama: ni jih bilo malo. S težkim srcem sem se poslovil, zakaj bil sem mnenja, da mora kulturna misija v tem kraju še ni bila zaključena, če tudi sem delal in deloval neumorno. Da, neumorno. Ustanovil sem dramatiški odsek, režiral igre in sam nastopal v naj-

O nujni potrebi naših domov menda ni potreba več razpravljati. Razmere se razvijajo v takem pravcu, da si danes ne delamo več iluzij, da bi takih socialnih ustanov, kakršnim sta namenjena naša domova, ne potrebovali. Dobiti jih moramo čimprej. Domova bosta pripadnikom našega stanu v gmočno oporo. Za bodočnost in razvoj našega stanu v moralnem oziru pa bosta naravnost neprecenljive in danes že neshitene koristi.

Kdaj in kako pridemo do njih?

Vsekakor preje, nego si danes misli in pričakuje večina učiteljsstva, ki je že skoro izgubila vero, da jih — zlasti ljubljanskega — sploh kdaj dočaka. Zakaj do danes zbrani kapital predstavlja že čedno vsoto, ki bi se z intenzivnim sodelovanjem učiteljsstva že v kratkih letih ne samo podvojila, ampak celo

Češkoslovaški učitelji so prejeli za Božič 70% doklado k svoji plači.

Češkoslovaško ministrstvo prosvete je v zvezi s finančnim ministrstvom izdalo poseben zakon, ki predvideva učiteljsvu narodnih šol posebne doklade za Božič, oziroma Novo leto.

Ta zakon je izšel dne 14. oktobra 1930.

Točka 144. imenovanega zakona pravi, da dobi vsak učitelj za Božič 70% priboljška od svoje redne plače.

Poglejmo si sedaj, koliko ima tamkajšnje učiteljsvo mesečnih prejemkov v češkoslovaških kronah, ki sem jih v drugi koloni prevedel na našo dinarsko valuto, koliko je dobilo božičnega priboljška in koliko isti znaša v dinarjih. (Kakor bo vsakomur jasno je razpredelnica urejena po položajni stopnji).

Plača: 70% doklada:

750 Kč	1275 Din	525 Kč	890 Din
900 „	1530 „	630 „	1070 „

1050 Kč	1785 Din	735 Kč	1240 Din
1200 „	2040 „	840 „	1420 „
1350 „	2295 „	945 „	1500 „
1500 „	2550 „	1050 „	1750 „
1650 „	2800 „	1155 „	1960 „
1800 „	3000 „	1260 „	2100 „
1950 „	3300 „	1365 „	2300 „
2100 „	3500 „	1470 „	2450 „
2300 „	3900 „	1610 „	2700 „

Opomniti moram, da upravitelji niso bili zadovoljni s tem priboljškom, marveč so zahtevali večje bonitete od učiteljsstva. Končno so se pa le zadovoljili, ker upajo, da jim bo njihova zahteva drugo leto uspeša. Tudi učiteljsvo III. kategorije je dobilo priboljšek in to od 450 Kč (750 Din) nadalje.

»Český učitel«, štev. 17. — V Prazi, dne 4. decembra 1930.

Upajmo, da se bomo za prihodnji božič radovali skupno s češkoslovaškimi tovariši!

Splošne vesti.

— Naša križeva pot. Zahteve naroda in države, katerim mora danes učitelj(ica) zadostiti, so se malo da ne podvojile v primeru s preteklostjo. Nekdaj, ko si dovršil svoje ure v učilnici, si bil prost, le da si se pripravil za pouk prihodnjega dne in popravil spisne naloge. Nikdo te ni vezal na kako izvenšolsko udejstvovanje, ako nisi tega storil po svoji popolnoma prosti volji ali iz nagona, koristiti dobri narodni stvari ali iz želje po razvedrilu. Geslo je bilo: Učitelj(ica) posvečuj vse svoje sile šoli, torej vzgoji in pouku. Časi so se izpremenili, z njimi obraz in dih sveta in naloga učitelja(ice) je postala isto: važna skoro da izven šole, kakor v učilnici. Danes te smatrajo nekako za mrtvo vejo, ako ne sodeluješ ponajveč še kot iniciator, oziroma pobornik pri tem ali onem društvu. O izvenšolskem delovanju učiteljsstva morajo voditi nadzorniki celo posebno rubriko, oziroma v kvalifikacijski poli. Ne najdeš drugega stanu, ki bi bil enako vprežen in v službi skoro dan in noč. Popolnoma priznamo in uvidimo nujno potrebo, da žrtvuje učitelj(ica) svoje moči in sposobnosti tudi izven šole v duševni in gospodarski podvig naroda in države posebno na kmetih, ko mnogokje ni od drugih strani nobene tomerne pomoči, dasi ne bo nikdo zanikal, da je predpogoj učiteljevega uspeha v učilnici mir in zbranost duha. Priznati je tudi treba, da je danes v lastni samostojni državi vsako prosvetno delo eminentno nacionalno delo za državo, ker čimbolj dvignemo nivo poedincev, tem višji bo nivo države. Da pa ohrani učitelj(ica) tudi ob sodobnih izvenšolskih obremenitvah prepotrebno dušno ravnovesje, je nujno potrebna uvidevnost in opora merodajnih činiteljev. Brez varne potne palice v oporo lahko omaga in obupa. Prosim, vsi priznamo eminentni domovinski pomen prosvetnega

dela. To je ščit svetosti žara domovinske ljubezni in obrambne moči, pa narodno bratskega spoznavanja, strpnosti in sloge. Učiteljsvo se tega dobro zaveda in mu posveča rade volje svoje sile v jasni polet. Ali pomagajte učiteljsvu, da ne omaga in ne obupa. Ne zahtevamo nič drugega, kakor da se nas pri prejemkih ne zapostavlja, ampak da se nas enakoupoštevajo, kakor druge stanove z enakoletnim študijem. Prosim, poslušajte, ker vse delo med narodom nas sili, da trosimo denar, ki bi ga sicer ne: Poslušal sem zasebno posvetovanje učiteljice mladih Sokolice. Nekatere so se pripravljale v sokolski vadi teljski tečaj. »Kroj si je treba nabaviti. Stal bo precej denarja.« Druga: »Pa telovadni je tudi potreben; moj Bog, šla bo plača in še več. Treba je napraviti „puf“, ne pomagaj nič!« In učiteljice Sokolice so se razleže žalostnih obrazov v zavesti svoje pičle mesečne plače, od katere vzame polovico kosilo in večerja »brez kruha«, gostilna, poleg tega pa se je treba zadovoljiti za zajtrk in južino z — nič... Seve smo učitelji še na slabšem, ker nas življenje še bolj prične k izvenšolskemu delu, za kar poleg dela moramo trošiti čisto lasten denar. — Obdravski učitelj.

— Članek »Narodni učitelj«, ki ga je napisal tovariš v božični številki dnevnika »Jugoslovane«, je zbudil v meni nebroj spominov. Čakal sem, g. urednik, da se morda kdo drugi oglasi, a ker se ne, dovolite meni, da podam par spominov, ki mi jih je vzbudil članek. Četudi je že pozno, je prav, da jih vzbudimo: Narodni učitelj, kdaj se je že prebudi! v naših središčih, v središčih našega stanu! Z narodom je raste slovenski narodni učitelj! Bil je ubog, teptan, lačen in zaničevan, kot je bil njegov narod v tuji državi. Vse je pretrpel s svojim narodom, vse preživel z njim, bil mu je pravi učitelj, pravi vzgojitelj. Narodni učitelj, koliko se je zahtevalo od tebe! V časih, ko so vsi stanovi z mačimi izjemami klonili in se hote ali nehoti udeležili mačehovskih Germanij, si ti stal z narodom ramo ob ramo, širil si v njem narodno zavest, boril se z njim, pehal in stradal... Vse nadloge, vse boje, tudi strankarske si boril in dobojeval s svojim narodom. V dobi ko je narod najbolj potreboval svojega učitelja, je bil ta njegov učitelj najbolj preganjan in ponižan. Bivša Kranjska, ki je bila tedaj edina kompaktna slovenska pokrajina, je najslabše plačevala svojega učitelja — od tedanjih Avstro-Ogrskih pokrajin. Materialnim udarcem, so seveda sledili še moralni, tako silni, da jim je edino pravi narodni učitelj mogel biti kos. Boril se je in zmagal! S svojim narodom je učal dan osvobodjenja, dan odrešenja v svoji lastni državi. Zalpa! da so se v svobodi pojavili ljudje, »voditelji naroda«, neodgovorni sebi in narodu, ki niso dali narodu, kar je pričakoval. Deset let tavanja, deset let brezplodne borbe, deset let slepomišljenja je moral prenašati naš življenj in z njim njegov narodni učitelj. Vse je prenašal, vse pretrpel, ker je upal na boljšo bodočnost. Z veseljem smo pozdravili vsi narodni učitelji prelom z zabloda mi, pričakujoč, da je z njim dana boljša bodočnost našemu narodu. Brez poziva smo se že davno odzvali vsi, veliki misli dela in delu z narodom za narod, v slogi za skupen dobrobit velike naše domovine. Z radostjo in vso požrtvovalnostjo bomo delali v novem pravcu in programu. Veliko dela nas še čaka, a vsemu temu delu bomo kos, ker smo pričani, da bomo z njim koristili narodu in državi. Vemo, da je v tem naša bodočnost in da si priborimo le tem potom mesto in položaj, kot ga je naš stan že davno zaslužil v naši domovini. — Narodni učitelj.

J. Ribičič.

LISTEK.

Disharmonija.

Sedeli smo nekega večera trije tovariši, pri litru vina. Če sede trije tovariši pri litru, se kar sama od sebe prične debata. Pri prvem litru se debata suče okrog šole in šolskega upravitelja, ki nikoli ni na mestu in bi mi, tovariši, znali vse bolje. Pri po drugem litru preidejo naše misli na organizacijo, ki bi delala čudeže, če bi mi sedeli na njenem vodstvu. Ko se pa izpraznuje drugi liter, sežejo naše misli med narod in se debata prične o koristi in potrebi narodnega izobraževanja, ali kakor sedaj pravijo »prosvetevanja«. No, trije tovariši smo sedeli pri mizi in debatirali o narodnem izobraževanju.

»Napak!« je dejal France. »Vse napak, kar delamo. Učitelj se je vrgel z vso silo na abstraktno kulturno izobraževalno polje, ki ne donaja nikakih koristí!

»In na kaj naj bi se učitelj vrgel, da bi donajalo koristi?« sem izzival jaz.

»Na kaj?« Glej ga, naivnež! Na kaj, sprašuje! se je zasmajal France. »Na konkretna polja vendar! Ustanavljal zadruge, posojilnice, konsumna društva — in sploh — na vse, kar donaja gospodarske koristi!...«

»Napak! Vse napak, kar trdiš!« sem se razvnel. »Preprosto ljudstvo je že itak preveč navezano na materijo. Le poglej kmeta. Zvezan je z zemljo, kakor da so mu noge kore-

1. februarja 1931. v vseh prostorih Trgovskega doma I. UČITELJSKI ZABAVNI VEČER.

denarja in plačal ž njim. In ko jo prejmeš od občine, prejmeš ž njo toliko tožba in žalost njih oči, da bi najraje, ko bi le imel, tistim 150 dinarjem priložil sam še toliko zraven in vse skupaj vrnil žalostnim tožbam in obupanin očem. Če pa dobiš občinsko stanovanje, sigurno ni ponekod vredno niti petih dinarjev na mesec, a kaj šele 150 Din, ki jih v takšnem slučaju faktično plačuješ. Pa hočeš živeti svojemu človeškemu dostojanstvu primerno!

Neka tovarišica, učiteljica, mi je pripovedovala, da se ne more vseliti v svoje stanovanje zato, ker tisto »stanovanje« ni primerno človeka, kvečjemu bi bilo za perutnino ali drva. Okno na gnojišče, spodaj hlev, mimo okna »hodnik«, koder se sprehajajo hlapci in dekle. Komentarja, mislim ni treba.

Zakaj sem te reči omenjal?

Zato, da dokazem, kako je naše žitje in bitje v depresiji — tako rekoč v duhovni krizi.

Gibanje jugoslovenskega pokreta, ki je zidano v prvi vrsti na učitelju, pa se zna baš

tu ustaviti, ker vsakega idealizma je konec ob izčrpanosti materialnih virov. Bogme, s tisočakom v žepu na mesec je težko živeti še težje pa od tega žrtvovati v razne namene in potrebe, ki so nujno v zvezi z udejstvovanjem pri prosvetnem delu.

Drugič sem omenjal gornje zato, da prikažem z domačo besedo, kako težko je v današnjih časih biti učitelj, posebno zunaj, kjer si na milost ali nemilost predan dostikrat zelo čudnim in zavozlanim nazorom in razmeram.

Tretjič, ker je treba ugotoviti da stoji javnost našemu gmotnemu stremljenju osorbito v določenih krogih ob strani in da smo prepuščeni le sebi samemu.

Moralno mnogo trpi učiteljski stan. Poleg materialnega trpljenja je duševno in moralno mnogo večje in treba je, da se to pred očmi merodajnim činiteljem, ker sicer bo učiteljski stan omagal, z njim bo pa oškodovana šola in prosveta naroda.

A. P.

Naša „Učiteljska domova“.

Razmišljanja za sejo širšega sosveta 1. februarja 1931.

Nedavno smo čitali v dnevnem časopisu o otvoritvi Trgovskega doma v Ljubljani ter gledali sliko stavbe, na katero je lahko ponosen trgovski stan, ki mu je namenjena. Se nam je lebdela pred očmi ta slika z vsemi smotreno urejenimi prostori, že je prineslo časopisje vest, da je že pod streho stavba Grafičnega doma v Ljubljani. Po priobitni sliki soditi je to prav impozantno poslopje.

Pri čitanju teh vesti je odjeknilo v meni in v srcu še marsikatero drugega tovariša in tovarišice prav trpkovo čuvstvo. Nehote smo se spomnili naših domov v Ljubljani in Mariboru, za katere zbiramo že tako dolgo dobo in vendar še danes ne moremo misliti na uresničenje te lepe ideje. Saj bo ljubljanski Učiteljski dom, za katerega je zbiralo vse slovensko učiteljstvo trideset let, praznoval v kratkem svoj štiridesetletni jubilej, če se ne motim. Mariborski pa stopa v deveto leto svojega obstanka. Po premoženju pa sta si oba precej enaka. Tako le okrog pol milijončka se suče pri vsakem. Razlika je le v tem, da ima ljubljanski vse premoženje v denarju, mariborski pa dobro četrtino tudi v blagu.

Človeka mora iskreno veseliti, če si razni stanovi odpirajo svoje domove. Saj so namenjeni potrebam in koristim dotičnega stanu. Obenem so pa tudi živa priča stanovske zavestnosti in požrtvovalnosti za skupno stvar vsega stanu. Zato so stanovi, ki so si dogradili svoje skupne domove, lahko upravičeno ponosni na te institucije in pa tudi na sebe.

Naša organizacija velja čisto v javnosti in med drugimi stanovskimi organizacijami za vzor. Marsikdo nas je zavidal za njo in nas zavidal še danes. V idejnem oziru je morda upravičeno to mnenje. Če pa pogledamo materialno plat, vidimo, da stojimo še daleč za drugimi stanovskimi organizacijami, ki so manjše po številu pripadnikov, pa tudi mlajše po obstoju let. To nam kažeta zbirki za naša domova, to nam pravijo domovi drugih stanovskih organizacij. V tem pogledu stoji slovensko učiteljstvo tudi daleč zadaj za srbskim in hrvatskim učiteljstvom, ker ima oboje že več svojih domov, mi pa kljub štiridesetletnemu zbiranju še nobenega. Ta dejstva povedo sama dovolj brez komentarjev.

Kje je iskati vzrokov?

Preteklost je za nami, zato ne bomo brskali po njej, da si tudi ona krije vsaj nekatere. Prejšnje generacije so storile svoje, v marsikaterem slučaju celo več, kakor sedanja. Prišnje so stavile temelje, mi bi pa morali zidati dalje. In vendar ne zidamo. Če pa že zidamo, zidamo prepočasno tako, da se stavba ne dvigne od tal. Zato moramo predvsem vprašati sebe: Kaj in koliko smo storili za svoj dom vsak posameznik, društva in cela

nine. Kvarni instinkti so si ga vsega osvojili. Najprej pogleda z zavistnim očesom sosedovo njivo in mu sree zaigra šele ko vidi, da je sosedova manj vredna. Ali mu hoče sebičnost ublažiti z ustvarjanjem nove? Podlež bi jo. Samo pametno delo — abstraktno — delo ki vpliva na čuvstvo in nima ničesar skupnega z materijo — le tako delo bo naše ljudstvo prevzgojilo. Da prevzgojilo!

»Hm! je zamahnil France z roko, kar me je zelo užalilo. Obrnil sem se k tretjemu tovarišu, Tonetu, ki je ves čas molčal.

»No, razsodi ti! Kdo ima prav!

»Obo! je dejal Tone.

»Ne boš!« sva zavpila ostala dva. »Ne boš igral dvojne igre. Aut-aut. Odloči se, ali belo ali črno!

»Belo in črno!« je mirno odgovoril Tone.

»Vsako delo med narodom je lahko uspešno, lahko pa tudi neuspešno!

»Sofist!« je udaril France po mizi.

»Dokaži!« sem se Francetu pridružil še jaz.

»Bom!« je odgovoril Tone in povedal:

»Komaj leto dni je tega, da sem se poslovlil od zadnjega svojega službenega kraja. Na poslovilnem večeru pri napitnicah sem spoznal kako težko me bodo pogrešali, našli so vse moje zasluge na kulturnem polju — in rečem vama: ni jih bilo malo. S težkim srcem sem se poslovil, zakaj bil sem mnenja, da mora kulturna misija v tem kraju še ni bila zaključena, če tudi sem delal in deloval neumorno. Da, neumorno. Ustanovil sem dramatiški odsek, režiral igre in sam nastopal v naj-

O nujni potrebi naših domov menda ni potreba več razpravljati. Razmere se razvijajo v takem pravcu, da si danes ne delamo več iluzij, da bi takih socialnih ustanov, kakršnim sta namenjena naša domova, ne potrebovali. Dobiti jih moramo čimprej. Domova bosta pripadnikom našega stanu v gmočno oporo. Za bodočnost in razvoj našega stanu v moralnem oziru pa bosta naravnost neprecenljive in danes že neshitene koristi.

Kdaj in kako pridemo do njih?

Vsekakor preje, nego si danes misli in pričakuje večina učiteljstva, ki je že skoro izgubila vero, da jih — zlasti ljubljanskega — sploh kdaj dočaka. Zakaj do danes zbrani kapital predstavlja že čedno vsoto, ki bi se z intenzivnim sodelovanjem učiteljstva že v kratkih letih ne samo podvojila, ampak celo

Češkoslovaški učitelji so prejeli za Božič 70% doklado k svoji plači.

Češkoslovaško ministrstvo prosvete je v zvezi s finančnim ministrstvom izdalo poseben zakon, ki predvideva učiteljstvu narodnih šol posebne doklade za Božič, oziroma Novo leto.

Ta zakon je izšel dne 14. oktobra 1930.

Točka 144. imenovanega zakona pravi, da dobi vsak učitelj za Božič 70% priboljška od svoje redne plače.

Poglejmo si sedaj, koliko ima tamkajšnje učiteljstvo mesečnih prejemkov v češkoslovaških kronah, ki sem jih v drugi koloni prevedel na našo dinarsko valuto, koliko je dobilo božičnega priboljška in koliko isti znaša v dinarjih. (Kakor bo vsakomur jasno je razpredelnica urejena po položajni stopnji).

Plača:	70% doklada:
750 Kč 1275 Din	525 Kč 890 Din
900 „ 1530 „	630 „ 1070 „

potrojala. Samo par let smotrenega organiziranega dela nas vseh brez vsake izjeme pa bomo imeli oba domova.

Nekateri menijo, da bi se s sedanjim premoženjem obeh domov, že lahko pričelo z zidanjem prvega. A pri današnjih razmerah ni misliti na tako združitev kapitala in bi se tudi ne moglo doseči. Zakaj prvi bi se moral zidati v Ljubljani. Ta pa ne more dati pri sedanjih razmerah nobene zadostne garancije, da bi bilo mogoče postaviti še v doglednem času dom tudi v Mariboru, kjer je prav tako in v marsikaterem oziru celo bolj potreben kakor v Ljubljani.

Vsekakor je pa le odobravati, da bode zadevo naših domov razpravljaj širši sosvet. Dolžnost predsednikov pa je, da se v to vprašanje poglobijo ter iščejo potov, ki nas čimprej privedejo do cilja.

—ski.

1050 Kč	1785 Din	735 Kč	1240 Din
1200 „	2040 „	840 „	1420 „
1350 „	2295 „	945 „	1500 „
1500 „	2550 „	1050 „	1750 „
1650 „	2800 „	1155 „	1960 „
1800 „	3000 „	1260 „	2100 „
1950 „	3300 „	1365 „	2300 „
2100 „	3500 „	1470 „	2450 „
2300 „	3900 „	1610 „	2700 „

Opomniti moram, da upravitelji niso bili zadovoljni s tem priboljškom, marveč so zahtevali večje bonitete od učiteljstva. Končno so se pa le zadovoljili, ker upajo, da jim bo njihova zahteva drugo leto uspeša. Tudi učiteljstvo III. kategorije je dobilo priboljšek in to od 450 Kč (750 Din) nadalje.

»Češki učitelj«, štev. 17. — V Pragi, dne 4. decembra 1930.

Upajmo, da se bomo za prihodnji božič radovali skupno s češkoslovaškimi tovariši!

Splošne vesti.

— Naša križeva pot. Zahteve naroda in države, katerim mora danes učitelj(ica) zadostiti, so se malo da ne podvojile v primeru s preteklostjo. Nekdaj, ko si dovršil svoje ure v učilnici, si bil prost, le da si se pripravil za pouk prihodnjega dne in popravil spisne naloge. Nikdo te ni vezal na kako izvenšolsko udejstvovanje, ako nisi tega storil po svoji popolnoma prosti volji ali iz nagona, koristiti dobri narodni stvari ali iz želje po razvedrilu. Geslo je bilo: Učitelj(ica) posvečuj vse svoje sile šoli, torej vzgoji in pouku. Časi so se izpremenili, z njimi obraz in dih sveta in naloga učitelja(ice) je postala isto: važna skoro da izven šole, kakor v učilnici. Danes te smatrajo nekako za mrtvo vejo, ako ne sodeluješ ponajveč še kot iniciator, oziroma pobornik pri tem ali onem društvu. O izvenšolskem delovanju učiteljstva morajo voditi nadzorniki celo posebno rubriko, oziroma v kvalifikacijski poli. Ne najdeš drugega stanu, ki bi bil enako vprežen in v službi skoro dan in noč. Popolnoma priznamo in uvidimo nujno potrebo, da žrtvuje učitelj(ica) svoje moči in sposobnosti tudi izven šole v duševni in gospodarski podvig naroda in države posebno na kmetih, ko mnogokje ni od drugih strani nobene tomerne pomoči, dasi ne bo nikdo zanikal, da je predpogoj učiteljevega uspeha v učilnici mir in zbranost duha. Priznati je tudi treba, da je danes v lastni samostojni državi vsako prosvetno delo eminentno nacionalno delo za državo, ker čimbolj dvignemo nivo poedincev, tem višji bo nivo države. Da pa ohrani učitelj(ica) tudi ob sodobnih izvenšolskih obremenitvah prepotrebno dušno ravnovesje, je nujno potrebna uvidevnost in opora merodajnih činiteljev. Brez varne potne palice v oporo lahko omaga in obupa. Prosim, vsi priznamo eminentni domovinski pomen prosvetnega

dela. To je ščit svetosti žara domovinske ljubezni in obrambne moči, pa narodno bratskega spoznavanja, strpnosti in sloge. Učiteljstvo se tega dobro zaveda in mu posveča rade volje svoje sile v jasni polet. Ali pomagajte učiteljstvu, da ne omaga in ne obupa. Ne zahtevamo nič drugega, kakor da se nas pri prejemkih ne zapostavlja, ampak da se nas enakoupoštevajo, kakor druge stanove z enakoletnim študijem. Prosim, poslušajte, ker vse delo med narodom nas sili, da trosimo denar, ki bi ga sicer ne: Poslušal sem zasebno posvetovanje učiteljice mladih Sokolice. Nekatere so se pripravljale v sokolski vadi-teljski tečaj. »Kroj si je treba nabaviti. Stal bo precej denarja.« Druga: »Pa telovadni je tudi potreben; moj Bog, šla bo plača in še več. Treba je napraviti 'puf', ne pomagaj nič!« In učiteljice Sokolice so se razleže žalostnih obrazov v zavesti svoje pičle mesečne plače, od katere vzame polovico kosilo in večerja »brez kruha«, gostilna, poleg tega pa se je treba zadovoljiti za zajtrk in južino z — nič... Seve smo učitelji še na slabšem, ker nas življenje še bolj prične k izvenšolskemu delu, za kar poleg dela moramo trošiti čisto lasten denar. — Obdravski učitelj.

— Članek »Narodni učitelj«, ki ga je napisal tovariš v božični številki dnevnika »Jugoslovane«, je zbudil v meni nebroj spominov. Čakal sem, g. urednik, da se morda kdo drugi oglasi, a ker se ne, dovolite meni, da podam par spominov, ki mi jih je vzbudil članek. Četudi je že pozno, je prav, da jih vzbudimo: Narodni učitelj, kdaj se je že prebudi! v naših sreih, v sreih našega stanu! Z narodom je raste slovenski narodni učitelj! Bil je ubog, teptan, lačen in zaničevan, kot je bil njegov narod v tuji državi. Vse je pretrpel s svojim narodom, vse preživel z njim, bil mu je pravi učitelj, pravi vzgojitelj. Narodni učitelj, koliko se je zahtevalo od tebe! V časih, ko so vsi stanovi z mašimi izjemami klonili in se hote ali nehoti udingali mačehovski Germaniji, si ti stal z narodom ramo ob ramo, širil si v njem narodno zavest, boril se z njim, pehal in stradal... Vse nadloge, vse boje, tudi strankarske si boril in dobojeval s svojim narodom. V dobi ko je narod najbolj potreboval svojega učitelja, je bil ta njegov učitelj najbolj preganjan in ponižan. Bivša Kranjska, ki je bila tedaj edina kompaktna slovenska pokrajina, je najslabše plačevala svojega učitelja — od tedanjih Avstro-Ogrskih pokrajin. Materialnim udarcem, so seveda sledili še moralni, tako silni, da jim je edino pravi narodni učitelj mogel biti kos. Boril se je in zmagal! S svojim narodom je učal dan osvobodjenja, dan odrešenja v svoji lastni državi. Zalpa! da so se v svobodi pojavili ljudje, »voditelji naroda«, neodgovorni sebi in narodu, ki niso dali narodu, kar je pričakoval. Deset let tavanja, deset let brezplodne borbe, deset let slepomišljenja je moral prenašati naš življenj in z njim njegov narodni učitelj. Vse je prenašal, vse pretrpel, ker je upal na boljšo bodočnost. Z veseljem smo pozdravili vsi narodni učitelji prelom z zabloda mi, pričakujoč, da je z njim dana boljša bodočnost našemu narodu. Brez poziva smo se že davno odzvali vsi, veliki misli dela in delu z narodom za narod, v slogi za skupen do-brobit velike naše domovine. Z radostjo in vso požrtvovalnostjo bomo delali v novem pravcu in programu. Veliko dela nas še čaka, a vsemu temu delu bomo kos, ker smo pričani, da bomo z njim koristili narodu in državi. Vemo, da je v tem naša bodočnost in da si priborimo le tem potom mesto in položaj, kot ga je naš stan že davno zaslužil v naši domovini. — Narodni učitelj.

J. Ribičič.

LISTEK.

Disharmonija.

Sedeli smo nekega večera trije tovariši, pri litru vina. Če sede trije tovariši pri litru, se kar sama od sebe prične debata. Pri prvem litru se debata suče okrog šole in šolskega upravitelja, ki nikoli ni na mestu in bi mi, tovariši, znali vse bolje. Pri po drugem litru preidejo naše misli na organizacijo, ki bi delala čudeže, če bi mi sedeli na njenem vodstvu. Ko se pa izpraznuje drugi liter, sežejo naše misli med narod in se debata prične o koristi in potrebi narodnega izobraževanja, ali kakor sedaj pravijo »prosvetevanja«. No, trije tovariši smo sedeli pri mizi in debatirali o narodnem izobraževanju.

»Napak!« je dejal France. »Vse napak, kar delamo. Učitelj se je vrgel z vso silo na abstraktno kulturno izobraževalno polje, ki ne donaja nikakih koristí!

»In na kaj naj bi se učitelj vrgel, da bi donajalo koristi?« sem izzival jaz.

»Na kaj?« Glej ga, naivnež! Na kaj, sprašuje! se je zasmejal France. »Na konkretna polja vendar! Ustanavljal zadruge, posojilnice, konsumna društva — in sploh — na vse, kar donaja gospodarske koristi!...«

»Napak! Vse napak, kar trdiš!« sem se razvnel. »Preprosto ljudstvo je že itak preveč navezano na materijo. Le poglej kmeta. Zvezan je z zemljo, kakor da so mu noge kore-

1. februarja 1931. v vseh prostorih Trgovskega doma I. UČITELJSKI ZABAVNI VEČER.

— Z ozirom na današnji uvodnik prosimo čim prej od vseh onih poznanih in nepoznatih gospodarskih delavcev učiteljev, da nam pošljejo kratka poročila o svojem delu v tem pravcu. Potrebujemo nujno v statistične in dokumentarne svrhe.

— **Opozorilo.** Izvršni odbor UJU poziva vse učitelje, ki so dovršili učiteljske v šolskih letih 1913/14. in 1914/15. in so morali zaradi odsluženja kadrovskega roka k vojakom, a po odslužitvi istega niso bili zaradi vojne takoj nastavljeni za učitelje, marveč šele po končani vojni, vsled česar jim ni priznana gotovo število let, da mu takoj javijo: 1. kdaj so bili prvič nameščeni za učitelje, 2. kdaj so bili razrešeni in 3. kdaj so bili ponovno nameščeni. — Prizadeti naj takoj pošljejo poverjeništvu zadevne podatke, da jih pošlje izvršnemu odboru UJU. — **Poverjeništvu UJU — Ljubljana.**

— Za nečlane UJU, ki prihajajo in se obračajo za intervencije na poverjeništvu. Predsednikom in tajnikom okrajnih učiteljskih društev! V poslednjem času smo ugotovili, da se obračajo na poverjeništvu za razne intervencije in pojasnila tudi nečlani. Zato Vas prosimo, da nam takoj pošljete imenik neorganiziranega učiteljstva ki je na ozemlju Vašega društva, kakor so to storila nekatera društva že sama. Od organizacije naj ima le članstvo korist! — **Poverjeništvu.**

— **Kmetstvo in gospodarsko-nadaljevalne šole** dobe brezplačno posamezne številke »Sadjarja in vrtarja« za strokovno čtivo v teh šolah. Enako se pošljejo tudi šolskim upraviteljem narodnih šol. Za vsake 10 izvodov je poslato znamko za 1 Din za poštino. Naročniki naj sporoče koliko enakih številk žele za skupno čitanje. Listi se bodo pošiljali iz najstarejših in najnovejših letnikov dokler bo zaloga.

— **Prvi učiteljski zabavni večer s plesom,** ki ga priredi Učiteljski pevski zbor UJU, se bo vršil 1. februarja ob 20. uri v Ljubljani v vseh prostorih Trgovskega doma (Simon Gregorčičeva ulica). Vso prireditve ima odbor v lastni režiji in bodo v paviljonih sodelovali tovariši in tovarišice iz Ljubljane in okolice (Moste, Hrušica itd.), kar je tudi jamstvo za dobro postrežbo. Vstopnice à 10 Din si rezervirajte v Učiteljski knjigarni. Obleka promenadna.

— **Študiranje učiteljev na univerzah.** V zakonu o univerzah je določba, da se smejo učenci učiteljske z odlično ali prav dobro opravljenim izpitom zrelosti ali učiteljskim diplomskim izpitom po odločbi sveta filozofske fakultete sprejeti za redne slušatelje filozofske fakultete, toda samo za pedagoško skupino predmetov brez pravice prehoda na druge skupine in fakultete. To določilo velja zaključno s šolskim letom 1940/41. Z ozirom na to zakonsko določilo so se obračali absolutne učiteljske šole, katerih zrelostna izpričevala niso izkazovala prav dobrega uspeha po določbah, ki so bile merodajne takrat, ko so se jim izdala zrelostna izpričevala, na filozofske fakultete, da se jim dovoli inškrpcija kot rednim slušateljem. Starejša srednješolska izpričevala na srednjih šolah Dravske banovine izkazujejo namreč naslednje ocene učnega uspeha: odlično, hvalno, povoljno (dobro), zadostno, nezadostno; nezadostno je negativen red, ostali pa so pozitivni redi. Sedanja srednješolska izpričevala pa izkazujejo naslednje ocene: odlično, prav dobro, dobro, slabo, nezadostno; prvi trije redi so pozitivni, zadnja dva pa sta negativna. Pristopna oblastva so zaradi tega zaprosila ministrstvo prosvete za principijelno odločitev, ali se sme ocena »zadostno« v starejših srednješolskih izpričevalih smatrati za enakovredno z oceno »dobro« v sedanjih naših srednješolskih izpričevalih. Na to vprašanje je ministrstvo prosvete pod S. n. br. 37.320/30 odločilo: a) da se ocena »zadostno« v izpričevalih strokovnih srednjih šol kakor tudi ocena »povoljno« po starih zakonih ne morejo izenačiti z oceno »dobro« po novem zakonu; b) da v vseh drugih nejasnih primerih o vrednosti ocen odloča edino ministrstvo prosvete. — Na zadevo se še povrnemo.

— **Vsem civilnim in vojaškim upokojencem!** V izogib nepotrebnih reklamacij javlja Dravska finančna direkcija v Ljubljani civilnim in vojaškim upokojencem svojega področja, da se jim bo v smislu razpisa finančnega ministrstva z dne 24. junija 1930, broj 83.570/II. odkupnina za osebno delo za leto 1931. (kuluk) odtegnila od februarjske pokojnine. Kuluk znaša tridnevno pokojnino, to je eno desetino mesečnih pokojninskih prejemkov brez draginskih doklad.

— **»Gremo v Korotano.«** Čitanka o Korotški za mladino. Priredil Rudolf Wagner. V spomin na desetletnico plebiscita na Korotškem je izdala »Slomškova družba« v Ljubljani knjižico za mladino o Korotški. Knjižica obsega popis slovenskega dela Korotške, njen zgodovinski pregled, popis slavnih korotških Slovencev, razne Korotške pravljice in pripovedke, črtice iz življenja na Korotškem, slike o bojih za Korotško, narodne Korotške pesmi in uganke. Knjižica je za mladino zelo posrečeno sestavljena in jo bo mladina radi pestre vsebine gotovo rada čitala. Posebno je treba omeniti, da je knjižica opremljena z lepimi slikami in ilustracijami. Dobro bo knjižica služila zlasti pri pouku zemljepisa, zgodovine in narodnega jezika. Zato ne bo smela manjkati v nobeni šolski in učiteljski knjižnici. Knjižica obsega 88 strani in stane 20 Din. — Zbirko Korotških spominov priporočamo, da se jo razširi v čimvečjem številu med mladino, ker je delo zelo posrečeno in v vsakem oziru priporočila vredno.

Spominjajmo se ob vsaki priliki učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru!

— Nova tiskovina. Učiteljska tiskarna je pravkar založila novo tiskovino »Tabela za izračunavanje odstotkov šolskega obiska«, na kar opozarjamo zlasti vodstva obrtnih nadaljevalnih šol. Tiskovina stane 2 Din komad.

Mladinska Matica.

— Iz uprave. Ta teden se razpošilja 4. številka »Našega roda« na vse one šole, ki so naročile in prejele tretjo številko, in sicer v istem številu kakor v decembru. Ob tej priložnosti prosimo tudi one naročnike, ki nam za tretjo številko še niso poslali svojih nazkazil, da store to nemudoma, ker se je sicer bati, da bo ta zamuda vplivala zelo kvarno na vse nadaljno naročevanje v tekočem šolskem letu. Ker imamo v zalogi še v se letošnje številke, zato sprejemamo še vedno naknadna naročila ter je s tem omogočeno tudi zamudnikom, da dobe koncem leta knjige Mladinske Matice.

Osebnne zadeve.

— **i Napredovali so učitelji(ce):** V II./3. skupino: Naberaž Danilo, Vončina Josip, Dolinar Zdenka, Brandsteter Marjeta, Kušar Ana, Kreiner Helena z 10%, Konečnik Milena, Justin Cirila, Hrašt Natalija, Strmšek Vekoslav; v II./4. skupino: Izlakan-Rojc Olga, Perčič Angela, Majerhold Marija, Amalič Viktorija, Novak Ana, Marok Marija, Hauptmann Zora, Škufca Jožefa, Rus Stanislava, Škerget Karel, Škilar Josip, Zorjan Justina, Zupančič Josip, Slapšak Stanislava, Remic-Vrabič Pavla, Košmerl Vinko, Godec Alojzija, Gruden Danica, Berce Vladimir, Engelmann Vladimira, Hladnik Julija, Gostinčar Danica, Vaupot Mihaela, Jerše Danijela; v III./2. skupino: Špan Eladija.

Učiteljski pevski zbor UJU.

— **pev.** Ob priliki pevskega tečaja 1., 2. in 3. februarja nastopi zbor s par točkami na zabavnem večeru, ki se bo vršil 1. februarja v vseh prostorih Trgovskega doma. Tekom tega tedna sprejmete okrožnico, ki jo točno prečitajte in se ravnajte po njej. Točna udeležba, je vsem neobhodno potrebna! — **Odbor.**

Stanovska organizacija UJU Iz poverjeništvu UJU.

VABILO

na sejo širjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana, ki bo 1. februarja 1931. v risalnici državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Začetek ob 8. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Otvoritev po poverjeniku in ugotovitve sklepčnosti.
2. Poročila funkcionarjev.
 - a) tajnika,
 - b) blagajnika,
 - c) urednika.
3. Učiteljska gospodarska poslovalnica.
4. Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru.
5. Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic.
6. Pevski zbor UJU.
7. Banovinska šolska razstava.
8. Samostojni predlogi.
9. Slučajnosti.

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev, odnosno njih namestniki in vsi člani ožjega sosveta. Sejo smo sklicali izjemoma v Ljubljano zaradi zabavnega večera, ki ga priredi pevski zbor UJU istega dne zvečer v dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici. — **Samostojne predloge pošljite poverjeništvu do 28. januarja t. l., ker se na poznejše došle ne bomo ozirali.** Udrženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 12. jan. 1931.

Andrej Skulj, s. r., Josip Kobal, s. r.,
poverjenik, tajnik.

Iz društev:

Vabila:

— **ORMOSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo dne 7. februarja t. l. v Ormožu. Začetek ob 9. uri.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI SREZ** bo zborovalo v soboto, dne 7. februarja 1931. ob 10. uri v osnovni šoli na Vidmu. Na vzporedju je med drugim hospitacija v poizkusnem razredu delovne šole (tov. Bitenca iz Leskovca) in druge aktualne stanovske zadeve. Polnoštevilne udeležbe pričakuje — **odbor.**

Poročila:

+ **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 15. decembra v Ptuj.

Situacijsko poročilo: Število učiteljstva v okraju 165, število članstva v okraju 145, število članstva udeležnega na zborovanju 79, t. j. 54,48%.

Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče ter došlega referenta banske uprave za kmetijsko nadaljevalno šolstvo g. prof. Krošlja.

Dnevni red se spremeni v toliko, da je prva točka referat o kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu. G. referent oriše najprej našega kmeta, ki je temeljni stebler vsake države. Svetovna gospodarska kriza je spravila državo tja, da so se jelo zanimati za kmetijski stan. To zanimanje se izraža med drugim z ustanavljanjem kmetijsko-nadaljevalnih šol.

G. referent primerja to šolstvo različnih držav. V nekaterih državah je pohajanje teh šol obvezno, drugje ne. V nekaterih državah se sprejemajo učenci s 14. letom, drugje med 16 do 18 letom. Pri nas se zahteva, da je fant star 17 let.

To šolstvo naj vodi osnovnošolsko učiteljstvo. Tečajji se vrše v zimskih mesecih. Določeno je število ur za kmetijsko nadaljevalno šolstvo in za gospodinjstvo tečaje. Za slednje je treba večje število ur. Učni pripomočki se dobe brezplačno od banske uprave, tako tudi inventar za gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo. Učni načrti so izdelani pri banski upravi.

Ustanove to šolstvo krajevni činitelji, dovoljuje ga pa banska uprava.

O delovanju v teh tečajjih naj se piše v časopisih, tudi v dnevniku.

V Dravski banovini je to šolstvo precej razvito. Prednjačijo šole celjske in v zadnjem času tudi ptujskega okraja.

Tov. predsednik se g. referentu iskreno zahvali za temeljit in obširen referat ter otvori debato, v katero so posegali tovariši: Jančič, Jurančič, Mervič Dora, Lešnik, Rusjan, Jančič Alojzija, Majer, Škodlar in Šestan, ki poudarja, da se učiteljstvu nudi zopet novo torišče, kjer lahko vzgaja zavednega Jugoslovana.

Tov. predsednik nato pozdravi šest tovarišic, ki so nanovo pristopile društvu, ter poda situacijsko poročilo. Govori najprej o seji izvršnega odbora v Beogradu, ki je danes samo eksekutiva širjega izvršnega odbora, v katerega so odšli vsi poverjeniki. Poslovanje centrale se je preuredilo. Pravila Udruženja še niso potrjena.

Naposled govori o domačem poverjeništvu, ki je najbolj agilno v državi. Spori, ki so se pojavljali med posameznimi društvi in poverjeništvom, se polagoma likvidirajo.

Kritični časi zahtevajo slovo v učiteljskih vrstah. Organizacija bo imela ugled in moč samo tedaj, če je kompaktna.

Veliko neprimlik prizadeva učiteljstvu dajatev stanarine in kuriva po občinah. Ta zadeva je vzela učiteljstvu ves ugled med narodom ga osovražila ter v mnogih slučajih prikrajšala na mesečnih prejemkih.

V debato, ki se je otvorila po poročilu, so posegali tov.: Jančič, Jarc, Erzenjak, Majer, Križar, Jurančič, Šestan, Jančič Alojzija, Lovrec, Rusjan, nadzornik Gorup, Majcen in Trobiš. Več ali manj so vsi govorili o rakrni učiteljstva, stanarini in kurivu.

Tov. Jančič želi, da se odbor društva zavzame za vsa sporna vprašanja ter posreduje na ineredajnih mestih. Tov. predsednik zahteva pismene pritožbe, na podlagi katerih bo odbor sklepal.

Pri slučajnostih se oglašajo tovarišica Škodlar ter popravlja zadnje poročilo v toliko, da je želela metodičnih predavanj pri zborovanjih in ne takih o delovni šoli.

Referat tov. Čokla o nastopu službe, se zaradi pozne ure preloži na prihodnje zborovanje, katerega datum naj določi odbor.

V februarju se bo vršila v Ptuj higijenska razstava, katere naj bi se učiteljstvo udeležilo.

D. L. Šestan, t. č. preds. Kaukler, t. č. tajnica.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBJANSKI SREZ** — zahodni del je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Ljubljani.

Učiteljstva v tem delu breza je 138, več njenih je 133, navzočih je bilo 112, t. j. 85%.

Tovariš predsednik poda situacijsko poročilo obenem s poročilom o zadnji seji širjega sosveta. Poroča nadalje, da sta bila dva člana odbora premeščena v drugi srez. Z vzklikom sta bila izvoljena na njih mesta tovarišica Lenarčič-Vadnjal ter tovariš I. Mihler.

Tovarišica Ang. Vode je predavala o temi: »Pouk manjnadarjene dece«. Dobro podprta s strokovnimi izkustvi, je predavateljica v temeljito zasnovanem predavanju podala smernice o metodi pouka manjnadarjenih otrok, poudarjajoč individualistični princip tega pouka. Članstvo je njenim izvajanjem sledilo z velikim zanimanjem ter ji ob koncu prisrčno aplavdiralo.

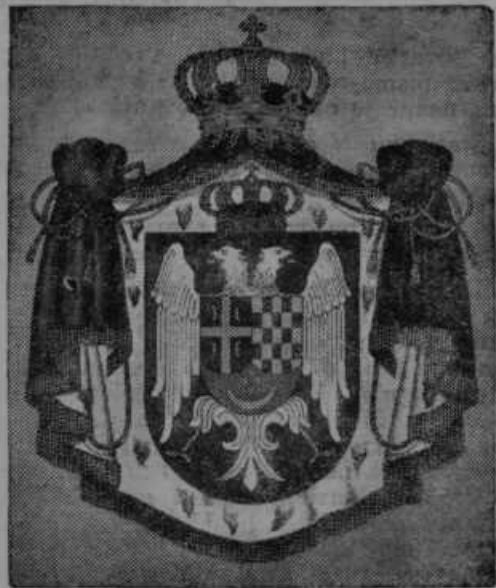
Predsednik opozori članstvo na redno plačevanje članarine. Sklene se tudi črtati iz imenika vse tiste člane, ki za preteklo leto še niso plačali članarine. Članstvo izrazi željo, naj bi se na prihodnjem zborovanju predavalo o kmetijsko nadaljevalnih šolah. Predsednik opozori še, naj člani podpirajo »Prosveto« s članki o prosvetnem delu med narodom, nakar zaključijo zborovanje.

S svojo navzočnostjo je počastil zborovanje tudi sreski načelnik g. dr. Andrejka, ki je v svojem nagovoru prisrčno pozdravil navzoče, želeč jim mnogo uspeha.

Lovše, t. č. preds. Josip Terpin, t. č. tajnik.

Državni grb Jugoslavije.

Tak grb, v velikosti 45 × 54, v lepih pravih barvah, na trdem kartonu je založil Učiteljski dom v Mariboru in stane s poštnino vred 20 Din.



Nobena šola, noben urad, nobeno sokolsko društvo, nobena čitalnica in drug javen lokal naj ne bo brez tega grba, ker je grb okusno izdelan, da je za okras vsaki dvorani, vsaki sobi.

Naroča se pri »Učiteljskem domu« — Studenci pri Mariboru. Ministrstvo prosvete ga je na podlagi priporočila Glavnega prosvetnega sveta in umetniškega oddelka priporočilo z odlokom O. N. br. 43, 8. julija 1926.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SODNI OKRAJ ŽUŽEMBERK** je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Žužemberku.

Navzočih je bilo 23 članov, t. j. 76%.

Zborovanje je otvoril predsednik Mervar ter poročal o seji širjega sosveta, ki se je vršila 18. oktobra v Ljubljani. Tam so se pretresale važne stanovske zadeve: 1. pisanje našega glasila »Učit. Tovariša«; 2. sodelovanje učiteljstva pri gospodarski poslovalnici; 3. naš materialni položaj. Zborovalci so zanimivo poročilo z odobravanjem sprejeli.

Nato je predavala tov. Anica Terpinova iz Doberniča o pouku risanja na osnovni šoli. Skrbno in z veliko ljubeznijo sestavljeno predavanje je želo obilo pohvale in priznanja.

Predavanje za prihodnje zborovanje sestavita tov. Irma Brumatova in tov. Milan Otrin o rokotvornem pouku in deških ročnih delih.

Tov. predsednik predlaga, naj zbere vsa šola našega društva snov za domoznanstvo svojega šolskega okoliša. Iz vsega tega zbrane materiala bi se napravilo potem skupno predavanje o domoznanstvu našega sodnega okraja, kar bi bilo zelo koristno za poučevanje tega predmeta.

Ker se nihče več ne oglašil k besedi, zaključil tov. predsednik lepo uspelo zborovanje.

Fr. Mervar, t. č. preds. Rafela Hrovatova, t. č. tajnica.

+ **LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 9. novembra m. l. v Mestnem domu v Ljubljani.

Statistika: Navzočih 80 članov, t. j. 78%. Na novo sta vstopili tovarišici Danica Mervar in Vozelj Marija.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje s tovariškim pozdravom na vse, posebej se pozdravi novost vstopivši tovarišici, nakar obravnava došle dopise od poverjeništvu. Glede dajatev kuriva se razvije vsled konkretnega slučajja daljša debata, ki jo zaključijo predsednik sklicujoč se na zakon, ki je veljaven za vse občinske odbore brez izjeme in kjer se tega ne zavedajo, jih treba stvarno poučiti, da je zakon zakon!

Nato predava tovarišica Vodečeva »O nalogah in delu učiteljice« in tozadevni vzgoji. Poudari, da se delo učiteljice v izvenšolskem delu v marsičem razlikuje od dela tovarišev ter da je potrebno zato, da se združujejo tovarišice v svrhu reševanja izključno ženskih vprašanj. V debati s tovariši je pojasnila predavateljica, da taka združevanja učiteljic niso v nikakem nasprotju s skupno stanovsko organizacijo, katere člani so skoro vse tovarišice, tako da tvorijo precejšnjo večino v isti. Ravno v skupni organizaciji in s skupnim delom si morejo tovarišice izbojevati popolno enakopravnost.

Naslednja točka je bila predavanje univ. prof. dr. Ozvalda »O pomenu družinskega življenja za vzgojo«. G. predavatelj je povečal zborovalce v duševno poglobitev in opozoril na družino in nje vpliva na človeka nekaj in danes, ko je pravo družinsko življenje že tudi pri nas — bela vana. Zaradi aktualnosti teme prosil tov. predsednik g. predavateljica, da objavi svoje predavanje v »Potniku«, kar mu ta tudi obljubi.

Nato poda tov. Rostohar zelo informativno poročilo o seji širjega sosveta.

Tovarišica tajnica poda poročilo s končnega N. Z. S. o reformi pouka ženskih ročnih del na narodnih šolah, nakar se debata o predmetu preloži vsled pozne ure na prihodnje zborovanje ter se zborovanje zaključilo.

M. Pelko, t. č. preds. Verščaj Z., t. č. tajnica.

Ali naročaš šolske potrebščine potom UČITELJSKE GOSPODARSKE POSLOVALNICE?

— Z ozirom na današnji uvodnik prosimo čim prej od vseh onih poznanih in nepoznatih gospodarskih delavcev učiteljev, da nam pošljejo kratka poročila o svojem delu v tem pravcu. Potrebujemo nujno v statistične in dokumentarne svrhe.

— **Opozorilo.** Izvršni odbor UJU poziva vse učitelje, ki so dovršili učiteljske v šolskih letih 1913/14. in 1914/15. in so morali zaradi odsluženja kadrovskega roka k vojakom, a po odslužitvi istega niso bili zaradi vojne takoj nastavljeni za učitelje, marveč šele po končani vojni, vsled česar jim ni priznana gotovo število let, da mu takoj javijo: 1. kdaj so bili prvič nameščeni za učitelje, 2. kdaj so bili razrešeni in 3. kdaj so bili ponovno nameščeni. — Prizadeti naj takoj pošljejo poverjeništvu zadevne podatke, da jih pošlje izvršnemu odboru UJU. — **Poverjeništvu UJU — Ljubljana.**

— Za nečlane UJU, ki prihajajo in se obračajo za intervencije na poverjeništvu. Predsednikom in tajnikom okrajnih učiteljskih društev! V poslednjem času smo ugotovili, da se obračajo na poverjeništvu za razne intervencije in pojasnila tudi nečlani. Zato Vas prosimo, da nam takoj pošljete imenik neorganiziranega učiteljstva ki je na ozemlju Vašega društva, kakor so to storila nekatera društva že sama. Od organizacije naj ima le članstvo korist! — **Poverjeništvu.**

— **Kmetstvo in gospodarsko-nadaljevalne šole** dobe brezplačno posamezne številke »Sadjarja in vrtarja« za strokovno čtivo v teh šolah. Enako se pošljejo tudi šolskim upraviteljem narodnih šol. Za vsake 10 izvodov je poslato znamko za 1 Din za poštino. Naročniki naj sporoče koliko enakih številk žele za skupno čitanje. Listi se bodo pošiljali iz najstarejših in najnovejših letnikov dokler bo zaloga.

— **Prvi učiteljski zabavni večer s plesom,** ki ga priredi Učiteljski pevski zbor UJU, se bo vršil 1. februarja ob 20. uri v Ljubljani v vseh prostorih Trgovskega doma (Simon Gregorčičeva ulica). Vso prireditve ima odbor v lastni režiji in bodo v paviljonih sodelovali tovariši in tovarišice iz Ljubljane in okolice (Moste, Hrušica itd.), kar je tudi jamstvo za dobro postrežbo. Vstopnice à 10 Din si rezervirajte v Učiteljski knjigarni. Obleka promenadna.

— **Študiranje učiteljev na univerzah.** V zakonu o univerzah je določba, da se smejo učenci učiteljske z odlično ali prav dobro opravljenim izpitom zrelosti ali učiteljskim diplomskim izpitom po odločbi sveta filozofske fakultete sprejeti za redne slušatelje filozofske fakultete, toda samo za pedagoško skupino predmetov brez pravice prehoda na druge skupine in fakultete. To določilo velja zaključno s šolskim letom 1940/41. Z ozirom na to zakonsko določilo so se obračali absolutne učiteljske šole, katerih zrelostna izpričevala niso izkazovala prav dobrega uspeha po določbah, ki so bile merodajne takrat, ko so se jim izdala zrelostna izpričevala, na filozofske fakultete, da se jim dovoli inškrpcija kot rednim slušateljem. Starejša srednješolska izpričevala na srednjih šolah Dravske banovine izkazujejo namreč naslednje ocene učnega uspeha: odlično, hvalno, povoljno (dobro), zadostno, nezadostno; nezadostno je negativen red, ostali pa so pozitivni redi. Sedanja srednješolska izpričevala pa izkazujejo naslednje ocene: odlično, prav dobro, dobro, slabo, nezadostno; prvi trije redi so pozitivni, zadnja dva pa sta negativna. Pristopna oblastva so zaradi tega zaprosila ministrstvo prosvete za principijelno odločitev, ali se sme ocena »zadostno« v starejših srednješolskih izpričevalih smatrati za enakovredno z oceno »dobro« v sedanjih naših srednješolskih izpričevalih. Na to vprašanje je ministrstvo prosvete pod S. n. br. 37.320/30 odločilo: a) da se ocena »zadostno« v izpričevalih strokovnih srednjih šol kakor tudi ocena »povoljno« po starih zakonih ne morejo izenačiti z oceno »dobro« po novem zakonu; b) da v vseh drugih nejasnih primerih o vrednosti ocen odloča edino ministrstvo prosvete. — Na zadevo se še povrnemo.

— **Vsem civilnim in vojaškim upokojencem!** V izogib nepotrebnih reklamacij javlja Dravska finančna direkcija v Ljubljani civilnim in vojaškim upokojencem svojega področja, da se jim bo v smislu razpisa finančnega ministrstva z dne 24. junija 1930, broj 83.570/II. odkupnina za osebno delo za leto 1931. (kuluk) odtegnila od februarjske pokojnine. Kuluk znaša tridnevno pokojnino, to je eno desetino mesečnih pokojninskih prejemkov brez draginskih doklad.

— **»Gremo v Korotano.«** Čitanka o Korotški za mladino. Priredil Rudolf Wagner. V spomin na desetletnico plebiscita na Korotškem je izdala »Slomškova družba« v Ljubljani knjižico za mladino o Korotški. Knjižica obsega popis slovenskega dela Korotške, njen zgodovinski pregled, popis slavnih korotških Slovencev, razne Korotške pravljice in pripovedke, črtice iz življenja na Korotškem, slike o bojih za Korotško, narodne Korotške pesmi in uganke. Knjižica je za mladino zelo posrečeno sestavljena in jo bo mladina radi pestre vsebine gotovo rada čitala. Posebno je treba omeniti, da je knjižica opremljena z lepimi slikami in ilustracijami. Dobro bo knjižica služila zlasti pri pouku zemljepisa, zgodovine in narodnega jezika. Zato ne bo smela manjkati v nobeni šolski in učiteljski knjižnici. Knjižica obsega 88 strani in stane 20 Din. — Zbirko Korotških spominov priporočamo, da se jo razširi v čimvečjem številu med mladino, ker je delo zelo posrečeno in v vsakem oziru priporočila vredno.

Spominjajmo se ob vsaki priliki učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru!

— Nova tiskovina. Učiteljska tiskarna je pravkar založila novo tiskovino »Tabela za izračunavanje odstotkov šolskega obiska«, na kar opozarjamo zlasti vodstva obrtnih nadaljevalnih šol. Tiskovina stane 2 Din komad.

Mladinska Matica.

— Iz uprave. Ta teden se razpošilja 4. številka »Našega roda« na vse one šole, ki so naročile in prejele tretjo številko, in sicer v istem številu kakor v decembru. Ob tej priložnosti prosimo tudi one naročnike, ki nam za tretjo številko še niso poslali svojih nazkazil, da store to nemudoma, ker se je sicer bati, da bo ta zamuda vplivala zelo kvarno na vse nadaljno naročevanje v tekočem šolskem letu. Ker imamo v zalogi še v se letošnje številke, zato sprejemamo še vedno naknadna naročila ter je s tem omogočeno tudi zamudnikom, da dobe koncem leta knjige Mladinske Maticе.

Osebnе zadeve.

— **i Napredovali so učitelji(ce):** V II./3. skupino: Naberaž Danilo, Vončina Josip, Dolinar Zdenka, Brandsteter Marjeta, Kušar Ana, Kreiner Helena z 10%, Konečnik Milena, Justin Cirila, Hrašt Natalija, Strmšek Vekoslav; v II./4. skupino: Izlakan-Rojc Olga, Perčič Angela, Majerhold Marija, Amaličtj Viktorija, Novak Ana, Marok Marija, Hauptmann Zora, Škufca Jožefa, Rus Stanislava, Škerget Karel, Škilar Josip, Zorjan Justina, Zupančič Josip, Slapšak Stanislava, Remic-Vrabič Pavla, Košmerl Vinko, Godec Alojzija, Gruden Danica, Berce Vladimir, Engelmann Vladimira, Hladnik Julija, Gostinčar Danica, Vaupot Mihaela, Jerše Danijela; v III./2. skupino: Špan Eladija.

Učiteljski pevski zbor UJU.

— **pev.** Ob priliki pevskega tečaja 1., 2. in 3. februarja nastopi zbor s par točkami na zabavnem večeru, ki se bo vršil 1. februarja v vseh prostorih Trgovskega doma. Tekom tega tedna sprejmete okrožnico, ki jo točno prečitajte in se ravnajte po njej. Točna udeležba, je vsem neobhodno potrebna! — **Odbor.**

Stanovska organizacija UJU Iz poverjeništvu UJU.

VABILO

na sejo širjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana, ki bo 1. februarja 1931. v risalnici državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Začetek ob 8. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Otvoritev po poverjeniku in ugotovitve sklepčnosti.
2. Poročila funkcionarjev.
 - a) tajnika,
 - b) blagajnika,
 - c) urednika.
3. Učiteljska gospodarska poslovalnica.
4. Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru.
5. Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic.
6. Pevski zbor UJU.
7. Banovinska šolska razstava.
8. Samostojni predlogi.
9. Slučajnosti.

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev, odnosno njih namestniki in vsi člani ožjega sosveta. Sejo smo sklicali izjemoma v Ljubljano zaradi zabavnega večera, ki ga priredi pevski zbor UJU istega dne zvečer v dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici. — Samostojne predloge pošljite poverjeništvu do 28. januarja t. l., ker se na poznejše došle ne bomo ozirali. Udrženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 12. jan. 1931.

Andrej Skulj, s. r., Josip Kobal, s. r.,
poverjenik, tajnik.

Iz društev:

Vabila:

— **ORMOSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo dne 7. februarja t. l. v Ormožu. Začetek ob 9. uri.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI SREZ** bo zborovalo v soboto, dne 7. februarja 1931. ob 10. uri v osnovni šoli na Vidmu. Na vzporedju je med drugim hospitacija v poizkusnem razredu delovne šole (tov. Bitenca iz Leskovca) in druge aktualne stanovske zadeve. Polnoštevilne udeležbe pričakuje — **odbor.**

Poročila:

+ **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 15. decembra v Ptuj.

Situacijsko poročilo: Število učiteljstva v okraju 165, število članstva v okraju 145, število članstva udeležene na zborovanju 79, t. j. 54,48%.

Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče ter došlega referenta banske uprave za kmetijsko nadaljevalno šolstvo g. prof. Krošlja.

Dnevni red se spremeni v toliko, da je prva točka referat o kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu. G. referent oriše najprej našega kmeta, ki je temeljni stebler vsake države. Svetovna gospodarska kriza je spravila državo tja, da so se je začeli zanimati za kmetijski stan. To zanimanje se izraža med drugim z ustanavljanjem kmetijsko-nadaljevalnih šol.

G. referent primerja to šolstvo različnih držav. V nekaterih državah je pohajanje teh šol obvezno, drugje ne. V nekaterih državah se sprejemajo učenci s 14. letom, drugje med 16 do 18 letom. Pri nas se zahteva, da je fant star 17 let.

To šolstvo naj vodi osnovnošolsko učiteljstvo. Tečajji se vrše v zimskih mesecih. Določeno je število ur za kmetijsko nadaljevalno šolstvo in za gospodinjstvo tečaje. Za slednje je treba večje število ur. Učni pripomočki se dobe brezplačno od banske uprave, tako tudi inventar za gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo. Učni načrti so izdelani pri banski upravi.

Ustanove to šolstvo krajevni činitelji, dovoljuje ga pa banska uprava.

O delovanju v teh tečajjih naj se piše v časopisih, tudi v dnevnikih.

V Dravski banovini je to šolstvo precej razvito. Prednjačijo šole celjske in v zadnjem času tudi ptujskega okraja.

Tov. predsednik se g. referentu iskreno zahvali za temeljit in obširen referat ter otvori debato, v katero so posegali tovariši: Jančič, Jurančič, Mervič Dora, Lešnik, Rusjan, Jančič Alojzija, Majer, Škodlar in Šestan, ki poudarja, da se učiteljstvu nudi zopet novo torišče, kjer lahko vzgaja zavednega Jugoslovana.

Tov. predsednik nato pozdravi šest tovarišic, ki so nanovo pristopile društvu, ter poda situacijsko poročilo. Govori najprej o seji izvršnega odbora v Beogradu, ki je danes samo eksekutiva širjega izvršnega odbora, v katerega so odšli vsi poverjeniki. Poslovanje centrale se je preuredilo. Pravila Udruženja še niso potrjena.

Naposled govori o domačem poverjeništvu, ki je najbolj agilno v državi. Spori, ki so se pojavljali med posameznimi društvi in poverjeništvom, se polagoma likvidirajo.

Kritični časi zahtevajo slogu v učiteljskih vrstah. Organizacija bo imela ugled in moč samo tedaj, če je kompaktna.

Veliko neprimlik prizadeva učiteljstvu dajatev stanarine in kuriva po občinah. Ta zadeva je vzela učiteljstvu ves ugled med narodom ga osovražila ter v mnogih slučajih prikrajšala na mesečnih prejemkih.

V debato, ki se je otvorila po poročilu, so posegali tov.: Jančič, Jarc, Erzenjak, Majer, Križar, Jurančič, Šestan, Jančič Alojzija, Lovrec, Rusjan, nadzornik Gorup, Majcen in Trobiš. Več ali manj so vsi govorili o rakrni učiteljstva, stanarini in kurivu.

Tov. Jančič želi, da se odbor društva zavzame za vsa sporna vprašanja ter posreduje na ineredajnih mestih. Tov. predsednik zahteva pismene pritožbe, na podlagi katerih bo odbor sklepal.

Pri slučajnostih se oglašajo tovarišica Škodlar ter popravlja zadnje poročilo v toliko, da je želela metodičnih predavanj pri zborovanjih in ne takih o delovni šoli.

Referat tov. Čokla o nastopu službe, se zaradi pozne ure preloži na prihodnje zborovanje, katerega datum naj določi odbor.

V februarju se bo vršila v Ptuj higijenska razstava, katere naj bi se učiteljstvo udeležilo.

D. L. Šestan, t. č. preds. Kaukler, t. č. tajnica.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBJANSKI SREZ** — zahodni del je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Ljubljani.

Učiteljstva v tem delu breza je 138, več njenih je 133, navzočih je bilo 112, t. j. 85%.

Tovariš predsednik poda situacijsko poročilo obenem s poročilom o zadnji seji širjega sosveta. Poroča nadalje, da sta bila dva člana odbora premeščena v drugi srez. Z vzklikom sta bila izvoljena na njih mesta tovarišica Lenarčič-Vadnjal ter tovariš I. Mihler.

Tovarišica Ang. Vode je predavala o temi: »Pouk manjnadarjene dece«. Dobro podprta s strokovnimi izkustvi, je predavateljica v temeljito zasnovanem predavanju podala smernice o metodi pouka manjnadarjenih otrok, poudarjajoč individualistični princip tega pouka. Članstvo je njenim izvajanjem sledilo z velikim zanimanjem ter ji ob koncu prisrčno aplavdiralo.

Predsednik opozori članstvo na redno plačevanje članarine. Sklene se tudi črtati iz imenika vse tiste člane, ki za preteklo leto še niso plačali članarine. Članstvo izrazi željo, naj bi se na prihodnjem zborovanju predavalo o kmetijsko nadaljevalnih šolah. Predsednik opozori še, naj člani podpirajo »Prosveto« s članki o prosvetnem delu med narodom, nakar zaključijo zborovanje.

S svojo navzočnostjo je počastil zborovanje tudi sreski načelnik g. dr. Andrejka, ki je v svojem nagovoru prisrčno pozdravil navzoče, želeč jim mnogo uspeha.

Lovše, t. č. preds. Josip Terpin, t. č. tajnik.

Državni grb Jugoslavije.

Tak grb, v velikosti 45 × 54, v lepih pravih barvah, na trdem kartonu je založil Učiteljski dom v Mariboru in stane s poštnino vred 20 Din.



Nobena šola, noben urad, nobeno sokolsko društvo, nobena čitalnica in drug javen lokal naj ne bo brez tega grba, ker je grb okusno izdelan, da je za okras vsaki dvorani, vsaki sobi.

Naroča se pri »Učiteljskem domu« — Studenci pri Mariboru. Ministrstvo prosvete ga je na podlagi priporočila Glavnega prosvetnega sveta in umetniškega oddelka priporočilo z odlokom O. N. br. 43, 8. julija 1926.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SODNI OKRAJ ŽUŽEMBERK** je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Žužemberku.

Navzočih je bilo 23 članov, t. j. 76%.

Zborovanje je otvoril predsednik Mervar ter poročal o seji širjega sosveta, ki se je vršila 18. oktobra v Ljubljani. Tam so se pretresale važne stanovske zadeve: 1. pisanje našega glasila »Učit. Tovariša«; 2. sodelovanje učiteljstva pri gospodarski poslovalnici; 3. naš materialni položaj. Zborovalci so zanimivo poročilo z odobravanjem sprejeli.

Nato je predavala tov. Anica Terpinova iz Doberniča o pouku risanja na osnovni šoli. Skrbno in z veliko ljubeznijo sestavljeno predavanje je želo obilo pohvale in priznanja.

Predavanje za prihodnje zborovanje sestavita tov. Irma Brumatova in tov. Milan Otrin o rokotvornem pouku in deških ročnih delih.

Tov. predsednik predlaga, naj zbere vsa šola našega društva snov za domoznanstvo svojega šolskega okoliša. Iz vsega tega zbrane materiala bi se napravilo potem skupno predavanje o domoznanstvu našega sodnega okraja, kar bi bilo zelo koristno za poučevanje tega predmeta.

Ker se nihče več ne oglašil k besedi, zaključijo tov. predsednik lepo uspelo zborovanje.

Fr. Mervar, t. č. preds. Rafela Hrovatova, t. č. tajnica.

+ **LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 9. novembra m. l. v Mestnem domu v Ljubljani.

Statistika: Navzočih 80 članov, t. j. 78%. Na novo sta vstopili tovarišici Danica Mervar in Vozelj Marija.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje s tovariškim pozdravom na vse, posebej se pozdravi novost vstopivši tovarišici, nakar obravnava došle dopise od poverjeništvu. Glede dajatev kuriva se razvije vsled konkretnega slučajja daljša debata, ki jo zaključijo predsednik sklicujoč se na zakon, ki je veljaven za vse občinske odbore brez izjeme in kjer se tega ne zavedajo, jih treba stvarno poučiti, da je zakon zakon!

Nato predava tovarišica Vodetova »O nalogah in delu učiteljice« in tozadevni vzgoji. Poudari, da se delo učiteljice v izvenšolskem delu v marsičem razlikuje od dela tovarišev ter da je potrebno zato, da se združujejo tovarišice v svrhu reševanja izključno ženskih vprašanj. V debati s tovariši je pojasnila predavateljica, da taka združevanja učiteljic niso v nikakem nasprotju s skupno stanovsko organizacijo, katere člani so skoro vse tovarišice, tako da tvorijo precejšnjo večino v isti. Ravno v skupni organizaciji in s skupnim delom si morejo tovarišice izbojevati popolno enakopravnost.

Naslednja točka je bila predavanje univ. prof. dr. Ozvalda »O pomenu družinskega življenja za vzgojo«. G. predavatelj je povezoval zborovalce v duševno poglobitev in opozoril na vpliv družine in nje vpliva na človeka nekaj in danes, ko je pravo družinsko življenje že tudi pri nas — bela vrana. Zaradi aktualnosti teme prosil tov. predsednik g. predavateljica, da objavi svoje predavanje v »Potniku«, kar mu ta tudi obljubi.

Nato poda tov. Rostohar zelo informativno poročilo o seji širjega sosveta.

Tovarišica tajnica poda poročilo s končnega N. Z. S. o reformi pouka ženskih ročnih del na narodnih šolah, nakar se debata o predmetu preloži vsled pozne ure na prihodnje zborovanje ter se zborovanje zaključijo.

M. Pelko, t. č. preds. Verščaj Z., t. č. tajnica.

Ali naročaš šolske potrebščine potom UČITELJSKE GOSPODARSKE POSLOVALNICE?

— Z ozirom na današnji uvodnik prosimo čim prej od vseh onih poznanih in nepoznatih gospodarskih delavcev učiteljev, da nam pošljejo kratka poročila o svojem delu v tem pravcu. Potrebujemo nujno v statistične in dokumentarne svrhe.

— **Opozorilo.** Izvršni odbor UJU poziva vse učitelje, ki so dovršili učiteljske v šolskih letih 1913/14, in 1914/15, in so morali zaradi odsluženja kadrovskega roka k vojakom, a po odslužitvi istega niso bili zaradi vojne takoj nastavljeni za učitelje, marveč šele po končani vojni, vsled česar jim ni priznana gotovo število let, da mu takoj javijo: 1. kdaj so bili prvič nameščeni za učitelje, 2. kdaj so bili razrešeni in 3. kdaj so bili ponovno nameščeni. — Prizadeti naj takoj pošljejo poverjeništvu zadevne podatke, da jih pošlje izvršnemu odboru UJU. — **Poverjeništvu UJU — Ljubljana.**

— Za nečlane UJU, ki prihajajo in se obračajo za intervencije na poverjeništvu. Predsednikom in tajnikom okrajnih učiteljskih društev! V poslednjem času smo ugotovili, da se obračajo na poverjeništvu za razne intervencije in pojasnila tudi nečlani. Zato Vas prosimo, da nam takoj pošljete imenik neorganiziranega učiteljstva ki je na ozemlju Vašega društva, kakor so to storila nekatera društva že sama. Od organizacije naj ima le članstvo korist! — **Poverjeništvu.**

— **Kmetstvo in gospodarsko-nadaljevalne šole** dobe brezplačno posamezne številke »Sadjarja in vrtarja« za strokovno čtivo v teh šolah. Enako se pošljejo tudi šolskim upraviteljem narodnih šol. Za vsake 10 izvodov je poslani znamko za 1 Din za poštino. Naročniki naj sporoče koliko enakih številk žele za skupno čitanje. Listi se bodo pošiljali iz najstarejših in najnovejših letnikov dokler bo zaloga.

— **Prvi učiteljski zabavni večer s plesom,** ki ga priredi Učiteljski pevski zbor UJU, se bo vršil 1. februarja ob 20. uri v Ljubljani v vseh prostorih Trgovskega doma (Simon Gregorčičeva ulica). Vso prireditve ima odbor v lastni režiji in bodo v paviljonih sodelovali tovariši in tovaršice iz Ljubljane in okolice (Moste, Hrušica itd.), kar je tudi jamstvo za dobro postrežbo. Vstopnice à 10 Din si rezervirajte v Učiteljski knjigarni. Obleka promenadna.

— **Študiranje učiteljev na univerzah.** V zakonu o univerzah je določba, da se smejo učenci učiteljske z odlično ali prav dobro opravljenim izpitom zrelosti ali učiteljskim diplomskim izpitom po odločbi sveta filozofske fakultete sprejeti za redne slušatelje filozofske fakultete, toda samo za pedagoško skupino predmetov brez pravice prehoda na druge skupine in fakultete. To določilo velja zaključno s šolskim letom 1940/41. Z ozirom na to zakonsko določilo so se obračali absolutno učiteljske šole, katerih zrelostna izpričevala niso izkazovala prav dobrega uspeha po določbah, ki so bile merodajne takrat, ko so se jim izdala zrelostna izpričevala, na filozofske fakultete, da se jim dovoli inškrpcija kot rednim slušateljem. Starejša srednješolska izpričevala na srednjih šolah Dravske banovine izkazujejo namreč naslednje ocene učnega uspeha: odlično, hvalno, povoljno (dobro), zadostno, nezadostno; nezadostno je negativen red, ostali pa so pozitivni redi. Sedanja srednješolska izpričevala pa izkazujejo naslednje ocene: odlično, prav dobro, dobro, slabo, nezadostno; prvi trije redi so pozitivni, zadnja dva pa sta negativna. Pristopna oblastva so zaradi tega zaprosila ministrstvo prosvete za principijelno odločitev, ali se sme ocena »zadostno« v starejših srednješolskih izpričevalih smatrati za enakovredno z oceno »dobro« v sedanjih naših srednješolskih izpričevalih. Na to vprašanje je ministrstvo prosvete pod S. n. br. 37.320/30 odločilo: a) da se ocena »zadostno« v izpričevalih strokovnih srednjih šol kakor tudi ocena »povoljno« po starih zakonih ne morejo izenačiti z oceno »dobro« po novem zakonu; b) da v vseh drugih nejasnih primerih o vrednosti ocen odloča edino ministrstvo prosvete. — Na zadevo se še povrnemo.

— **Vsem civilnim in vojaškim upokojencem!** V izogib nepotrebnih reklamacij javlja Dravska finančna direkcija v Ljubljani civilnim in vojaškim upokojencem svojega področja, da se jim bo v smislu razpisa finančnega ministrstva z dne 24. junija 1930, broj 83.570/II. odkupnina za osebno delo za leto 1931. (kuluk) odtegnila od februarjske pokojnine. Kuluk znaša tridnevno pokojnino, to je eno desetino mesečnih pokojninskih prejemkov brez draginskih doklad.

— **»Gremo v Korotano.«** Čitanka o Korotški za mladino. Priredil Rudolf Wagner. V spomin na desetletnico plebiscita na Korotškem je izdala »Slomškova družba« v Ljubljani knjižico za mladino o Korotški. Knjižica obsega popis slovenskega dela Korotške, njen zgodovinski pregled, popis slavnih korotških Slovencev, razne Korotške pravljice in pripovedke, črtice iz življenja na Korotškem, slike o bojih za Korotško, narodne Korotške pesmi in uganke. Knjižica je za mladino zelo posrečeno sestavljena in jo bo mladina radi pestre vsebine gotovo rada čitala. Posebno je treba omeniti, da je knjižica opremljena z lepimi slikami in ilustracijami. Dobro bo knjižica služila zlasti pri pouku zemljepisa, zgodovine in narodnega jezika. Zato ne bo smela manjkati v nobeni šolski in učiteljski knjižnici. Knjižica obsega 88 strani in stane 20 Din. — Zbirko Korotških spominov priporočamo, da se jo razširi v čimvečjem številu med mladino, ker je delo zelo posrečeno in v vsakem oziru priporočila vredno.

Spominjajmo se ob vsaki priliki učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru!

— Nova tiskovina. Učiteljska tiskarna je pravkar založila novo tiskovino »Tabela za izračunavanje odstotkov šolskega obiska«, na kar opozarjamo zlasti vodstva obrtnih nadaljevalnih šol. Tiskovina stane 2 Din komad.

Mladinska Matica.

— Iz uprave. Ta teden se razpošilja 4. številka »Našega roda« na vse one šole, ki so naročile in prejele tretjo številko, in sicer v istem številu kakor v decembru. Ob tej priložnosti prosimo tudi one naročnike, ki nam za tretjo številko še niso poslali svojih nazkazil, da store to nemudoma, ker se je sicer bati, da bo ta zamuda vplivala zelo kvarno na vse nadaljno naročevanje v tekočem šolskem letu. Ker imamo v zalogi še v se letošnje številke, zato sprejemamo še vedno naknadna naročila ter je s tem omogočeno tudi zamudnikom, da dobe koncem leta knjige Mladinske Maticе.

Osebnе zadeve.

— **i Napredovali so učitelji(ce):** V II./3. skupino: Naberaj Danilo, Vončina Josip, Dolinar Zdenka, Brandsteter Marjeta, Kušar Ana, Kreiner Helena z 10%, Konečnik Milena, Justin Cirila, Hrašt Natalija, Strmšek Vekoslava; v II./4. skupino: Izlakan-Rojc Olga, Perčič Angela, Majerhold Marija, Amaličtji Viktorija, Novak Ana, Marok Marija, Hauptmann Zora, Škufca Jožefa, Rus Stanislava, Škerget Karel, Škilar Josip, Zorjan Justina, Zupančič Josip, Slapšak Stanislava, Remic-Vrabič Pavla, Košmerl Vinko, Godec Alojzija, Gruden Danica, Berce Vladimir, Engelmann Vladimira, Hladnik Julija, Gostinčar Danica, Vaupot Mihaela, Jerše Danijela; v III./2. skupino: Špan Eladija.

Učiteljski pevski zbor UJU.

— **pev.** Ob priliki pevskega tečaja 1., 2. in 3. februarja nastopi zbor s par točkami na zabavnem večeru, ki se bo vršil 1. februarja v vseh prostorih Trgovskega doma. Tekom tega tedna sprejmete okrožnico, ki jo točno prečitajte in se ravnajte po njej. Točna udeležba, je vsem neobhodno potrebna! — **Odbor.**

Stanovska organizacija UJU Iz poverjeništvu UJU.

VABILO

na sejo širjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana, ki bo 1. februarja 1931. v risalnici državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Začetek ob 8. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Otvoritev po poverjeniku in ugotovitve sklepčnosti.
2. Poročila funkcionarjev.
 - a) tajnika,
 - b) blagajnika,
 - c) urednika.
3. Učiteljska gospodarska poslovalnica.
4. Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru.
5. Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic.
6. Pevski zbor UJU.
7. Banovinska šolska razstava.
8. Samostojni predlogi.
9. Slučajnosti.

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev, odnosno njih namestniki in vsi člani ožjega sosveta. Sejo smo sklicali izjemoma v Ljubljano zaradi zabavnega večera, ki ga priredi pevski zbor UJU istega dne zvečer v dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici. — **Samostojne predloge pošljite poverjeništvu do 28. januarja t. l., ker se na poznejše došle ne bomo ozirali.** Udrženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 12. jan. 1931.

Andrej Skulj, s. r., Josip Kobal, s. r.,
poverjenik, tajnik.

Iz društev:

Vabila:

— **ORMOSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo dne 7. februarja t. l. v Ormožu. Začetek ob 9. uri.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI SREZ** bo zborovalo v soboto, dne 7. februarja 1931. ob 10. uri v osnovni šoli na Vidmu. Na vzporedju je med drugim hospitacija v poizkusnem razredu delovne šole (tov. Bitenca iz Leskovca) in druge aktualne stanovske zadeve. Polnoštevilne udeležbe pričakuje — **odbor.**

Poročila:

+ **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 15. decembra v Ptuj.

Situacijsko poročilo: Število učiteljstva v okraju 165, število članstva v okraju 145, število članstva udeležene na zborovanju 79, t. j. 54,48%.

Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče ter došlega referenta banske uprave za kmetijsko nadaljevalno šolstvo g. prof. Krošlja.

Dnevni red se spremeni v toliko, da je prva točka referat o kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu. G. referent oriše najprej našega kmeta, ki je temeljni stebler vsake države. Svetovna gospodarska kriza je spravila državo tja, da so se je začeli zanimati za kmetijski stan. To zanimanje se izraža med drugim z ustanavljanjem kmetijsko-nadaljevalnih šol.

G. referent primerja to šolstvo različnih držav. V nekaterih državah je pohajanje teh šol obvezno, drugje ne. V nekaterih državah se sprejemajo učenci s 14. letom, drugje med 16 do 18 letom. Pri nas se zahteva, da je fant star 17 let.

To šolstvo naj vodi osnovnošolsko učiteljstvo. Tečajji se vrše v zimskih mesecih. Določeno je število ur za kmetijsko nadaljevalno šolstvo in za gospodinjstvo tečaje. Za slednje je treba večje število ur. Učni pripomočki se dobe brezplačno od banske uprave, tako tudi inventar za gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo. Učni načrti so izdelani pri banski upravi.

Ustanove to šolstvo krajevni činitelji, dovoljuje ga pa banska uprava.

O delovanju v teh tečajjih naj se piše v časopisih, tudi v dnevnikih.

V Dravski banovini je to šolstvo precej razvito. Prednjačijo šole celjskega in v zadnjem času tudi ptujskega okraja.

Tov. predsednik se g. referentu iskreno zahvali za temeljit in obširen referat ter otvori debato, v katero so posegali tovariši: Jančič, Jurančič, Mervič Dora, Lešnik, Rusjan, Jančič Alojzija, Majer, Škodlar in Šestan, ki poudarja, da se učiteljstvu nudi zopet novo torišče, kjer lahko vzgaja zavednega Jugoslovana.

Tov. predsednik nato pozdravi šest tovarišic, ki so nanovo pristopile društvu, ter poda situacijsko poročilo. Govori najprej o seji izvršnega odbora v Beogradu, ki je danes samo eksekutiva širjega izvršnega odbora, v katerega so odšli vsi poverjeniki. Poslovanje centrale se je preuredilo. Pravila Udruženja še niso potrjena.

Naposled govori o domačem poverjeništvu, ki je najbolj agilno v državi. Spori, ki so se pojavljali med posameznimi društvi in poverjeništvom, se polagoma likvidirajo.

Kritični časi zahtevajo slovo v učiteljskih vrstah. Organizacija bo imela ugled in moč samo tedaj, če je kompaktna.

Veliko neprimlik prizadeva učiteljstvu dajatev stanarine in kuriva po občinah. Ta zadeva je vzela učiteljstvu ves ugled med narodom ga osovražila ter v mnogih slučajih prikrajšala na mesečnih prejemkih.

V debato, ki se je otvorila po poročilu, so posegali tov.: Jančič, Jarc, Erzenjak, Majer, Križar, Jurančič, Šestan, Jančič Alojzija, Lovrec, Rusjan, nadzornik Gorup, Majcen in Trobiš. Več ali manj so vsi govorili o rakrni učiteljstva, stanarini in kurivu.

Tov. Jančič želi, da se odbor društva zavzame za vsa sporna vprašanja ter posreduje na ineredajnih mestih. Tov. predsednik zahteva pismene pritožbe, na podlagi katerih bo odbor sklepal.

Pri slučajnostih se oglašajo tovarišica Škodlar ter popravlja zadnje poročilo v toliko, da je želela metodičnih predavanj pri zborovanjih in ne takih o delovni šoli.

Referat tov. Čokla o nastopu službe, se zaradi pozne ure preloži na prihodnje zborovanje, katerega datum naj določi odbor.

V februarju se bo vršila v Ptuj higijenska razstava, katere naj bi se učiteljstvo udeležilo.

D. L. Šestan, t. č. preds. Kaukler, t. č. tajnica.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBJANSKI SREZ** — zahodni del je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Ljubljani.

Učiteljstva v tem delu breza je 138, več njenih je 133, navzočih je bilo 112, t. j. 85%.

Tovariš predsednik poda situacijsko poročilo obenem s poročilom o zadnji seji širjega sosveta. Poroča nadalje, da sta bila dva člana odbora premeščena v drugi srez. Z vzklikom sta bila izvoljena na njih mesta tovarišica Lenarčič-Vadnjal ter tovariš I. Mihler.

Tovarišica Ang. Vode je predavala o temi: »Pouk manjnadarjene dece«. Dobro podprta s strokovnimi izkustvi, je predavateljica v temeljito zasnovanem predavanju podala smernice o metodi pouka manjnadarjenih otrok, poudarjajoč individualistični princip tega pouka. Članstvo je njenim izvajanjem sledilo z velikim zanimanjem ter ji ob koncu prisrčno aplavdiralo.

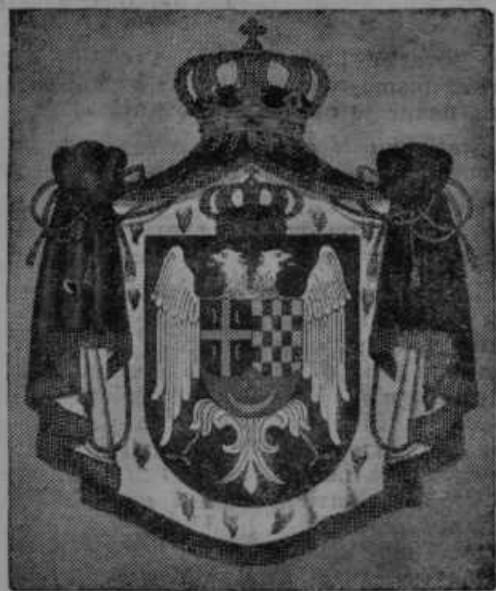
Predsednik opozori članstvo na redno plačevanje članarine. Sklene se tudi črtati iz imenika vse tiste člane, ki za preteklo leto še niso plačali članarine. Članstvo izrazi željo, naj bi se na prihodnjem zborovanju predavalo o kmetijsko nadaljevalnih šolah. Predsednik opozori še, naj člani podpirajo »Prosveto« s članki o prosvetnem delu med narodom, nakar zaključijo zborovanje.

S svojo navzočnostjo je počastil zborovanje tudi sreski načelnik g. dr. Andrejka, ki je v svojem nagovoru prisrčno pozdravil navzoče, želeč jim mnogo uspeha.

Lovše, t. č. preds. Josip Terpin, t. č. tajnik.

Državni grb Jugoslavije.

Tak grb, v velikosti 45 × 54, v lepih pravih barvah, na trdem kartonu je založil Učiteljski dom v Mariboru in stane s poštnino vred 20 Din.



Nobena šola, noben urad, nobeno sokolsko društvo, nobena čitalnica in drug javen lokal naj ne bo brez tega grba, ker je grb okusno izdelan, da je za okras vsaki dvorani, vsaki sobi.

Naroča se pri »Učiteljskem domu« — Studenci pri Mariboru. Ministrstvo prosvete ga je na podlagi priporočila Glavnega prosvetnega sveta in umetniškega oddelka priporočilo z odlokom O. N. br. 43, 8. julija 1926.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SODNI OKRAJ ŽUŽEMBERK** je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Žužemberku.

Navzočih je bilo 23 članov, t. j. 76%.

Zborovanje je otvoril predsednik Mervar ter poročal o seji širjega sosveta, ki se je vršila 18. oktobra v Ljubljani. Tam so se pretresale važne stanovske zadeve: 1. pisanje našega glasila »Učit. Tovariša«; 2. sodelovanje učiteljstva pri gospodarski poslovalnici; 3. naš materialni položaj. Zborovalci so zanimivo poročilo z odobravanjem sprejeli.

Nato je predavala tov. Anica Terpinova iz Doberniča o pouku risanja na osnovni šoli. Skrbno in z veliko ljubeznijo sestavljeno predavanje je želo obilo pohvale in priznanja.

Predavanje za prihodnje zborovanje sestavita tov. Irma Brumatova in tov. Milan Otrin o rokotvornem pouku in deških ročnih delih.

Tov. predsednik predlaga, naj zbere vsa šola našega društva snov za domoznanstvo svojega šolskega okoliša. Iz vsega tega zbrane materiala bi se napravilo potem skupno predavanje o domoznanstvu našega sodnega okraja, kar bi bilo zelo koristno za poučevanje tega predmeta.

Ker se nihče več ne oglašil k besedi, zaključijo tov. predsednik lepo uspelo zborovanje.

Fr. Mervar, t. č. preds. Rafela Hrovatova, t. č. tajnica.

+ **LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 9. novembra m. l. v Mestnem domu v Ljubljani.

Statistika: Navzočih 80 članov, t. j. 78%. Na novo sta vstopili tovarišici Danica Mervar in Vozelj Marija.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje s tovariškim pozdravom na vse, posebej se pozdravi novost vstopivši tovarišici, nakar obravnava došle dopise od poverjeništvu. Glede dajatev kuriva se razvije vsled konkretnega slučajja daljša debata, ki jo zaključijo predsednik sklicujoč se na zakon, ki je veljaven za vse občinske odbore brez izjeme in kjer se tega ne zavedajo, jih treba stvarno poučiti, da je zakon zakon!

Nato predava tovarišica Vodetova »O nalogah in delu učiteljice« in tozadevni vzgoji. Poudari, da se delo učiteljice v izvenšolskem delu v marsičem razlikuje od dela tovarišev ter da je potrebno zato, da se združujejo tovarišice v svrhu reševanja izključno ženskih vprašanj. V debati s tovariši je pojasnila predavateljica, da taka združevanja učiteljic niso v nikakem nasprotju s skupno stanovsko organizacijo, katere člani so skoro vse tovarišice, tako da tvorijo precejšnjo večino v isti. Ravno v skupni organizaciji in s skupnim delom si morejo tovarišice izbojevati popolno enakopravnost.

Naslednja točka je bila predavanje univ. prof. dr. Ozvalda »O pomenu družinskega življenja za vzgojo«. G. predavatelj je povečal zborovalce v duševno poglobitev in opozoril na vpliv družine in nje vpliva na človeka nekaj in danes, ko je pravo družinsko življenje že tudi pri nas — bela vrana. Zaradi aktualnosti teme prosijo tov. predsednik g. predavateljica, da objavi svoje predavanje v »Potniku«, kar mu ta tudi obljubi.

Nato poda tov. Rostohar zelo informativno poročilo o seji širjega sosveta.

Tovarišica tajnica poda poročilo s končnega N. Z. S. o reformi pouka ženskih ročnih del na narodnih šolah, nakar se debata o predmetu preloži vsled pozne ure na prihodnje zborovanje ter se zborovanje zaključijo.

M. Pelko, t. č. preds. Verščaj Z., t. č. tajnica.

Ali naročaš šolske potrebščine potom UČITELJSKE GOSPODARSKE POSLOVALNICE?

— Z ozirom na današnji uvodnik prosimo čim prej od vseh onih poznanih in nepoznatih gospodarskih delavcev učiteljev, da nam pošljejo kratka poročila o svojem delu v tem pravcu. Potrebujemo nujno v statistične in dokumentarne svrhe.

— **Opozorilo.** Izvršni odbor UJU poziva vse učitelje, ki so dovršili učiteljske v šolskih letih 1913/14, in 1914/15, in so morali zaradi odsluženja kadrovskega roka k vojakom, a po odslužitvi istega niso bili zaradi vojne takoj nastavljeni za učitelje, marveč šele po končani vojni, vsled česar jim ni priznana gotovo število let, da mu takoj javijo: 1. kdaj so bili prvič nameščeni za učitelje, 2. kdaj so bili razrešeni in 3. kdaj so bili ponovno nameščeni. — Prizadeti naj takoj pošljejo poverjeništvu zadevne podatke, da jih pošlje izvršnemu odboru UJU. — **Poverjeništvu UJU — Ljubljana.**

— Za nečlane UJU, ki prihajajo in se obračajo za intervencije na poverjeništvu. Predsednikom in tajnikom okrajnih učiteljskih društev! V poslednjem času smo ugotovili, da se obračajo na poverjeništvu za razne intervencije in pojasnila tudi nečlani. Zato Vas prosimo, da nam takoj pošljete imenik neorganiziranega učiteljstva ki je na ozemlju Vašega društva, kakor so to storila nekatera društva že sama. Od organizacije naj ima le članstvo korist! — **Poverjeništvu.**

— **Kmetstvo in gospodarsko-nadaljevalne šole** dobe brezplačno posamezne številke »Sadjarja in vrtarja« za strokovno čtivo v teh šolah. Enako se pošljejo tudi šolskim upraviteljem narodnih šol. Za vsake 10 izvodov je poslani znamko za 1 Din za poštino. Naročniki naj sporoče koliko enakih številk žele za skupno čitanje. Listi se bodo pošiljali iz najstarejših in najnovejših letnikov dokler bo zaloga.

— **Prvi učiteljski zabavni večer s plesom,** ki ga priredi Učiteljski pevski zbor UJU, se bo vršil 1. februarja ob 20. uri v Ljubljani v vseh prostorih Trgovskega doma (Simon Gregorčičeva ulica). Vso prireditve ima odbor v lastni režiji in bodo v paviljonih sodelovali tovariši in tovaršice iz Ljubljane in okolice (Moste, Hrušica itd.), kar je tudi jamstvo za dobro postrežbo. Vstopnice à 10 Din si rezervirajte v Učiteljski knjigarni. Obleka promenadna.

— **Študiranje učiteljev na univerzah.** V zakonu o univerzah je določba, da se smejo učenci učiteljske z odlično ali prav dobro opravljenim izpitom zrelosti ali učiteljskim diplomskim izpitom po odločbi sveta filozofske fakultete sprejeti za redne slušatelje filozofske fakultete, toda samo za pedagoško skupino predmetov brez pravice prehoda na druge skupine in fakultete. To določilo velja zaključno s šolskim letom 1940/41. Z ozirom na to zakonsko določilo so se obračali absolutno učiteljske šole, katerih zrelostna izpričevala niso izkazovala prav dobrega uspeha po določbah, ki so bile merodajne takrat, ko so se jim izdala zrelostna izpričevala, na filozofske fakultete, da se jim dovoli inškrpcija kot rednim slušateljem. Starejša srednješolska izpričevala na srednjih šolah Dravske banovine izkazujejo namreč naslednje ocene učnega uspeha: odlično, hvalno, povoljno (dobro), zadostno, nezadostno; nezadostno je negativen red, ostali pa so pozitivni redi. Sedanja srednješolska izpričevala pa izkazujejo naslednje ocene: odlično, prav dobro, dobro, slabo, nezadostno; prvi trije redi so pozitivni, zadnja dva pa sta negativna. Pristopna oblastva so zaradi tega zaprosila ministrstvo prosvete za principijelno odločitev, ali se sme ocena »zadostno« v starejših srednješolskih izpričevalih smatrati za enakovredno z oceno »dobro« v sedanjih naših srednješolskih izpričevalih. Na to vprašanje je ministrstvo prosvete pod S. n. br. 37.320/30 odločilo: a) da se ocena »zadostno« v izpričevalih strokovnih srednjih šol kakor tudi ocena »povoljno« po starih zakonih ne morejo izenačiti z oceno »dobro« po novem zakonu; b) da v vseh drugih nejasnih primerih o vrednosti ocen odloča edino ministrstvo prosvete. — Na zadevo se še povrnemo.

— **Vsem civilnim in vojaškim upokojencem!** V izogib nepotrebnih reklamacij javlja Dravska finančna direkcija v Ljubljani civilnim in vojaškim upokojencem svojega področja, da se jim bo v smislu razpisa finančnega ministrstva z dne 24. junija 1930, broj 83.570/II. odkupnina za osebno delo za leto 1931. (kuluk) odtegnila od februarjske pokojnine. Kuluk znaša tridnevno pokojnino, to je eno desetino mesečnih pokojninskih prejemkov brez draginskih doklad.

— **»Gremo v Korotano.«** Čitanka o Korotški za mladino. Priredil Rudolf Wagner. V spomin na desetletnico plebiscita na Korotškem je izdala »Slomškova družba« v Ljubljani knjižico za mladino o Korotški. Knjižica obsega popis slovenskega dela Korotške, njen zgodovinski pregled, popis slavnih korotških Slovencev, razne Korotške pravljice in pripovedke, črtice iz življenja na Korotškem, slike o bojih za Korotško, narodne Korotške pesmi in uganke. Knjižica je za mladino zelo posrečeno sestavljena in jo bo mladina radi pestre vsebine gotovo rada čitala. Posebno je treba omeniti, da je knjižica opremljena z lepimi slikami in ilustracijami. Dobro bo knjižica služila zlasti pri pouku zemljepisa, zgodovine in narodnega jezika. Zato ne bo smela manjkati v nobeni šolski in učiteljski knjižnici. Knjižica obsega 88 strani in stane 20 Din. — Zbirko Korotških spominov priporočamo, da se jo razširi v čimvečjem številu med mladino, ker je delo zelo posrečeno in v vsakem oziru priporočila vredno.

Spominjajmo se ob vsaki priliki učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru!

— Nova tiskovina. Učiteljska tiskarna je pravkar založila novo tiskovino »Tabela za izračunavanje odstotkov šolskega obiska«, na kar opozarjamo zlasti vodstva obrtnih nadaljevalnih šol. Tiskovina stane 2 Din komad.

Mladinska Matica.

— Iz uprave. Ta teden se razpošilja 4. številka »Našega roda« na vse one šole, ki so naročile in prejele tretjo številko, in sicer v istem številu kakor v decembru. Ob tej priložnosti prosimo tudi one naročnike, ki nam za tretjo številko še niso poslali svojih nazkazil, da store to nemudoma, ker se je sicer bati, da bo ta zamuda vplivala zelo kvarno na vse nadaljno naročevanje v tekočem šolskem letu. Ker imamo v zalogi še v se letošnje številke, zato sprejemamo še vedno naknadna naročila ter je s tem omogočeno tudi zamudnikom, da dobe koncem leta knjige Mladinske Matice.

Osebnne zadeve.

— **i Napredovali so učitelji(ce):** V II./3. skupino: Naberaž Danilo, Vončina Josip, Dolinar Zdenka, Brandsteter Marjeta, Kušar Ana, Kreiner Helena z 10%, Konečnik Milena, Justin Cirila, Hrašt Natalija, Strmšek Vekoslav; v II./4. skupino: Izlakan-Rojc Olga, Perčič Angela, Majerhold Marija, Amalič Viktorija, Novak Ana, Marok Marija, Hauptmann Zora, Škufca Jožefa, Rus Stanislava, Škerget Karel, Škilar Josip, Zorjan Justina, Zupančič Josip, Slapšak Stanislava, Remic-Vrabič Pavla, Košmerl Vinko, Godec Alojzija, Gruden Danica, Berce Vladimir, Engelmann Vladimira, Hladnik Julija, Gostinčar Danica, Vaupot Mihaela, Jerše Danijela; v III./2. skupino: Špan Eladija.

Učiteljski pevski zbor UJU.

— **pev.** Ob priliki pevskega tečaja 1., 2. in 3. februarja nastopi zbor s par točkami na zabavnem večeru, ki se bo vršil 1. februarja v vseh prostorih Trgovskega doma. Tekom tega tedna sprejmete okrožnico, ki jo točno prečitajte in se ravnajte po njej. Točna udeležba, je vsem neobhodno potrebna! — **Odbor.**

Stanovska organizacija UJU Iz poverjeništvu UJU.

VABILO

na sejo širjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana, ki bo 1. februarja 1931. v risalnici državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Začetek ob 8. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Otvoritev po poverjeniku in ugotovitev sklepčnosti.
2. Poročila funkcionarjev.
 - a) tajnika,
 - b) blagajnika,
 - c) urednika.
3. Učiteljska gospodarska poslovalnica.
4. Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru.
5. Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic.
6. Pevski zbor UJU.
7. Banovinska šolska razstava.
8. Samostojni predlogi.
9. Slučajnosti.

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev, odnosno njih namestniki in vsi člani ožjega sosveta. Sejo smo sklicali izjemoma v Ljubljano zaradi zabavnega večera, ki ga priredi pevski zbor UJU istega dne zvečer v dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici. — **Samostojne predloge pošljite poverjeništvu do 28. januarja t. l., ker se na poznejše došle ne bomo ozirali.** Udrženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 12. jan. 1931.

Andrej Skulj, s. r., Josip Kobal, s. r.,
poverjenik, tajnik.

Iz društev:

Vabila:

— **ORMOSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo dne 7. februarja t. l. v Ormožu. Začetek ob 9. uri.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI SREZ** bo zborovalo v soboto, dne 7. februarja 1931. ob 10. uri v osnovni šoli na Vidmu. Na vzporedju je med drugim hospitacija v poizkusnem razredu delovne šole (tov. Bitenca iz Leskovca) in druge aktualne stanovske zadeve. Polnoštevilne udeležbe pričakuje — **odbor.**

Poročila:

+ **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 15. decembra v Ptuj.

Situacijsko poročilo: Število učiteljstva v okraju 165, število članstva v okraju 145, število članstva udeležene na zborovanju 79, t. j. 54,48%.

Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče ter došlega referenta banske uprave za kmetijsko nadaljevalno šolstvo g. prof. Krošlja.

Dnevni red se spremeni v toliko, da je prva točka referat o kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu. G. referent oriše najprej našega kmeta, ki je temeljni stebler vsake države. Svetovna gospodarska kriza je spravila državo tja, da so se je začeli zanimati za kmetijski stan. To zanimanje se izraža med drugim z ustanavljanjem kmetijsko-nadaljevalnih šol.

G. referent primerja to šolstvo različnih držav. V nekaterih državah je pohajanje teh šol obvezno, drugje ne. V nekaterih državah se sprejemajo učenci s 14. letom, drugje med 16 do 18 letom. Pri nas se zahteva, da je fant star 17 let.

To šolstvo naj vodi osnovnošolsko učiteljstvo. Tečajji se vrše v zimskih mesecih. Določeno je število ur za kmetijsko nadaljevalno šolstvo in za gospodinjstvo tečaje. Za slednje je treba večje število ur. Učni pripomočki se dobe brezplačno od banske uprave, tako tudi inventar za gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo. Učni načrti so izdelani pri banski upravi.

Ustanove to šolstvo krajevni činitelji, dovoljuje ga pa banska uprava.

O delovanju v teh tečajjih naj se piše v časopisih, tudi v dnevniku.

V Dravski banovini je to šolstvo precej razvito. Prednjačijo šole celjske in v zadnjem času tudi ptujskega okraja.

Tov. predsednik se g. referentu iskreno zahvali za temeljit in obširen referat ter otvori debato, v katero so posegali tovariši: Jančič, Jurančič, Mervič Dora, Lešnik, Rusjan, Jančič Alojzija, Majer, Škodlar in Šestan, ki poudarja, da se učiteljstvu nudi zopet novo torišče, kjer lahko vzgaja zavednega Jugoslovana.

Tov. predsednik nato pozdravi šest tovarišic, ki so nanovo pristopile društvu, ter poda situacijsko poročilo. Govori najprej o seji izvršnega odbora v Beogradu, ki je danes samo eksekutiva širjega izvršnega odbora, v katerega so odšli vsi poverjeniki. Poslovanje centrale se je preuredilo. Pravila Udruženja še niso potrjena.

Naposled govori o domačem poverjeništvu, ki je najbolj agilno v državi. Spori, ki so se pojavljali med posameznimi društvi in poverjeništvom, se polagoma likvidirajo.

Kritični časi zahtevajo slovo v učiteljskih vrstah. Organizacija bo imela ugled in moč samo tedaj, če je kompaktna.

Veliko neprimlik prizadeva učiteljstvu dajatev stanarine in kuriva po občinah. Ta zadeva je vzela učiteljstvu ves ugled med narodom ga osovražila ter v mnogih slučajih prikrajšala na mesečnih prejemkih.

V debato, ki se je otvorila po poročilu, so posegali tov.: Jančič, Jarc, Erzenjak, Majer, Križar, Jurančič, Šestan, Jančič Alojzija, Lovrec, Rusjan, nadzornik Gorup, Majcen in Trobiš. Več ali manj so vsi govorili o rakrni učiteljstva, stanarini in kurivu.

Tov. Jančič želi, da se odbor društva zavzame za vsa sporna vprašanja ter posreduje na ineredajnih mestih. Tov. predsednik zahteva pismene pritožbe, na podlagi katerih bo odbor sklepal.

Pri slučajnostih se oglašajo tovarišica Škodlar ter popravlja zadnje poročilo v toliko, da je želela metodičnih predavanj pri zborovanjih in ne takih o delovni šoli.

Referat tov. Čokla o nastopu službe, se zaradi pozne ure preloži na prihodnje zborovanje, katerega datum naj določi odbor.

V februarju se bo vršila v Ptuj higijenska razstava, katere naj bi se učiteljstvo udeležilo.

D. L. Šestan, t. č. preds. Kaukler, t. č. tajnica.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBJANSKI SREZ** — zahodni del je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Ljubljani.

Učiteljstva v tem delu breza je 138, več njenih je 133, navzočih je bilo 112, t. j. 85%.

Tovariš predsednik poda situacijsko poročilo obenem s poročilom o zadnji seji širjega sosveta. Poroča nadalje, da sta bila dva člana odbora premeščena v drugi srez. Z vzklikom sta bila izvoljena na njih mesta tovarišica Lenarčič-Vadnjal ter tovariš I. Mihler.

Tovarišica Ang. Vode je predavala o temi: »Pouk manjnadarjene dece«. Dobro podprta s strokovnimi izkustvi, je predavateljica v temeljito zasnovanem predavanju podala smernice o metodi pouka manjnadarjenih otrok, poudarjajoč individualistični princip tega pouka. Članstvo je njenim izvajanjem sledilo z velikim zanimanjem ter ji ob koncu prisrčno aplavdiralo.

Predsednik opozori članstvo na redno plačevanje članarine. Sklene se tudi črtati iz imenika vse tiste člane, ki za preteklo leto še niso plačali članarine. Članstvo izrazi željo, naj bi se na prihodnjem zborovanju predavalo o kmetijsko nadaljevalnih šolah. Predsednik opozori še, naj člani podpirajo »Prosveto« s članki o prosvetnem delu med narodom, nakar zaključijo zborovanje.

S svojo navzočnostjo je počastil zborovanje tudi sreski načelnik g. dr. Andrejka, ki je v svojem nagovoru prisrčno pozdravil navzoče, želeč jim mnogo uspeha.

Lovše, t. č. preds. Josip Terpin, t. č. tajnik.

Državni grb Jugoslavije.

Tak grb, v velikosti 45 × 54, v lepih pravih barvah, na trdem kartonu je založil Učiteljski dom v Mariboru in stane s poštnino vred 20 Din.



Nobena šola, noben urad, nobeno sokolsko društvo, nobena čitalnica in drug javen lokal naj ne bo brez tega grba, ker je grb okusno izdelan, da je za okras vsaki dvorani, vsaki sobi.

Naroča se pri »Učiteljskem domu« — Studenci pri Mariboru. Ministrstvo prosvete ga je na podlagi priporočila Glavnega prosvetnega sveta in umetniškega oddelka priporočilo z odlokom O. N. br. 43, 8. julija 1926.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SODNI OKRAJ ŽUŽEMBERK** je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Žužemberku.

Navzočih je bilo 23 članov, t. j. 76%.

Zborovanje je otvoril predsednik Mervar ter poročal o seji širjega sosveta, ki se je vršila 18. oktobra v Ljubljani. Tam so se pretresale važne stanovske zadeve: 1. pisanje našega glasila »Učit. Tovariša«; 2. sodelovanje učiteljstva pri gospodarski poslovalnici; 3. naš materialni položaj. Zborovalci so zanimivo poročilo z odobravanjem sprejeli.

Nato je predavala tov. Anica Terpinova iz Doberniča o pouku risanja na osnovni šoli. Skrbno in z veliko ljubeznijo sestavljeno predavanje je želo obilo pohvale in priznanja.

Predavanje za prihodnje zborovanje sestavita tov. Irma Brumatova in tov. Milan Otrin o rokotvornem pouku in deških ročnih delih.

Tov. predsednik predlaga, naj zbere vsa šola našega društva snov za domoznanstvo svojega šolskega okoliša. Iz vsega tega zbrane materiala bi se napravilo potem skupno predavanje o domoznanstvu našega sodnega okraja, kar bi bilo zelo koristno za poučevanje tega predmeta.

Ker se nihče več ne oglašil k besedi, zaključijo tov. predsednik lepo uspelo zborovanje.

Fr. Mervar, t. č. preds. Rafela Hrovatova, t. č. tajnica.

+ **LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 9. novembra m. l. v Mestnem domu v Ljubljani.

Statistika: Navzočih 80 članov, t. j. 78%. Na novo sta vstopili tovarišici Danica Mervar in Vozelj Marija.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje s tovariškim pozdravom na vse, posebej se pozdravi novost vstopivši tovarišici, nakar obravnava došle dopise od poverjeništvu. Glede dajatev kuriva se razvije vsled konkretnega slučajja daljša debata, ki jo zaključijo predsednik sklicujoč se na zakon, ki je veljaven za vse občinske odbore brez izjeme in kjer se tega ne zavedajo, jih treba stvarno poučiti, da je zakon zakon!

Nato predava tovarišica Vodetova »O nalogah in delu učiteljice« in tozadevni vzgoji. Poudari, da se delo učiteljice v izvenšolskem delu v marsičem razlikuje od dela tovarišev ter da je potrebno zato, da se združujejo tovarišice v svrhu reševanja izključno ženskih vprašanj. V debati s tovariši je pojasnila predavateljica, da taka združevanja učiteljic niso v nikakem nasprotju s skupno stanovsko organizacijo, katere člani so skoro vse tovarišice, tako da tvorijo precejšnjo večino v isti. Ravno v skupni organizaciji in s skupnim delom si morejo tovarišice izbojevati popolno enakopravnost.

Naslednja točka je bila predavanje univ. prof. dr. Ozvalda »O pomenu družinskega življenja za vzgojo«. G. predavatelj je povečal zborovalce v duševno poglobitev in opozoril na vpliv družine in nje vpliva na človeka nekaj in danes, ko je pravo družinsko življenje že tudi pri nas — bela vana. Zaradi aktualnosti teme prosijo tov. predsednik g. predavateljica, da objavi svoje predavanje v »Potniku«, kar mu ta tudi obljubi.

Nato poda tov. Rostohar zelo informativno poročilo o seji širjega sosveta.

Tovarišica tajnica poda poročilo s končnega N. Z. S. o reformi pouka ženskih ročnih del na narodnih šolah, nakar se debata o predmetu preloži vsled pozne ure na prihodnje zborovanje ter se zborovanje zaključijo.

M. Pelko, t. č. preds. Verščaj Z., t. č. tajnica.

Ali naročaš šolske potrebščine potom UČITELJSKE GOSPODARSKE POSLOVALNICE?

— Z ozirom na današnji uvodnik prosimo čim prej od vseh onih poznanih in nepoznatih gospodarskih delavcev učiteljev, da nam pošljejo kratka poročila o svojem delu v tem pravcu. Potrebujemo nujno v statistične in dokumentarne svrhe.

— **Opozorilo.** Izvršni odbor UJU poziva vse učitelje, ki so dovršili učiteljske v šolskih letih 1913/14. in 1914/15. in so morali zaradi odsluženja kadrovskega roka k vojakom, a po odslužitvi istega niso bili zaradi vojne takoj nastavljeni za učitelje, marveč šele po končani vojni, vsled česar jim ni priznana gotovo število let, da mu takoj javijo: 1. kdaj so bili prvič nameščeni za učitelje, 2. kdaj so bili razrešeni in 3. kdaj so bili ponovno nameščeni. — Prizadeti naj takoj pošljejo poverjeništvu zadevne podatke, da jih pošlje izvršnemu odboru UJU. — **Poverjeništvu UJU — Ljubljana.**

— Za nečlane UJU, ki prihajajo in se obračajo za intervencije na poverjeništvu. Predsednikom in tajnikom okrajnih učiteljskih društev! V poslednjem času smo ugotovili, da se obračajo na poverjeništvu za razne intervencije in pojasnila tudi nečlani. Zato Vas prosimo, da nam takoj pošljete imenik neorganiziranega učiteljstva ki je na ozemlju Vašega društva, kakor so to storila nekatera društva že sama. Od organizacije naj ima le članstvo korist! — **Poverjeništvu.**

— **Kmetstvo in gospodarsko-nadaljevalne šole** dobe brezplačno posamezne številke »Sadjarja in vrtarja« za strokovno čtivo v teh šolah. Enako se pošljejo tudi šolskim upraviteljem narodnih šol. Za vsake 10 izvodov je poslani znamko za 1 Din za poštino. Naročniki naj sporoče koliko enakih številke žele za skupno čitanje. Listi se bodo pošiljali iz najstarejših in najnovejših letnikov dokler bo zaloga.

— **Prvi učiteljski zabavni večer s plesom,** ki ga priredi Učiteljski pevski zbor UJU, se bo vršil 1. februarja ob 20. uri v Ljubljani v vseh prostorih Trgovskega doma (Simon Gregorčičeva ulica). Vso prireditve ima odbor v lastni režiji in bodo v paviljonih sodelovali tovariši in tovarišice iz Ljubljane in okolice (Moste, Hrušica itd.), kar je tudi jamstvo za dobro postrežbo. Vstopnice à 10 Din si rezervirajte v Učiteljski knjigarni. Obleka promenadna.

— **Študiranje učiteljev na univerzah.** V zakonu o univerzah je določba, da se smejo učenci učiteljske z odlično ali prav dobro opravljenim izpitom zrelosti ali učiteljskim diplomskim izpitom po odločbi sveta filozofske fakultete sprejeti za redne slušatelje filozofske fakultete, toda samo za pedagoško skupino predmetov brez pravice prehoda na druge skupine in fakultete. To določilo velja zaključno s šolskim letom 1940/41. Z ozirom na to zakonsko določilo so se obračali absolutne učiteljske šole, katerih zrelostna izpričevala niso izkazovala prav dobrega uspeha po določbah, ki so bile merodajne takrat, ko so se jim izdala zrelostna izpričevala, na filozofske fakultete, da se jim dovoli inškrpcija kot rednim slušateljem. Starejša srednješolska izpričevala na srednjih šolah Dravske banovine izkazujejo namreč naslednje ocene učnega uspeha: odlično, hvalno, povoljno (dobro), zadostno, nezadostno; nezadostno je negativen red, ostali pa so pozitivni redi. Sedanja srednješolska izpričevala pa izkazujejo naslednje ocene: odlično, prav dobro, dobro, slabo, nezadostno; prvi trije redi so pozitivni, zadnja dva pa sta negativna. Pristopna oblastva so zaradi tega zaprosila ministrstvo prosvete za principijelno odločitev, ali se sme ocena »zadostno« v starejših srednješolskih izpričevalih smatrati za enakovredno z oceno »dobro« v sedanjih naših srednješolskih izpričevalih. Na to vprašanje je ministrstvo prosvete pod S. n. br. 37.320/30 odločilo: a) da se ocena »zadostno« v izpričevalih strokovnih srednjih šol kakor tudi ocena »povoljno« po starih zakonih ne morejo izenačiti z oceno »dobro« po novem zakonu; b) da v vseh drugih nejasnih primerih o vrednosti ocen odloča edino ministrstvo prosvete. — Na zadevo se še povrnemo.

— **Vsem civilnim in vojaškim upokojencem!** V izogib nepotrebnih reklamacij javlja Dravska finančna direkcija v Ljubljani civilnim in vojaškim upokojencem svojega področja, da se jim bo v smislu razpisa finančnega ministrstva z dne 24. junija 1930, broj 83.570/II. odkupnina za osebno delo za leto 1931. (kuluk) odtegnila od februarjske pokojnine. Kuluk znaša tridnevno pokojnino, to je eno desetino mesečnih pokojninskih prejemkov brez draginskih doklad.

— **»Gremo v Korotano.«** Čitanka o Korotški za mladino. Priredil Rudolf Wagner. V spomin na desetletnico plebiscita na Korotškem je izdala »Slomškova družba« v Ljubljani knjižico za mladino o Korotški. Knjižica obsega popis slovenskega dela Korotške, njen zgodovinski pregled, popis slavnih korotških Slovencev, razne Korotške pravljice in pripovedke, črtice iz življenja na Korotškem, slike o bojih za Korotško, narodne Korotške pesmi in uganke. Knjižica je za mladino zelo posrečeno sestavljena in jo bo mladina radi pestre vsebine gotovo rada čitala. Posebno je treba omeniti, da je knjižica opremljena z lepimi slikami in ilustracijami. Dobro bo knjižica služila zlasti pri pouku zemljepisa, zgodovine in narodnega jezika. Zato ne bo smela manjkati v nobeni šolski in učiteljski knjižnici. Knjižica obsega 88 strani in stane 20 Din. — Zbirko Korotških spominov priporočamo, da se jo razširi v čimvečjem številu med mladino, ker je delo zelo posrečeno in v vsakem oziru priporočila vredno.

Spominjajmo se ob vsaki priliki učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru!

— Nova tiskovina. Učiteljska tiskarna je pravkar založila novo tiskovino »Tabela za izračunavanje odstotkov šolskega obiska«, na kar opozarjamo zlasti vodstva obrtnih nadaljevalnih šol. Tiskovina stane 2 Din komad.

Mladinska Matica.

— Iz uprave. Ta teden se razpošilja 4. številka »Našega roda« na vse one šole, ki so naročile in prejele tretjo številko, in sicer v istem številu kakor v decembru. Ob tej priložnosti prosimo tudi one naročnike, ki nam za tretjo številko še niso poslali svojih nazkazil, da store to nemudoma, ker se je sicer bati, da bo ta zamuda vplivala zelo kvarno na vse nadaljno naročevanje v tekočem šolskem letu. Ker imamo v zalogi še v se letošnje številke, zato sprejemamo še vedno naknadna naročila ter je s tem omogočeno tudi zamudnikom, da dobe koncem leta knjige Mladinske Maticе.

Osebnе zadeve.

— **i Napredovali so učitelji(ce):** V II./3. skupino: Naberaž Danilo, Vončina Josip, Dolinar Zdenka, Brandsteter Marjeta, Kušar Ana, Kreiner Helena z 10%, Konečnik Milena, Justin Cirila, Hrašt Natalija, Strmšek Vekoslav; v II./4. skupino: Izlakan-Rojc Olga, Perčič Angela, Majerhold Marija, Amaličtji Viktorija, Novak Ana, Marok Marija, Hauptmann Zora, Škufca Jožefa, Rus Stanislava, Škerget Karel, Škilar Josip, Zorjan Justina, Zupančič Josip, Slapšak Stanislava, Remic-Vrabič Pavla, Košmerl Vinko, Godec Alojzija, Gruden Danica, Berce Vladimir, Engelmann Vladimira, Hladnik Julija, Gostinčar Danica, Vaupot Mihaela, Jerše Danijela; v III./2. skupino: Špan Eladija.

Učiteljski pevski zbor UJU.

— **pev.** Ob priliki pevskega tečaja 1., 2. in 3. februarja nastopi zbor s par točkami na zabavnem večeru, ki se bo vršil 1. februarja v vseh prostorih Trgovskega doma. Tekom tega tedna sprejmete okrožnico, ki jo točno prečitajte in se ravnajte po njej. Točna udeležba, je vsem neobhodno potrebna! — **Odbor.**

Stanovska organizacija UJU Iz poverjeništvu UJU.

VABILO

na sejo širjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana, ki bo 1. februarja 1931. v risalnici državnega moškega učiteljskega v Ljubljani. Začetek ob 8. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Otvoritev po poverjeniku in ugotovitve sklepčnosti.
2. Poročila funkcionarjev.
 - a) tajnika,
 - b) blagajnika,
 - c) urednika.
3. Učiteljska gospodarska poslovalnica.
4. Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru.
5. Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic.
6. Pevski zbor UJU.
7. Banovinska šolska razstava.
8. Samostojni predlogi.
9. Slučajnosti.

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev, odnosno njih namestniki in vsi člani ožjega sosveta. Sejo smo sklicali izjemoma v Ljubljano zaradi zabavnega večera, ki ga priredi pevski zbor UJU istega dne zvečer v dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici. — **Samostojne predloge pošljite poverjeništvu do 28. januarja t. l., ker se na poznejše došle ne bomo ozirali.** Udrženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 12. jan. 1931.

Andrej Skulj, s. r., Josip Kobal, s. r.,
poverjenik, tajnik.

Iz društev:

Vabila:

— **ORMOSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo dne 7. februarja t. l. v Ormožu. Začetek ob 9. uri.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI SREZ** bo zborovalo v soboto, dne 7. februarja 1931. ob 10. uri v osnovni šoli na Vidmu. Na vzporedju je med drugim hospitacija v poizkusnem razredu delovne šole (tov. Bitenca iz Leskovca) in druge aktualne stanovske zadeve. Polnoštevilne udeležbe pričakuje — **odbor.**

Poročila:

+ **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 15. decembra v Ptuj.

Situacijsko poročilo: Število učiteljstva v okraju 165, število članstva v okraju 145, število članstva udeležene na zborovanju 79, t. j. 54,48%.

Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče ter došlega referenta banske uprave za kmetijsko nadaljevalno šolstvo g. prof. Krošlja.

Dnevni red se spremeni v toliko, da je prva točka referat o kmetijsko-nadaljevalnem šolstvu. G. referent oriše najprej našega kmeta, ki je temeljni stebler vsake države. Svetovna gospodarska kriza je spravila državo tja, da so se je začeli zanimati za kmetijski stan. To zanimanje se izraža med drugim z ustanavljanjem kmetijsko-nadaljevalnih šol.

G. referent primerja to šolstvo različnih držav. V nekaterih državah je pohanjanje teh šol obvezno, drugje ne. V nekaterih državah se sprejemajo učenci s 14. letom, drugje med 16 do 18 letom. Pri nas se zahteva, da je fant star 17 let.

To šolstvo naj vodi osnovnošolsko učiteljstvo. Tečajji se vrše v zimskih mesecih. Določeno je število ur za kmetijsko nadaljevalno šolstvo in za gospodinjke tečaje. Za slednje je treba večje število ur. Učni pripomočki se dobe brezplačno od banske uprave, tako tudi inventar za gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo. Učni načrti so izdelani pri banski upravi.

Ustanove to šolstvo krajevni činitelji, dovoljuje ga pa banska uprava.

O delovanju v teh tečajjih naj se piše v časopisih, tudi v dnevnikih.

V Dravski banovini je to šolstvo precej razvito. Prednjačijo šole celjske in v zadnjem času tudi ptujske okraja.

Tov. predsednik se g. referentu iskreno zahvali za temeljit in obširen referat ter otvori debato, v katero so posegali tovariši: Jančič, Jurančič, Mervič Dora, Lešnik, Rusjan, Jančič Alojzija, Majer, Škodlar in Šestan, ki poudarja, da se učiteljstvu nudi zopet novo torišče, kjer lahko vzgaja zavednega Jugoslovana.

Tov. predsednik nato pozdravi šest tovarišic, ki so nanovo pristopile društvu, ter poda situacijsko poročilo. Govori najprej o seji izvršnega odbora v Beogradu, ki je danes samo eksekutiva širjega izvršnega odbora, v katerega so odšli vsi poverjeniki. Poslovanje centrale se je preuredilo. Pravila Udruženja še niso potrjena.

Naposed govori o domačem poverjeništvu, ki je najbolj agilno v državi. Spori, ki so se pojavljali med posameznimi društvi in poverjeništvom, se polagoma likvidirajo.

Kritični časi zahtevajo slogu v učiteljskih vrstah. Organizacija bo imela ugled in moč samo tedaj, če je kompaktna.

Veliko neprimlik prizadeva učiteljstvu dajatev stanarine in kuriva po občinah. Ta zadeva je vzela učiteljstvu ves ugled med narodom ga osovražila ter v mnogih slučajih prikrajšala na mesečnih prejemkih.

V debato, ki se je otvorila po poročilu, so posegali tov.: Jančič, Jarc, Erzenjak, Majer, Križar, Jurančič, Šestan, Jančič Alojzija, Lovrec, Rusjan, nadzornik Gorup, Majcen in Trobiš. Več ali manj so vsi govorili o rakrni učiteljstva, stanarini in kurivu.

Tov. Jančič želi, da se odbor društva zavzame za vsa sporna vprašanja ter posreduje na ineredajnih mestih. Tov. predsednik zahteva pismene pritožbe, na podlagi katerih bo odbor sklepal.

Pri slučajnostih se oglašajo tovarišica Škodlar ter popravlja zadnje poročilo v toliko, da je želela metodičnih predavanj pri zborovanjih in ne takih o delovni šoli.

Referat tov. Čokla o nastopu službe, se zaradi pozne ure preloži na prihodnje zborovanje, katerega datum naj določi odbor.

V februarju se bo vršila v Ptuj higijenska razstava, katere naj bi se učiteljstvo udeležilo.

D. L. Šestan, t. č. preds. Kaukler, t. č. tajnica.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBJANSKI SREZ** — zahodni del je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Ljubljani.

Učiteljstva v tem delu breza je 138, več njenih je 133, navzočih je bilo 112, t. j. 85%.

Tovariš predsednik poda situacijsko poročilo obenem s poročilom o zadnji seji širjega sosveta. Poroča nadalje, da sta bila dva člana odbora premeščena v drugi srez. Z vzklikom sta bila izvoljena na njih mesta tovarišica Lenarčič-Vadnjal ter tovariš I. Mihler.

Tovarišica Ang. Vode je predavala o temi: »Pouk manjnadarjene dece«. Dobro podprta s strokovnimi izkustvi, je predavateljica v temeljito zasnovanem predavanju podala smernice o metodi pouka manjnadarjenih otrok, poudarjajoč individualistični princip tega pouka. Članstvo je njenim izvajanjem sledilo z velikim zanimanjem ter ji ob koncu prisrčno aplavdiralo.

Predsednik opozori članstvo na redno plačevanje članarine. Sklene se tudi črtati iz imenika vse tiste člane, ki za preteklo leto še niso plačali članarine. Članstvo izrazi željo, naj bi se na prihodnjem zborovanju predavalo o kmetijsko nadaljevalnih šolah. Predsednik opozori še, naj člani podpirajo »Prosveto« s članki o prosvetnem delu med narodom, nakar zaključijo zborovanje.

S svojo navzočnostjo je počastil zborovanje tudi sreski načelnik g. dr. Andrejka, ki je v svojem nagovoru prisrčno pozdravil navzoče, želeč jim mnogo uspeha.

Lovše, t. č. preds. Josip Terpin, t. č. tajnik.

Državni grb Jugoslavije.

Tak grb, v velikosti 45 × 54, v lepih pravih barvah, na trdem kartonu je založil Učiteljski dom v Mariboru in stane s poštnino vred 20 Din.



Nobena šola, noben urad, nobeno sokolsko društvo, nobena čitalnica in drug javen lokal naj ne bo brez tega grba, ker je grb okusno izdelan, da je za okras vsaki dvorani, vsaki sobi.

Naroča se pri »Učiteljskem domu« — Studenci pri Mariboru. Ministrstvo prosvete ga je na podlagi priporočila Glavnega prosvetnega sveta in umetniškega oddelka priporočilo z odlokom O. N. br. 43, 8. julija 1926.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SODNI OKRAJ ŽUŽEMBERK** je zborovalo dne 13. decembra 1930. v Žužemberku.

Navzočih je bilo 23 članov, t. j. 76%.

Zborovanje je otvoril predsednik Mervar ter poročal o seji širjega sosveta, ki se je vršila 18. oktobra v Ljubljani. Tam so se pretresale važne stanovske zadeve: 1. pisanje našega glasila »Učit. Tovariša«; 2. sodelovanje učiteljstva pri gospodarski poslovalnici; 3. naš materialni položaj. Zborovalci so zanimivo poročilo z odobravanjem sprejeli.

Nato je predavala tov. Anica Terpinova iz Doberniča o pouku risanja na osnovni šoli. Skrbno in z veliko ljubeznijo sestavljeno predavanje je želo obilo pohvale in priznanja.

Predavanje za prihodnje zborovanje sestavita tov. Irma Brumatova in tov. Milan Otrin o rokotvornem pouku in deških ročnih delih.

Tov. predsednik predlaga, naj zbere vsa šola našega društva snov za domoznanstvo svojega šolskega okoliša. Iz vsega tega zbrane materiala bi se napravilo potem skupno predavanje o domoznanstvu našega sodnega okraja, kar bi bilo zelo koristno za poučevanje tega predmeta.

Ker se nihče več ne oglašil k besedi, zaključijo tov. predsednik lepo uspelo zborovanje.

Fr. Mervar, t. č. preds. Rafela Hrovatova, t. č. tajnica.

+ **LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 9. novembra m. l. v Mestnem domu v Ljubljani.

Statistika: Navzočih 80 članov, t. j. 78%. Na novo sta vstopili tovarišici Danica Mervar in Vozelj Marija.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje s tovariškim pozdravom na vse, posebej se pozdravi novost vstopivši tovarišici, nakar obravnava došle dopise od poverjeništvu. Glede dajatev kuriva se razvije vsled konkretnega slučajja daljša debata, ki jo zaključijo predsednik sklicujoč se na zakon, ki je veljaven za vse občinske odbore brez izjeme in kjer se tega ne zavedajo, jih treba stvarno poučiti, da je zakon zakon!

Nato predava tovarišica Vodetova »O nalogah in delu učiteljice« in tozadevni vzgoji. Poudari, da se delo učiteljice v izvenšolskem delu v marsičem razlikuje od dela tovarišev ter da je potrebno zato, da se združujejo tovarišice v svrhu reševanja izključno ženskih vprašanj. V debati s tovariši je pojasnila predavateljica, da taka združevanja učiteljic niso v nikakem nasprotju s skupno stanovsko organizacijo, katere člani so skoro vse tovarišice, tako da tvorijo precejšnjo večino v isti. Ravno v skupni organizaciji in s skupnim delom si morejo tovarišice izbojevati popolno enakopravnost.

Naslednja točka je bila predavanje univ. prof. dr. Ozvalda »O pomenu družinskega življenja za vzgojo«. G. predavatelj je povezoval zborovalce v duševno poglobitev in opozoril na družino in nje vpliva na človeka nekaj in danes, ko je pravo družinsko življenje že tudi pri nas — bela vrana. Zaradi aktualnosti teme prosijo tov. predsednik g. predavateljica, da objavi svoje predavanje v »Potniku«, kar mu ta tudi obljubi.

Nato poda tov. Rostohar zelo informativno poročilo o seji širjega sosveta.

Tovarišica tajnica poda poročilo s končnega N. Z. S. o reformi pouka ženskih ročnih del na narodnih šolah, nakar se debata o predmetu preloži vsled pozne ure na prihodnje zborovanje ter se zborovanje zaključijo.

M. Pelko, t. č. preds. Verščaj Z., t. č. tajnica.

Ali naročaš šolske potrebščine potom UČITELJSKE GOSPODARSKE POSLOVALNICE?

Tudi Tvoje naročilo pri UGP pripomore, da pridemo čimpreje do Učiteljskih domov!

+ VRANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 16. decembra 1930. v osnovni šoli na Gomilskem.

Predsednik tov. Jarh je uvodoma pozdravil navzoče tovariše in tovarišice, zlasti novega tovariša Lada Kneisla. Prečital je poslovalna pisma tovarišev(ice), ki so bili premešeni, nakar je otvoril zborovanje.

Statistika: V društvu je včlanjenih 33 tovarišev(ice), navzočih je bilo 22, obisk je torej znašal 66,6%.

1. Tov. predsednik je prečital zapisnik zadnjega zborovanja, ki se je odobril.

II. Dopisi: Obravnavali so se sledeči dopisi: a) Dr. Thuma: Planinstvo. b) Pedagoške vrednote mladinskega gibanja. c) UJU pov. Ljubljana br. 357/30-31, 14. decembra 1930. Regulacija plač. d) UJU pov. Ljubljana »Prosveta«. e) UJU pov. Ljubljana br. 282/30-31 z dne 28. oktobra 1930. f) Zapisnik gremija trgovcev v Ljubljani z dne 29. sept. 1930. g) Učit. dom Maribor z dne 4. decembra 1930. Znižanje članarine. h) UGP br. 392/30-31. i) Preds. odb. učit. kmet. nad. šol Gosak — Ustanavljanje kmetijsko-nadaljevalnih šol.

Sklepi in predlogi: Glede poučevanja ročnih del na učiteljski šoli je bilo sklenjeno: a) Ženska ročna dela naj se poučuje v vseh petih letnikih in ne samo v I. in II. Isto velja za moška ročna dela. b) Na šolah z več razredi naj se nastavi posebna učna moč samo za ročna dela, da bi se lit. učitelji malo razbremenili in tako imeli malo več časa za izvenšolsko delovanje. c) Počitniški rokotvorni tečaj naj bodo tudi za učitelje ne samo za učitelje. Glede ustroja počitniških tečajev za ročna dela zavzema učiteljstvo sledeče stališče:

Za podeželske šole je posebno važna gojitev pletarstva, ščetkarstva in izgotavljanja poljedelskega orodja. Savinjski kmet si je kupoval dosedaj koše, košare, grablje, kosičeta na sejnih, kar bi si sicer lahko sam doma izgotavljal ob dovoljni ročni spretnosti. Počitniški tečaj naj mimo drugih ročnih gojijo zlasti prej imenovane predmete.

IV. Sledilo je predavanje tov. predsednika o praktični državljanski in nacionalni vzgoji v šoli in izven nje.

V. Občni zbor se bo vršil 5. februarja 1931. ob 9. uri na Gomilskem.

Jos. Jarh, preds. Kneisel Lado, tajnik.

Učiteljski pravnik.

—Š Kdo ima pravico na dijaški kadrski rok v vojski in mornarici. (Avtentična interpretacija zakona o ustroju vojske po glavnem prosvetnem savezu.) Glavni prosvetni savez v ministrstvu prosvete je določil, da imajo na podlagi člena 49. odstavka A. točka 1. zakona o ustroju vojske in mornarice pravico na dijaški rok:

A. Diplomirani dijaki univerz, naših in tujih, in visoke ekonomske šole v Zagrebu;

B. Vsi dijaki, ki so absolvirali redni studij z višjim tečajnim ali sklepnim izpitom na naslednjih šolah:

Umetniška akademija v Zagrebu, srednja glasbena akademija v Zagrebu, visoka glasbena akademija v Zagrebu, srednja šola

za konservatorij v Ljubljani, visoka šola za konservatorij v Ljubljani, učiteljski oddelek glasbene šole v Beogradu, učiteljski oddelek glasbene šole »Stanković« v Beogradu, višji akademski tečaj umetnosti v Beogradu, učiteljski oddelek umetniške šole v Beogradu;

vse gimnazije v kraljevini Jugoslaviji, vse realne gimnazije v kr. Jugoslaviji, vse realke v kraljevini Jugoslaviji, vsa učiteljska v kraljevini Jugoslaviji, vsa bogoslovja v kraljevini Jugoslaviji, in sicer pravoslavna bogoslovja v Bitolju, Prizrenu, Sarajevu, Sremskih Karlovcih in Cetinju; katoliška bogoslovja v Djakovu, v Dubrovniku, Makarski, Mariboru, Mostarju in Sarajevu;

centralno katoliško bogoslovje v Splitu, frančiškansko bogoslovje v Sarajevu, dalje krimski kadetski korpus v Beli Crkvi, rusko-srpska gimnazija v Beogradu, frančiškanska gimnazija v Banji Luki in v Jajcu, zasebna nadškofijska gimnazija v Beogradu, zasebna novo-bečjska gimnazija v Novem Bečju, zasebna gimnazija v Otoku, velika medresa kralja Aleksandra I. v Skoplju, šerijatska gimnazija (šerijatska sodna šola) v Sarajevu, šola ruskega kadetskega korpusa v Sarajevu, šola donskega kadetskega korpusa v Groždu, zasebna škofijska gimnazija v St. Vidu pri Ljubljani, frančiškanska gimnazija v Sinju, v Travniku, na Širokem Brodu, državna strokovna obrtniška šola v Livnu, v Tuzli, na Sušaku, v Osijeku in Korčuli, državna trgovska šola v Vinkovcih, Pančevu, Osijeku, Splitu, Kotoru, Tuzli, Celju, Ljubljani in Mariboru, vojaško-obrtna šola v Krajevcu, državna trgovska akademija v Nišu, v Zemunu, Pančevu, Beogradu, Vel. Bečkerek, Novem Sadu, Osijeku, Zagrebu, Sušaku, Ljubljani, Mariboru, Splitu, Dubrovniku, Sarajevu, Brckem, Skoplju, Virovitici in Podgorici; državna pomorska akademija v Bakru, Dubrovniku in Kotoru; državna srednja tehnična šola v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu in Novem Sadu; državna strojna šola pri pomorski akademiji v Bakru; državna srednja poljedelska šola v Valjevu, Belokermu in Križevcih; državna poštno-brzojavna šola v Beogradu (ki je obstajala do 17. julija 1926.), in državna prometna železniška šola v Beogradu.

C. Pravico na odložitev dijaškega roka imajo dijaki odnosno učenci vseh gori naštetih šol, če so pri rekrutiranju v vojsko redni dijaki šol.

To interpelacijo je odobril minister za prosveto.

—Š Interpretacija čl. 2. odločbe o draginskih dokladah iz leta 1924. Kraljevska banska prava Dravske banovine je izdala naslednjo okrožnico: Na tukajšnje vprašanje, naslovljeno na ministrstvo za notranje posle z dne 11. julija 1930., I. No. 6444 kaj je razumeti pod krajem službovanja v smislu čl. 2. odločbe o draginskih dokladah iz leta 1924. je ministrstvo za notranje posle z razpisom od 10. septembra 1930., br. 48 109/III. dostavilo sledeče pojasnilo ministrstvu financ: Ministrstvo financ kraljevine Jugoslavije splošni oddelek št. 42.420 — 16. avgusta 1930. — Beograd. Z razpisom D. R. br. 126.297 z dne 6. oktobra 1928. je pojasnjeno, kaj naj se razume v odlokih ministrskega sveta D. R. br. 42.300/24 in D. R. br. 107.201/24, pod krajem službovanja, odnosno stanovanja. To pojas-

nilo je bilo potrebno zaradi tega, ker navedeni predpisi niso vsebovali pojma »kraj službovanja«. Ker pa je v 3. odstavku čl. 2. Uredbe o povrnitvi potnih in selitvenih stroškov državnim uslužbencem z dne 8. marca 1930., št. 13.400 ugotovljeno, kaj naj se razume pod krajem službovanja, naj se ta odredba uporablja analogno tudi pri tolmačenju odloka ministrskega sveta D. R. br. 42.300/24, odnosno D. R. br. 107.201/24 ne ozi-raje se na razpis D. R. br. 126.297/28, ki je po uredbi o povrnitvi potnih in selitvenih stroškov št. 13.400/l. postal brezpredmeten. Za kraj službovanja, odnosno stanovanja se ima po tem smatrati teritorij mesta, trga ali vasi, v katerem je uslužbenec nameščen, deljen na delo ali v katerem stanuje. V slučaju spora o teritoriju odloča občinska oblast.

Novе knjige.

ZALOGA »MLADINSKE MATICE«.

Letnik 1928.

»Kresnice« broš. 6 Din.

»Sadjarček« broš. 7 Din.

Letnik 1929.

»Kresnice« broš. 7 Din, vez. 10 Din.

»Rudi« broš. 7 Din, vezana 10 Din.

»Radio« broš. 7 Din, vezana 10 Din.

»Začarani krog« broš. 5 Din, vezana 8 Din.

Celotna garnitura letnika 1929.: broš. 25 Din, vezana 35 Din.

Letnik 1930.:

»Kresnice« broš. 7 Din, vez. 10 Din.

»Vijolica Vera« broš. 7 Din, vezana 10 Din.

»Pod grajskim jarmom« broš. 7 Din, vezana 10 Din.

»Mizica pogri se« broš. 5 Din, vezana 8 Din.

Celotna garnitura letnika 1930.: broš. 25 Din, vezana 35 Din.

»Naš rod« broširan 12 Din, vezan v polplatno 28 Din, v celo platno 38 Din.

Posamezne številke I. letnika »Našega roda« po 1 Din.

Šole imajo pri naročilih na knjige »Mladinske Matice« 20%, na »Naš rod« pa po 10% popusta.

—k Jos. Pavčič: »Mladina poje«. Za male pianiste. Naš odlični glasbenik, dolgoletni in priznani učitelj-pedagog klavirja, prof. Josip Pavčič, je zbral pod naslovom »Mladina poje« 41 priljubljenih slovenskih šolskih pesem in jih priredil za klavir (in petje) v najlažjem slogu. To so same znane, zares ljubke šolske pesemce, ki jih mladina veselo prepeva v naših narodnih šolah. Hej, sedaj jih šolska mladež ne bo le prepevala, marveč jo bodo mlade součence-pianiste in mladi součenci-pianisti kaj radi spremljali na klavirju. Saj je klavirska priredba jako lahka in — kar je vse hvalje vredno — skoro vsaka nota ima s številko označen prstni red. Zato je ta zbirka poleg vsake klavirske šole obenem porabno učno gradivo in posebno primerno tudi za spremljevanje pri šolskem ali domačem pevskem pouku. Veliko prednost zbirki daje dejstvo,

Ugodna prilika!

Uprava UJU pov. Ljubljana razprodaja svojo zalogo

Zvončka in Popotnika

Predvojni »Zvonček« letnik (nevezan)

à Din 5.—.

Povojni »Zvonček« do leta 1928./29.

à Din 10.—.

»Popotnik« do leta 1928./29. letnik

à Din 15.—.

(Brez poštnine).

Ne zamudite te ugodne prilike!

da je tekst vsake pesemce tiskan nad napevom, tako da sta oba notna sistema — pod violinskim ključem za desno roko in pod basovskim ključem za levo roko — drug drugemu bližja, kar omogoča mlademu pianistu note hitreje pregledati in jih lažje čitati. Tisk not — na močnem, finem papirju — je čist, jasen in jako razločen. Zbirko, ki je jako primerno darilo za razne prilike (godovne, božične in druge praznike), toplo priporočamo roditeljem, klavirskim in pevskim učiteljem, da jo nabavijo svoji deci, ki jo bo kaj hitro vzljubila. Zbirko je tiskala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Dobiti jo je za nizko ceno 24 Din v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

—k Jugoslovanska književnost. Kot 3. in 4. zvezek Prosvetne knjižnice je izdala Prosvetna zveza v Mariboru kratek pregled jugoslovanske književnosti, ki ga je sestavil dr. Fr. Sušnik. Čeprav je knjižica namenjena prosvetnim društvom, vendar bo koristila tudi dijakom meščanskih in nižjih srednjih šol. Obsega 32 strani in velja samo 3 Din. Kdor kupi pet izvodov, plača zanje le 10 Din. Naroča se pri Prosvetni zvezi v Mariboru.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana — Stari trg 9.

LASTNA TVORNIC A ŠOLSKIH ZVEZKOV

v korist »Učiteljskemu domu« v Ljubljani in Mariboru



Cene konkurenčne! Zahtevajte ceniki!



Zaloga vseh šolskih zvezkov, bežnic, dnevnikov, skicir in podkladkov. — Zvezki za okroglo pisavo št. 1, 2, 3. Nohri zvezki. — V vseh zvezkih je le najljubši pisalni papir.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

Avgust Agnola

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletna oprema za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. **Luksuzni predmeti.** **LJUBLJANA** DUNAJSKA CESTA 10. Telefon 2478.

VELJTRGOVINA

F. König Velika izbira igrac, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

Premog drva,

I. POGACNIK BOHORČEVA ULICA 5 TELEFON ŠT. 2059

GALERIJA

NAŠIH MOŽ JEV ZALOGI KNJIGARNE UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

1. Trubar	6. Stritar	11. Levec	16. Parma
2. Vodnik	7. Jurčič	12. Erjavec	17. Župančič
3. Slomšek	8. Gregorčič	13. Jenko	18. Kersnik
4. Prešeren	9. Aškerc	14. Cankar	19. Maister
5. Levstik	10. Tavčar	15. Gangl	20. Finžgar
			21. Strossmayer

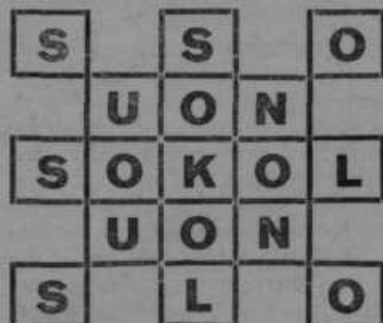
61,5 x 47,5 cm. Slike à Din 10.—
Okrasite z njimi šolske prostore!

Gostilna Ražem

Ljubljana na Zabjaku št. 3

Točijo se pristna štajerska, dolenska, in dalmatinska vina. — Primorska kuhinja. Vsake četrtek, petek in nedeljo sveže morake ribe.

Sukno za Sokolski kroj



Pri večjih naročilih znaten popust!

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

denarja in plačal ž njim. In ko jo prejmeš od občine, prejmeš ž njo toliko tožba in žalost njih oči, da bi najraje, ko bi le imel, tistim 150 dinarjem prišlo sam še toliko zraven in vse skupaj vrnil žalostnim tožbam in obupanin očem. Če pa dobiš občinsko stanovanje, sigurno ni ponekod vredno niti petih dinarjev na mesec, a kaj šele 150 Din, ki jih v takšnem slučaju faktično plačuješ. Pa hočeš živeti svojemu človeškemu dostojanstvu primerno!

Neka tovarišica, učiteljica, mi je pripovedovala, da se ne more vseliti v svoje stanovanje zato, ker tisto »stanovanje« ni primer no človeka, kvečjemu bi bilo za perutnino ali drva. Okno na gnojišče, spodaj hlev, mimo okna »hodnik«, koder se sprehajajo hlapci in dekle. Komentarja, mislim ni treba.

Zakaj sem te reči omenjal?

Zato, da dokazem, kako je naše žitje in bitje v depresiji — tako rekoč v duhovni krizi.

Gibanje jugoslovenskega pokreta, ki je zidano v prvi vrsti na učitelju, pa se zna baš

tu ustaviti, ker vsakega idealizma je konec ob izčrpanosti materialnih virov. Bogme, s tisočakom v žepu na mesec je težko živeti še težje pa od tega žrtvovati v razne namene in potrebe, ki so nujno v zvezi z udejstvovanjem pri prosvetnem delu.

Drugič sem omenjal gornje zato, da prikažem z domačo besedo, kako težko je v današnjih časih biti učitelj, posebno zunaj, kjer si na milost ali nemilost predan dostikrat zelo čudnim in zavozlanim nazorom in razmeram.

Tretjič, ker je treba ugotoviti da stoji javnost našemu gmotnemu stremljenju osobito v določenih krogih ob strani in da smo prepuščeni le sebi samemu.

Moralno mnogo trpi učiteljski stan. Poleg materialnega trpljenja je duševno in moralno mnogo večje in treba je, da se to pred očmi merodajnim činitelj, ker sicer bo učiteljski stan omagal, z njim bo pa oškodovana šola in prosveta naroda.

A. P.

Naša „Učiteljska domova“.

Razmišljanja za sejo širšega sosveta 1. februarja 1931.

Nedavno smo čitali v dnevnem časopisju o otvoritvi Trgovskega doma v Ljubljani ter gledali sliko stavbe, na katero je lahko ponosen trgovski stan, ki mu je namenjena. Se nam je lebdela pred očmi ta slika z vsemi smotreno urejenimi prostori, že je prineslo časopisje vest, da je že pod streho stavba Grafičnega doma v Ljubljani. Po priobitni sliki soditi je to prav impozantno poslopje.

Pri čitanju teh vesti je odjeknilo v meni in v srcu še marsikatero drugega tovariša in tovarišice prav trpkovo čuvstvo. Nehote smo se spomnili naših domov v Ljubljani in Mariboru, za katere zbiramo že tako dolgo dobo in vendar še danes ne moremo misliti na uresničenje te lepe ideje. Saj bo ljubljanski Učiteljski dom, za katerega je zbiralo vse slovensko učiteljsko trideset let, praznoval v kratkem svoj štiridesetletni jubilej, če se ne motim. Mariborski pa stopa v deveto leto svojega obstanka. Po premoženju pa sta si oba precej enaka. Tako le okrog pol milijončka se suče pri vsakem. Razlika je le v tem, da ima ljubljanski vse premoženje v denarju, mariborski pa dobro četrtino tudi v blagu.

Človeka mora iskreno veseliti, če si razni stanovi odpirajo svoje domove. Saj so namenjeni potrebam in koristim dotičnega stanu. Obenem so pa tudi živa priča stanovske zavestnosti in požrtvovalnosti za skupno stvar vsega stanu. Zato so stanovi, ki so si dogradili svoje skupne domove, lahko upravičeno ponosni na te institucije in pa tudi na sebe.

Naša organizacija velja čisto v javnosti in med drugimi stanovskimi organizacijami za vzor. Marsikdo nas je zavidal za njo in nas zavidal še danes. V idejnem oziru je morda upravičeno to mnenje. Če pa pogledamo materialno plat, vidimo, da stojimo še daleč za drugimi stanovskimi organizacijami, ki so manjše po številu pripadnikov pa tudi mlajše po obstoju let. To nam kažeta zbirki za naša domova, to nam pravijo domovi drugih stanovskih organizacij. V tem pogledu stoji slovensko učiteljsko tudi daleč zadaj za srbskim in hrvatskim učiteljskim, ker ima oboje že več svojih domov, mi pa kljub štiridesetletnemu zbiranju še nobenega. Ta dejstva povedo sama dovolj brez komentarjev.

Kje je iskati vzrokov?

Preteklost je za nami, zato ne bomo brskali po njej, da si tudi ona krije vsaj nekatere. Prejšnje generacije so storile svoje, v marsikaterem slučaju celo več, kakor sedanja. Prišnje so stavile temelje, mi bi pa morali zidati dalje. In vendar ne zidamo. Če pa že zidamo, zidamo prepočasno tako, da se stavba ne dvigne od tal. Zato moramo predvsem vprašati sebe: Kaj in koliko smo storili za svoj dom vsak posameznik, društva in cela

nine. Kvarni instinkti so si ga vsega osvojili. Najprej pogleda z zavistnim očesom sosedovo njivo in mu sree zaigra šele ko vidi, da je sosedova manj vredna. Ali mu hoče sebičnost ublažiti z ustvarjanjem nove? Podlež bi jo. Samo pametno delo — abstraktno — delo ki vpliva na čuvstvo in nima ničesar skupnega z materijo — le tako delo bo naše ljudstvo prevzgojilo. Da prevzgojilo!

»Hm! je zamahnil France z roko, kar me je zelo užalilo. Obrnil sem se k tretjemu tovarišu, Tonetu, ki je ves čas molčal.

»No, razsodi ti! Kdo ima prav!

»Obo! je dejal Tone.

»Ne boš!« sva zavpila ostala dva. »Ne boš igral dvojne igre. Aut-aut. Odloči se, ali belo ali črno!

»Belo in črno!« je mirno odgovoril Tone.

»Vsako delo med narodom je lahko uspešno, lahko pa tudi neuspešno!

»Sofist!« je udaril France po mizi.

»Dokaži!« sem se Francetu pridružil še jaz.

»Bom!« je odgovoril Tone in povedal:

»Komaj leto dni je tega, da sem se poslovlil od zadnjega svojega službenega kraja. Na poslovilnem večeru pri napitnicah sem spoznal kako težko me bodo pogrešali, našli so vse moje zasluge na kulturnem polju — in rečem vama: ni jih bilo malo. S težkim srcem sem se poslovil, zakaj bil sem mnenja, da mora kulturna misija v tem kraju še ni bila zaključena, če tudi sem delal in deloval neumorno. Da, neumorno. Ustanovil sem dramatiški odsek, režiral igre in sam nastopal v naj-

O nujni potrebi naših domov menda ni potreba več razpravljati. Razmere se razvijajo v takem pravcu, da si danes ne delamo več iluzij, da bi takih socialnih ustanov, kakršnim sta namenjena naša domova, ne potrebovali. Dobiti jih moramo čimprej. Domova bosta pripadnikom našega stanu v gmočno oporo. Za bodočnost in razvoj našega stanu v moralnem oziru pa bosta naravnost neprecenljive in danes že neshitene koristi.

Kdaj in kako pridemo do njih?

Vsekakor preje, nego si danes misli in pričakuje večina učiteljstva, ki je že skoro izgubila vero, da jih — zlasti ljubljanskega — sploh kdaj dočaka. Zakaj do danes zbrani kapital predstavlja že čedno vsoto, ki bi se z intenzivnim sodelovanjem učiteljstva že v kratkih letih ne samo podvojila, ampak celo

Češkoslovaški učitelji so prejeli za Božič 70% doklado k svoji plači.

Češkoslovaško ministrstvo prosvete je v zvezi s finančnim ministrstvom izdalo poseben zakon, ki predvideva učitelstvu narodnih šol posebne doklade za Božič, oziroma Novo leto.

Ta zakon je izšel dne 14. oktobra 1930.

Točka 144. imenovanega zakona pravi, da dobi vsak učitelj za Božič 70% priboljška od svoje redne plače.

Poglejmo si sedaj, koliko ima tamkajšnje učiteljsko mesečnih prejemkov v češkoslovaških kronah, ki sem jih v drugi koloni prevedel na našo dinarsko valuto, koliko je dobilo božičnega priboljška in koliko isti znaša v dinarjih. (Kakor bo vsakomur jasno je razpredelnica urejena po položajni stopnji).

Plača:	70% doklada:
750 Kč 1275 Din	525 Kč 890 Din
900 „ 1530 „	630 „ 1070 „

potrojala. Samo par let smotrenega organiziranega dela nas vseh brez vsake izjeme pa bomo imeli oba domova.

Nekateri menijo, da bi se s sedanjim premoženjem obeh domov, že lahko pričelo z zidanjem prvega. A pri današnjih razmerah ni misliti na tako združitev kapitala in bi se tudi ne moglo doseči. Zakaj prvi bi se moral zidati v Ljubljani. Ta pa ne more dati pri sedanjih razmerah nobene zadostne garancije, da bi bilo mogoče postaviti še v doglednem času dom tudi v Mariboru, kjer je prav tako in v marsikaterem oziru celo bolj potreben kakor v Ljubljani.

Vsekakor je pa le odobravati, da bode zadevo naših domov razpravljaj širši sosvet. Dolžnost predsednikov pa je, da se v to vprašanje poglobijo ter iščejo potov, ki nas čimprej privedejo do cilja.

—ski.

1050 Kč	1785 Din	735 Kč	1240 Din
1200 „	2040 „	840 „	1420 „
1350 „	2295 „	945 „	1500 „
1500 „	2550 „	1050 „	1750 „
1650 „	2800 „	1155 „	1960 „
1800 „	3000 „	1260 „	2100 „
1950 „	3300 „	1365 „	2300 „
2100 „	3500 „	1470 „	2450 „
2300 „	3900 „	1610 „	2700 „

Opomniti moram, da upravitelji niso bili zadovoljni s tem priboljškom, marveč so zahtevali večje bonitete od učiteljstva. Končno so se pa le zadovoljili, ker upajo, da jim bo njihova zahteva drugo leto uspeša. Tudi učiteljsvo III. kategorije je dobilo priboljšek in to od 450 Kč (750 Din) nadalje.

»Český učitel«, štev. 17. — V Prazi, dne 4. decembra 1930.

Upajmo, da se bomo za prihodnji božič radovali skupno s češkoslovaškimi tovariši!

Splošne vesti.

— Naša križeva pot. Zahteve naroda in države, katerim mora danes učitelj(ica) zadostiti, so se malo da ne podvojile v primeru s preteklostjo. Nekdaj, ko si dovršil svoje ure v učilnici, si bil prost, le da si se pripravil za pouk prihodnjega dne in popravil spisne naloge. Nikdo te ni vezal na kako izvenšolsko udejstvovanje, ako nisi tega storil po svoji popolnoma prosti volji ali iz nagona, koristiti dobri narodni stvari ali iz želje po razvedrilu. Geslo je bilo: Učitelj(ica) posvečuj vse svoje sile šoli, torej vzgoji in pouku. Časi so se izpremenili, z njimi obraz in dih sveta in naloga učitelja(ice) je postala isto: važna skoro da izven šole, kakor v učilnici. Danes te smatrajo nekako za mrtvo vejo, ako ne sodeluješ ponajveč še kot iniciator, oziroma pobornik pri tem ali onem društvu. O izvenšolskem delovanju učiteljstva morajo voditi nadzorniki celo posebno rubriko, oziroma v kvalifikacijski poli. Ne najdeš drugega stanu, ki bi bil enako vprežen in v službi skoro dan in noč. Popolnoma priznamo in uvidimo nujno potrebo, da žrtvuje učitelj(ica) svoje moči in sposobnosti tudi izven šole v duševni in gospodarski podvig naroda in države posebno na kmetih, ko mnogokje ni od drugih strani nobene tomerne pomoči, dasi ne bo nikdo zanikal, da je predpogoj učiteljevega uspeha v učilnici mir in zbranost duha. Priznati je tudi treba, da je danes v lastni samostojni državi vsako prosvetno delo eminentno nacionalno delo za državo, ker čimbolj dvignemo nivo poedincev, tem višji bo nivo države. Da pa ohrani učitelj(ica) tudi ob sodobnih izvenšolskih obremenitvah prepotrebno dušno ravnost, je nujno potrebna uvidenost in opora merodajnih činiteljev. Brez varne potne palice v oporo lahko omaga in obupa. Prosim, vsi priznamo eminentni domovinski pomen prosvetnega

dela. To je ščit svetosti žara domovinske ljubezni in obrambne moči, pa narodno bratskega spoznavanja, strpnosti in sloge. Učiteljsvo se tega dobro zaveda in mu posveča rade volje svoje sile v jasni polet. Ali pomagajte učiteljsvu, da ne omaga in ne obupa. Ne zahtevamo nič drugega, kakor da se nas pri prejemkih ne zapostavlja, ampak da se nas enakoupoštevava, kakor druge stanove z enakoletnim študijem. Prosim, poslušajte, ker vse delo med narodom nas sili, da trosimo denar, ki bi ga sicer ne: Poslušal sem zasebno posvetovanje učiteljice mladih Sokolice. Nekatere so se pripravljale v sokolski vadi-teljski tečaj. »Kroj si je treba nabaviti. Stal bo precej denarja.« Druga: »Pa telovadni je tudi potreben; moj Bog, šla bo plača in še več. Treba je napraviti, puf, ne pomagaj nič!« In učiteljice Sokolice so se razleže žalostnih obrazov v zavesti svoje pičle mesečne plače, od katere vzame polovico kosilo in večerja »brez kruha«, gostilna, poleg tega pa se je treba zadovoljiti za zajtrk in južino z — nič... Seve smo učitelji še na slabšem, ker nas življenje še bolj pritegne k izvenšolskemu delu, za kar poleg dela moramo trositi čisto lasten denar. — Obdravski učitelj.

— Članek »Narodni učitelj«, ki ga je napisal tovariš v božični številki dnevnika »Jugoslovane«, je zbudil v meni nebroj spominov. Čakal sem, g. urednik, da se morda kdo drugi oglasi, a ker se ne, dovolite meni, da podam par spominov, ki mi jih je vzbudil članek. Četudi je že pozno, je prav, da jih vzbudimo: Narodni učitelj, kdaj se je že prebudi! v naših sreih, v sreih našega stanu! Z narodom je raste slovenski narodni učitelj! Bil je ubog, teptan, lačen in zaničevan, kot je bil njegov narod v tuji državi. Vse je pretrpel s svojim narodom, vse preživel z njim, bil mu je pravi učitelj, pravi vzgojitelj. Narodni učitelj, koliko se je zahtevalo od tebe! V časih, ko so vsi stanovi z mažimi izjemami klonili in se hote ali nehoti udingali mačehovski Germaniji, si ti stal z narodom ramo ob ramo, širil si v njem narodno zavest, boril se z njim, pehal in stradal... Vse nadloge, vse boje, tudi strankarske si boril in dobojeval s svojim narodom. V dobi ko je narod najbolj potreboval svojega učitelja, je bil ta njegov učitelj najbolj preganjan in ponižan. Bivša Kranjska, ki je bila tedaj edina kompaktna slovenska pokrajina, je najslabše plačevala svojega učitelja — od tedanjih Avstro-Ogrskih pokrajin. Materialnim udarcem, so seveda sledili še moralni, tako silni, da jim je edino pravi narodni učitelj mogel biti kos. Boril se je in zmagal! S svojim narodom je učakal dan osvobođenja, dan odrešenja v svoji lastni državi. Zalpa! da so se v svobodi pojavili ljudje, »voditelji naroda«, neodgovorni sebi in narodu, ki niso dali narodu, kar je pričakoval. Deset let tavanja, deset let brezplodne borbe, deset let slepomišenja je moral prenašati naš življenj in z njim njegov narodni učitelj. Vse je prenašal, vse pretrpel, ker je upal na boljšo bodočnost. Z veseljem smo pozdravili vsi narodni učitelji prelom z zabloda mi, pričakujoč, da je z njim dana boljša bodočnost našemu narodu. Brez poziva smo se že davno odzvali vsi, veliki misli dela in delu z narodom za narod, v slogi za skupen dobrobit velike naše domovine. Z radostjo in vso požrtvovalnostjo bomo delali v novem pravcu in programu. Veliko dela nas še čaka, a vsemu temu delu bomo kos, ker smo pričani, da bomo z njim koristili narodu in državi. Vemo, da je v tem naša bodočnost in da si priborimo le tem potom mesto in položaj, kot ga je naš stan že davno zaslužil v naši domovini. — Narodni učitelj.

J. Ribičič.

LISTEK.

Disharmonija.

Sedeli smo nekega večera trije tovariši, pri litru vina. Če sede trije tovariši pri litru, se kar sama od sebe prične debata. Pri prvem litru se debata suče okrog šole in šolskega upravitelja, ki nikoli ni na mestu in bi mi, tovariši, znali vse bolje. Pri po drugem litru preidejo naše misli na organizacijo, ki bi delala čudeže, če bi mi sedeli na njenem vodstvu. Ko se pa izpraznuje drugi liter, sežejo naše misli med narod in se debata prične o koristi in potrebi narodnega izobraževanja, ali kakor sedaj pravijo »prosvetevanja«. No, trije tovariši smo sedeli pri mizi in debatirali o narodnem izobraževanju.

»Napak!« je dejal France. »Vse napak, kar delamo. Učitelj se je vrgel z vso silo na abstraktno kulturno izobraževalno polje, ki ne donaja nikakih koristí!

»In na kaj naj bi se učitelj vrgel, da bi donajalo koristi?« sem izzival jaz.

»Na kaj?« Glej ga, naivnež! Na kaj, sprašuje!« se je zasmejal France. »Na konkretna polja vendar! Ustanavljal zadruge, posojilnice, konsumna društva — in sploh — na vse, kar donaja gospodarske koristi!...«

»Napak! Vse napak, kar trdiš!« sem se razvnel. »Preprosto ljudstvo je že itak preveč navezano na materijo. Le poglej kmeta. Zvezan je z zemljo, kakor da so mu noge kore-